

Еңбек қауіпсіздігі және
еңбекті қорғау жөніндегі

НОРМАТИВТІК АКТІЛЕР

НОРМАТИВНЫЕ АКТЫ

по безопасности и охране труда

№ 8 (128) 2021

- Сіз жаңа тексеру парақтарын және еңбек заңнамасының сақталуы үшін тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттарын жүктей аласыз. Оларды компанияңызда бұзушылықтардың бар-жоғын тексеру және барлық тәуекелдерді уақытында жою үшін пайдалануға болады.
- Денсаулық сақтау министрлігі жаңа санитарлық ережелерді бекіткені туралы білесіз. Нормативтік құжат объектілерді салу және пайдалану кезінде еңбек пен тұрмыстық қызмет көрсету жағдайларына қойылатын талаптарды түсінуге көмектеседі.
- Біліктілік талаптары, оның ішінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі мамандарға қойылатын талаптар жайында, сондай-ақ осы саладағы аутсорсинг туралы сұрақтарға сарапшылардың жауаптарын ала аласыз.
- Сможете скачать новые проверочные листы и критерии оценки степени риска за соблюдением трудового законодательства. Воспользуйтесь ими, чтобы проверить, нет ли нарушений в вашей компании, и вовремя устранить все риски.
- Узнаете, что Минздрав утвердил новые санитарные правила. Нормативный документ поможет разобраться в том, какие требования к условиям труда и бытового обслуживания теперь придется соблюдать при строительстве и эксплуатации объектов.
- Получите ответы экспертов на вопросы о квалификационных требованиях, в том числе к специалистам по безопасности и охране труда, а также об аутсорсинге в этой сфере.

Электронная система
«ACTUALIS: Кадровое дело»

Получите демо-доступ **БЕСПЛАТНО**
на сайте www.vip-kadry.mcfr.kz

НОВОЕ в электронной системе:

- Может ли сотрудница работать в период отпуска по беременности и родам?

ПРИМИТЕ УЧАСТИЕ В ПРАКТИЧЕСКОМ ОБУЧЕНИИ

10–11 августа

**«Работа согласительной комиссии
и трудовые споры»**

16–17 августа

**«Трудовые отношения в РК.
Практика применения трудового
законодательства»**

20 августа

**«Налоговые проверки.
Критические нарушения, их предотвращение
и обжалование»**

24–25 августа

**«Кадровое делопроизводство
на государственном и русском языках
с изменениями в ТК РК в 2021 году»**

26–27 августа

**«Работа согласительной комиссии
и трудовые споры»**

АКЦИЯ 2+1

При участии двух
слушателей в онлайн
семинаре – участие
третьего в подарок!

Тел.: +7 777 273 32 28;
+7 702 953 01 07
www.seminar.mcfr.kz

Собственник: ТОО «МЦФЭР–Казахстан»
Генеральный директор – Т. С. Бектурсынова
Редакция тематического направления
«Охрана труда, кадры и делопроизводство»:
Руководитель тематического направления –
С. Е. Сергеенко
email: otk@mcf.kz

Главный редактор – С. А. Крафт
Литературный редактор текстов
на казахском языке – А. Н. Мамиева
Руководитель отдела верстки – А. Х. Дербесова

Адрес редакции: 050009, г. Алматы,
ул. Шевченко, уг. ул. Радостовца, 1656/72г,
офис 712

тел. +7 (727) 323-62-29 (вн. 117)

e-mail: otk@mcf.kz

www.kadry.mcf.kz

Отдел маркетинга

Ведущий бренд-менеджер – С. Талгатов

тел. +7 (727) 323-62-29 (вн. 135)

email: bm2@mcf.kz

Отдел адресной подписки и сбыта

тел./факс: +7 (727) 323-62-12, 323-62-13

e-mail: sbyt@mcf.kz, info@mcf.kz

Менеджер по работе с клиентами –

Д. А. Тойчибеков

тел.: +7 (727) 323-62-12, 323-62-13 (вн. 127)

email: sb1@mcf.kz

Менеджер по работе с клиентами –

Г. Е. Жантикеева

email: support@mcf.kz

тел.: +7 (727) 323-62-12, 323-62-13 (вн. 129)

Подписку можно оформить:

• по online-заявке – www.kadry.mcf.kz

• в редакции в отделе адресной подписки

• по каталогам (подписной индекс – 74315)

– «Казпочта»: почтовые отделения

– «Евразия-пресс»: тел. +7 (727) 382-34-87

– «Эврика-пресс»: тел. +7 (727) 233-76-19

Свидетельство о постановке на учет СМИ
№ 10771-Ж от 11.03.2010 г. выдано Комитетом
информации и архивов Министерства культуры
и информации Республики Казахстан.

Мнение редакции может не совпадать
с мнением авторов.

*Перепечатка материалов, опубликованных
в журнале, допускается только с письменного
согласия редакции.*

*Представленные тексты нормативных право-
вых актов идентичны*

официально опубликованным версиям.

Редакция не несет ответственности
за содержание рекламных материалов.

PR-материал публикуется на правах рекламы.

Претензии по опубликованной рекламе принимаются в течение 10 календарных дней со дня выхода номера.

ТОО «МЦФЭР–Казахстан».

Юридический адрес: 050009, г. Алматы,
ул. Шевченко, уг. ул. Радостовца, 1656/72г,
офис 712.

© ТОО «МЦФЭР–Казахстан», 2021

Уважаемые читатели!

Обо всех проблемах, связанных с доставкой журнала,
вы можете сообщать по e-mail: sbyt@mcf.kz,
info@mcf.kz или по тел.: +7 (727) 323-62-12, 323-62-13

МЦФЭР–Казахстан

№ 8 (128) 2021

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі

НОРМАТИВТІК АКТІЛЕР

НОРМАТИВНЫЕ АКТЫ

Журнал издается с 2011 года
Периодичность – 1 раз в месяц

по безопасности и охране труда

**«Еңбек қауіпсіздігі
және еңбекті қорғау
жөніндегі нормативтік
актілер» журналының
редакциялық кеңесі:**

**Редакционный совет
журнала
«Нормативные акты
по безопасности и охране
труда»:**

**Оспанқұлов
Төлеген Қапақұлы,**
Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты әлеу-
меттік қорғау министрлігі
Еңбек, әлеуметтік қорғау
және көші-қон комитеті
төрағасының орынбасары

**Оспанкулов
Төлеген Капакович,**
заместитель председателя
Комитета труда, социаль-
ной защиты и миграции
Министерства труда и соци-
альной защиты населения
Республики Казахстан

**Беккер
Владимир Робертович,**
Қазақстан Республикасы
Ішкі істер министрлігінің
Төтенше жағдайлар
жөніндегі комитетінің
төрағасы

**Беккер
Владимир Робертович,**
председатель Комитета по
чрезвычайным ситуациям
Министерства внутренних
дел Республики Казахстан

**Сәдуақасов
Нұрқан Олжабайұлы,**
Қазақстан Республикасы
Денсаулық сақтау министр-
лігінің Тауарлар мен көр-
сетілген қызметтердің сапа-
сы мен қауіпсіздігін бақылау
комитеті төрағасының
орынбасары

**Садвакасов
Нуркан Олжабаевич,**
заместитель председателя
Комитета контроля качес-
тва и безопасности това-
ров и услуг Министерства
здравоохранения Респуб-
лики Казахстан

**Құнанбаев
Нұрбек Сейітқамзаұлы**
«Серіктес» апаттан
құтқару қызметі» ЖШС-нің
директоры

**Кунанбаев
Нурбек Сейткамзинович,**
директор ТОО «Аварийно-
спасательная служба
«Серіктес»

Еңбек қауіпсіздігі және
еңбекті қорғау жөніндегі
НОРМАТИВТІК АКТІЛЕР

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, қоршаған ортаны қорғау, еңбек заңнамасы, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, әлеуметтік және міндетті сақтандыру, халықты әлеуметтік қорғау және санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы мамандарға арналған кәсіптік басылым

МАЗМҰНЫ

Маманнан сұраңыз

ЕҚЖЕҚ жөніндегі маманға қойылатын біліктілік талаптары

3

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша аутсорсинг үшін құжаттарды ресімдеу

4

Қорықшыларға қойылатын біліктілік талаптары

6

Заңнамаға шолу

Тәуекелдерді бағалаудың жаңа өлшемшарттары мен тексеру парақтары: тексеруге дейін бұзушылықтарды жою үшін салыстырып тексеріңіз

8

Өрт қауіпсіздігі

Мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтердің мамандарын даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі өрт қауіпсіздігі саласындағы мамандандырылған оқу орталықтарына қойылатын біліктілік талаптары

22

Қоршаған ортаны қорғау

Қоршаған ортаға эмиссиялар нормативтерін айқындаудың жаңа әдістемесі

24

Санитариялық қағидалар мен гигиеналық нормативтер

Құрылыс объектілерін салу, реконструкциялау, жөндеу және іске қосу, пайдалану кезінде еңбек және тұрмыстық қызмет көрсету жағдайларына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар

35

Еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету

Бірлескен және басқа да жұмыстарды орындауға байланысты мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді беру қағидаларының жаңа редакциясы

46

НОРМАТИВНЫЕ АКТЫ по безопасности и охране труда

Профессиональное издание для специалистов в сфере безопасности и охраны труда, охраны окружающей среды, трудового законодательства, промышленной и пожарной безопасности, социального и обязательного страхования, санитарно-эпидемиологического благополучия и социальной защиты населения

СОДЕРЖАНИЕ

Спросите специалиста

Квалификационные требования к специалисту по БиОТ

50

Оформление документов для аутсорсинга по безопасности и охране труда

51

Квалификационные требования егерей

53

Обзор законодательства

Новые критерии оценки степени риска и проверочные листы: сверьтесь, чтобы устранить нарушения до проверки

55

Пожарная безопасность

Квалификационные требования к специализированным учебным центрам в области пожарной безопасности по подготовке, переподготовке и повышению квалификации специалистов негосударственных противопожарных служб

70

Охрана окружающей среды

Новая методика определения нормативов эмиссий в окружающую среду

72

Санитарные правила и гигиенические нормативы

Санитарно-эпидемиологические требования к условиям труда и бытового обслуживания при строительстве, реконструкции, ремонте и вводе, эксплуатации объектов строительства

92

Обеспечение безопасности труда

Новая редакция Правил передачи сведений, составляющих государственные секреты, в связи с выполнением совместных и других работ

93

ЕҚЖЕҚ жөніндегі маманға қойылатын біліктілік талаптары

ЕҚЖЕҚ маманына қойылатын біліктілік талаптары қандай? Орта техникалық білімі мен еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі сертификаты бар маманды жұмысқа қабылдауға бола ма?

Жауап беретін: Аширов А. А., «ACTUALIS: Кадрлық іс» электрондық жүйесінің сарапшысы, еңбекті қорғау және еңбек қатынастары мәселелері жөніндегі тәуелсіз сарапшы, Алматы қаласы

Жұмыскерлерге қойылатын біліктілік талаптары мен белгілі бір жұмыс түрлерінің күрделілігі кәсіптік стандарттар негізінде, ал олар болмаған кезде Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы, Басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының, жұмысшы кәсіптерінің тарифтік-біліктілік сипаттамаларының біліктілік анықтамалығы және ұйымдар басшылары, мамандары және басқа да қызметшілері лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамалары негізінде белгіленеді (ҚР ЕК-нің 101-бабының 8-тармағы)

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 30 желтоқсандағы № 553 бұйрығымен бекітілген Басшылар, мамандар және өзге де қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығының (бұдан әрі мәтін бойынша – Біліктілік анықтамалығы) 401-тармағына сәйкес еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженерге мынадай **біліктілік талаптары** қойылады:

- **I санаттағы еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженер:** тиісті кадрлар даярлау бағыты бойынша жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білімі және II санаттағы еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде 2 жыл болуы тиіс;
- **II санатты еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженер:** тиісті кадрлар даярлау бағыты бойынша жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білімі және санатсыз еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженер лауазымында жұмыс өтілі кемінде 3 жыл болуы тиіс;
- **санатсыз еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженер:** тиісті кадрларды даярлау бағыты бойынша жоғары немесе жоғары оқу орнынан кейінгі білімі, жұмыс өтіліне талап қойылмайды немесе тиісті мамандық (біліктілік) бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі (орта арнайы, орта кәсіптік) білімі және I санаттағы техник лауазымында жұмыс өтілі кемінде 3 жыл болуы тиіс.

Біліктілік анықтамалығының 400-тармағына сәйкес еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженер **білуі тиіс:**

- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелері бойынша заңнамалық, нормативтік құқықтық актілер және әдістемелік материалдарды;

- ұйымдағы өнім өндірісінің негізгі технологиялық үдерістерін;
- жұмыс орындарындағы еңбек жағдайларын зерделеу әдістерін;
- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша жұмысты ұйымдастыруды;
- еңбек қауіпсіздігі стандарттарының жүйесін;
- жұмыс ауырлығының санатына қарай жұмыскерлерге (әйелдер, жасөспірімдер, жеңіл жұмысқа ауыстырылған жұмысшыларға) қойылатын психофизиологиялық талаптарды;
- ұйымда қолданылатын жабдықты пайдалану ерекшеліктерін;
- жабдықтың техникалық жай-күйінің жұмысты қауіпсіз жүргізу талаптарына сәйкес келуін бақылаудың тәртібі мен құралдарын;
- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғауға қатысты алдыңғы қатарлы отандық және шетелдік тәжірибелерді;
- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғауға қатысты насихат пен ақпараттың әдістері мен нысандарын;
- еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі іс-шаралардың орындалуы туралы есептілікті жасау тәртібі мен мерзімдерін;
- экономика, өндірісті ұйымдастыру, еңбек және басқару негіздерін;
- еңбек заңнамасын, өндірістік санитария, еңбек қауіпсіздік және еңбекті қорғау мен ішкі еңбек тәртібінің тәртібін, өрт қауіпсіздігінің талаптарын.

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі инженердің **лауазымдық міндеттері** Біліктілік анықтамалығының 399-тармағында егжей-тегжейлі баяндалған.

Сондай-ақ, Біліктілік анықтамалығының 7-тармағына сәйкес жұмыскерлердің нақты орындалатын міндеттері мен біліктілігінің лауазымдық сипаттамалардың талаптарына сәйкестігін комиссия (біліктілік, аттестаттау) анықтайтынына назар аударыңыз.

Бейінді кәсіптік білімі жоқ, бірақ қызмет саласында бес және одан да көп жыл біліктілігі, іскерлігі мен дағдысы, практикалық тәжірибесі бар, өздеріне жүктелген лауазымдық міндеттерді **сапалы және толық көлемде орындайтын** адамдар, сондай-ақ арнайы даярлығы және жұмыс өтілі бар адамдар комиссияның ұсынымы бойынша тиісті лауазымдарға тағайындалады.

Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша аутсорсинг үшін құжаттарды ресімдеу

Ұйым (ЖШС) еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша аутсорсингпен айналысуды, яғни шарттық негізде ұзақ мерзімге құрылыс объектінде бекітуді, ҚТ бойынша сүйемелдеуді жүзеге асыруды, ҚТ бойынша инженерлерді тұрақты негізде құрылыс объектінде бекітуді жоспарлап отыр. Ол үшін осы ұйымға қандай құжаттарды рәсімдеу керек?

Біріншіден, ҚР ISO 37500-2018 «Аутсорсинг бойынша нұсқаулық» стандартына (*бұдан әрі мәтін бойынша – СТ*) сәйкес аутсорсинг – бұл тапсырыс берушінің ұйымы ішінде өнімнің немесе қызметтің осы түрлерін ұсынудың баламасы ретінде сыртқы жеткізушінің тапсырыс берушіге өнімді немесе қызметті ұсынуы үшін құрылған бизнес-модель:

- аутсорсинг процесі тапсырыс берушінің шешім қабылдауына негізделген: жұмысты өзі жасайды немесе оны сыртқы жеткізушіден сатып алады;
- ресурстар өнімді жеткізушіге берілуі мүмкін;
- өнімді жеткізуші келісілген уақыт кезеңі ішінде штаттан тыс қызметтер көрсетуге жауапты болады;
- тиісті жағдайларда қызметтер қолданыстағы өнімді жеткізушіден екіншісіне берілуі мүмкін;
- тапсырыс беруші аутсорсингке берілген қызметтер үшін жауапты болады, ал өнімді жеткізуші олардың орындалуы үшін жауапты болады.

Тапсырыс беруші (client) – жеке пайдалануға арналған өнімдер мен қызметтерді жеткізушімен келісім жасасатын жеке тұлға немесе заңды тұлғалар (ұйымдар) тобы (Стандарттың 3.3-тармағы).

Аутсорсинг (outsourcing) – нақты салада маманданған және тиісті тәжірибесі, білімі, техникалық құралдары бар басқа ұйымдарға шарттық негізде бейінді емес (негізгі емес) функцияларды беру (Стандарттың 3.10-тармағы).

Аутсорсинг механизмі (outsourcing arrangement) – екі немесе бірнеше ұйым арасындағы белгілі бір уақыт кезеңі ішінде нақты қызметтер көрсетуге арналған шарттық келісім, онда бір ұйым қызметтерді алатын тапсырыс беруші, ал екіншісі (басқа) ұйым (ұйымдар) оларды жеткізуші болып табылады (Стандарттың 3.11-тармағы).

Екіншіден, шағын кәсіпкерлік субъектілерінде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды ұйымдастыру Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің (*бұдан әрі мәтін бойынша – ҚР ЕК*) 202-бабының 6-тармағына сәйкес жеке немесе заңды тұлғалармен Шарт негізінде жүзеге асырылуы мүмкін. Бұл жеке немесе заңды тұлғалармен шарттық негізде еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды ұйымдастыру шағын кәсіпкерлік субъектілерінде **ғана** жүзеге асырыла алатындығын білдіреді.

ҚР ЕК 202-бабының 1 және 3-тармақтарына сәйкес қалған барлық жағдайларда:

- жұмыскерлерінің саны 50-ден асатын өндірістік қызметті жүзеге асыратын ұйымдарда еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптарының сақталуына ішкі бақылауды жүзеге асыру мақсатында жұмыс беруші ұйымның бірінші басшысына немесе ол уәкілеттік берген тұлғаға тікелей бағынатын еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау қызметін құрады;
- жұмыскерлер саны 50 адамға дейінгі жұмыс беруші қызмет ерекшелігін ескере отырып, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі маман лауазымын енгізеді не еңбек қауіпсіздігін және еңбекті қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі міндеттерді басқа маманға жүктейді.

Үшіншіден. Егер компания шарттық негізде шағын кәсіпкерлік субъектілерінде еңбек қауіпсіздігін және еңбекті қорғауды ұйымдастыру жөніндегі жұмысты жүргізуге ниеттенсе, онда «Рұқсаттар және хабарламалар туралы» Қазақстан Республикасының Заңы көрсетілген қызмет түріне қатысты қандай да бір талаптарды белгілемейді.

Алайда, мұндай кәсіпорын (бұл жағдайда ЖШС) осы нақты салада мамандануға және жиынтығында жұмыс орындарындағы еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау жөніндегі белгіленген талаптардың сақталуын қамтамасыз етуге және анықталатын бұзушылықтарды жою жөнінде дереу шаралар қабылдауға мүмкіндік беретін тиісті білімі, техникалық құралдары, білікті мамандары және т. б. қамтылуы тиіс деп санаймын.

Қорықшыларға қойылатын біліктілік талаптары

Қорықшылардың біліктілік талаптары қандай нормативтік құжаттар бойынша анықталады?

Жауап беретін: Маликова Н. И., «ACTUALIS: Кадрлық іс» электрондық жүйесінің сарапшысы, «МЦФЭР–Қазақстан» Цифрлық баспасының бірқатар басылымдарының авторы, «FactorOfTime» ЖШС Заң департаментінің директоры, Алматы қаласы

Қорықшыға қойылатын біліктілік талаптары Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2020 жылғы 16 қаңтардағы № 13 бұйрығымен бекітілген Жұмыстар мен жұмысшы кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығында (37-шығарылым) – ағаш ағызу, ағаш дайындау, ағаш дайындау өндірісі (жалпы кәсіптер), ағаштың шайырын (шырынын) ағызу, қамысты дайындау және қайта өңдеу бойынша жұмыстар тарауында (*бұдан әрі мәтін бойынша – БТБА-37*) орналастырылған.

Қорықшыға қойылатын біліктілік талаптары осы лауазым бойынша 3-разрядтан 5-разрядқа дейінгі разрядтылықты көздейді.

Мысалы, БТБА-37 7-параграфының 132, 133-тармақтарына сәйкес **3-разрядты қорықшыға мынадай біліктілік талаптары қойылады:**

Жұмыс сипаттамалары:

- бекітілген аралау аймағында, қорықшада, аңшылық шаруашылығында, өндірістік учаскесінде жабайы жануарлар мен ормандағы екпеағаштарды браконьерліктен қорғау;
- жануарлар жемдерін дайындауды жүзеге асыру;
- аң аулау және балық аулау құқығына құжаттарды тексеру, алқаптардағы аңдардың қозғалысын қадағалау, қоректендіргіш алаңшаларды, табиғатты қорғау аншлаптарын тиісті тәртіпте ұстау;
- жабайы жануарларды есепке алу;
- ағаш дайындау, мал жаю, шөп шабу және басқа да қосалқы ормандарды пайдалану құқығына құжаттарды тексеру;
- белгіленген ережелердің орындалуын бақылауды жүзеге асыру;
- орман өрттерін сөндіру бойынша жұмысқа қатысу;
- кеспеағаштар телімі, шөп шабуға арналған алаңдар, жайылымдық және өзге де пайдалану түрлері бөліміне қатысу, орман орналастыруды жүргізу кезінде шекараны,

межелік белгілерді, орам соқпақтарын, нысаналарды нақты көрсету жұмыстарына ат салысу;

- кеспеағаштарды бөліп беруге және таксациялауға, кесілген жерлерді, дайындалған ағаш материалдарын, ормандағы екпеағаштарды куәландыруға, шайыр (шырын) ағызуға, орындалатын орман жұмыстарына қатысу;
- бекітілген аралау аймағында, қорықша, аңшылық шаруашылығы, өндірістік учаскесі шегінде аңшыларды тіркеу;
- аң аулау ережелері мен мерзімдерін бұзушыларға және орман тәртібін бұзушылыққа кінәлі тұлғаларға қатысты хаттамалар толтыру;
- заңсыз ағаш кесуді, мал жаюды және өзге де заңсыз түрде орманды пайдалануды тоқтатуға қатысты шараларды қолдану;
- көпірлердің, өрт мұнараларының, телефон желілерінің, шектеу, орманды орналас-тыру және орман шаруашылығы белгілерінің сақталуын қамтамасыз ету;
- орман шаруашылығына залал келтіретін зиянды жәндіктер, орман аурулары, жел, дауыл, сүректіңдердің кебуі және басқа да құбылыстар ошақтарын аралау кезінде келтірілген залалдың анықталғандығы туралы орманшылықтарға уақтылы хабарлау.

Білуге тиіс:

- сеніп тапсырылған аралау аумағының, қорықшаның, аңшылық шаруашылығының, өндірістік учаскесінің шекараларын;
- аң аулау ережелерін, нұсқаулықтарды, бұйрықтар, орманды дұрыс пайдалану және аңшылық шаруашылығын жүргізу туралы бұйрықтарды;
- ағаш егу және отырғызу, орман дақылдарын күту, орман тұқымдары және орман тұқымы материалдарын дайындау жөніндегі жұмыстарды ұйымдастыру мен олардың технологиясын;
- ормандағы өрт қауіпсіздігі ережелерін және орман өрттерін сөндірудің практикалық тәсілдерін;
- аң аулау кезіндегі еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау ережелерін;
- орман шаруашылығындағы агротехниканы және жұмыс технологиясын.

БТБА-да қандай да бір кәсіп үшін бірнеше разряд, демек, тарифтік-біліктілік сипаттамалары көзделген жағдайларда біліктілігі анағұрлым жоғары жұмысшы оған берілген разрядтың тарифтік-біліктілік сипаттамасында санамаланған жұмыстардан басқа, **сол кәсіптің біліктілігі анағұрлым төмен жұмысшылардың тарифтік-біліктілік сипаттамаларында көзделген жұмыстарды орындай білуі, дағдылары және іскерлігіне ие екендігін** назарға алу қажет. Сондықтан неғұрлым төмен разрядтардың тарифтік-біліктілік сипаттамаларында, неғұрлым жоғары разрядтардың сипаттамаларында келтірілген жұмыстар, әдетте, көрсетілмейді (Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2009 жылғы 30 қарашадағы № 343-п бұйрығымен бекітілген Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің Бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығының (1-шығарылым) (экономиканың барлық салаларына ортақ жұмысшылардың кәсіптері) Жалпы Ережелерінің 7-тармағы).

Тәуекелдерді бағалаудың жаңа өлшемшарттары мен тексеру парақтары: тексеруге дейін бұзушылықтарды жою үшін салыстырып тексеріңіз

«Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасы сақталуының тәуекел дәрежесін бағалау өлшемшарттары мен тексеру парақтарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 25 желтоқсандағы № 1022 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2015 жылғы 28 желтоқсандағы № 801 бірлескен бұйрығына өзгерістер енгізу туралы»

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2021 жылғы 4 маусымдағы № 194 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2021 жылғы 9 маусымдағы № 58 бірлескен бұйрығы

Күшіне енді: 2021.25.06

25 маусымнан бастап еңбек заңнамасына сәйкестіліктің тәуекел дәрежесін бағалаудың жаңа өлшемшарттары мен тексеру парақтары қолданылады.

Жаңа редакцияда Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасының сақталуына тәуекел дәрежесін бағалаудың субъективті өлшемшарттары, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының сақталуын төменде аталған ұйымдарға қатысты тексеру парақтары берілген:

- өнімді шығару және дайындаумен, пайдалы қазбаларды өңдеумен, өндірумен және өңдеумен, құрылыспен және басқа да өндірістік қызмет түрлерімен айналысатын ұйымдар;
- өндірістік емес саладағы ұйымдар (денсаулық сақтау, білім беру, мәдениет, әлеуметтік қамсыздандыру, сауда, тұру және тамақтанумен байланысты көрсетілетін қызметтер);
- қызметкерлері еңбек қызметін кеңселік үй-жайларында жүзеге асыратын өндірістік емес сала ұйымдары.

Аталған құжаттарды жаңа редакцияда береміз. Оларды сіз компанияңызда заң бұзушылықтардың бар-жоғын тексеру және барлық тәуекелдерді уақытында жою үшін пайдалана аласыз.

Тәуекел дәрежесін бағалаудың субъективті өлшемшарттары

Р/с №	Еңбек заңнамасын сақтаудағы тәуекелдер өлшемшарттары	Бұзушылық дәрежесі
Еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар		
1	Ауыр немесе адам өлімімен аяқталған еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғаның болуы	Өрескел

2	Зардап шеккен адамдардың өндірістік жарақаттарының ауырлық дәрежесіне қарамастан, бір мезгілде екі және одан да көп жұмыскерлер ұшыраған еңбек қызметіне байланысты топтық жазатайым оқиғаның болуы	Өрескел
Алдыңғы тексерулердің және субъектіге бару арқылы профилактикалық бақылау нәтижелері (ауырлық дәрежесі төменде көрсетілген талаптарды сақтамаған жағдайда белгіленеді)		
1	Ауыр және адам өлімімен аяқталған еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғаларды тергеп-тексеруді жүргізу сонымен қатар, зардап шеккен адамдардың өндірістік жарақаттарының ауырлық дәрежесіне қарамастан, бір мезгілде екі және одан да көп жұмыскерлер ұшыраған топтық жазатайым оқиғалар	Өрескел
2	Жұмыскерлерге жыл сайынғы ақы төленетін негізгі еңбек демалысын: жыл сайынғы ақы төленетін қосымша еңбек демалысын; оқу демалысын; жүктілікке және баланың (балалардың) тууына, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты демалыс; бала үш жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты жалақы сақталмайтын демалыс беру	Өрескел
3	Жұмыс уақыты мен демалыс уақытының режимдерін сақтау	Өрескел
4	Жалақыны және өзге де төлемдерді толық әрі уақтылы төлеуді қамтамасыз ету, оның ішінде жұмыскердің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянды өтеу	Өрескел
5	Жұмыскерлерді жеке және ұжымдық қорғану құралдарымен, арнайы киіммен қамтамасыз ету	Өрескел
6	Еңбекке уақытша қабілетсіздік парағының сондай-ақ, еңбекке уақытша қабілетсіздік парағын төлеуді растайтын құжаттың болуы	Елеулі
7	Жыл сайынғы төленетін еңбек демалысының (жыл сайынғы еңбек демалысы) пайдаланылмаған күндері үшін өтемақы төлемдері	Елеулі
8	Өндірістік объектілерді және қосалқы бөлімшелерді жұмыс берушінің аттестаттаудан өткізгенін растайтын аттестаттау нәтижесі туралы есептің болуы	Елеулі
9	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша қызметтің немесе маманның болуы	Елеулі
10	Еңбек қауіпсіздігі жағдайларын жасау, сондай-ақ жұмыскерлерді еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау талаптарына сәйкес жабдықталған жұмыс орнымен, жабдықтармен, құралдармен, техникалық құжаттамамен және еңбек міндеттерін орындауға қажетті құралдармен қамтамасыз ету	Елеулі
11	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелері бойынша оқытуды, нұсқаулық беруді және білімдерін тексеруді жүргізуге арналған құжаттаманың болуы	Елеулі
12	Жұмыскер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті әлеуметтік сақтандыру, жұмыскерлерді міндетті әлеуметтік сақтандыру шарттарының болуы. Жұмыс беруші қызметті персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарт шеңберінде жіберуші тарап ретінде жүзеге асырған жағдайда, ол өзі жасасатын персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарттарға сәйкес кәсіптік тәуекел сыныбы қабылдаушы тараптың кәсіптік тәуекел сыныбынан немесе қабылдаушы тараптың ең жоғары кәсіптік тәуекел сыныбынан төмен емес экономикалық қызмет түріне жатқызылуға тиіс	Елеулі
13	Жұмыс берушінің жұмыспен қамту және жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге, кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектерді кәсіптік оңалту саласына қатысты міндеттерді сақтауы	Елеулі
14	Еңбек саласындағы құқықтар мен бостандықтарды іске асырудағы тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету (өтініш түскен жағдайда тексеріледі)	Елеулі
15	Тәртіптік жаза қолдану тәртібін сақтау	Елеулі
16	Ұжымдық шарттың, әлеуметтік әріптестік келісімдердің талаптарын орындау	Елеулі

17	Жұмыскерлерге қатысты еңбек шартының болуы	Елеулі
18	Балалардың еңбегін пайдалануға қойылған тыйымды сақтау	Елеулі
19	Еңбекақы төлеу және еңбек жағдайлары бөлігінде, оның ішінде персонал беру жөніндегі қызметтер көрсетуге арналған шарт жасасу кезінде жіберуші тараптың қызметкерлеріне қатысты еңбек саласындағы кемсітушілік	Өрескел
20	Жеке еңбек дауларын қарау жөніндегі келісу комиссиясын құру туралы жұмыс берушінің актісінің болуы, сондай-ақ келісу комиссиясының жеке еңбек дауын белгіленген мерзімдерде қарауы	Елеулі
21	Жыл сайынғы ақы төленетін негізгі еңбек демалысын, ең төменгі айлық жалақы беру, күнделікті жұмыс ұзақтығы (жұмыс ауысымы) және ерекше жұмыс режимімен және еңбек жағдайларымен, жұмысынан айрылумен, жұмыскердің еңбек міндеттерін немесе Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген өзге де міндеттерді орындаумен байланысты шығындарын өтеумен байланысты өтемақы төлемдері, сондай-ақ жұмыскерлерді немесе еңбек қатынастарында тұрмайтын өзге де адамдарды кәсіптік даярлау, қайта даярлау және біліктілігін арттыру бойынша төлемдер бөлігіндегі кепілдіктерді жүзеге асыру	Елеулі
22	Жұмыскердің еңбек қызметін растайтын құжаттарды, сондай-ақ еңбек қызметімен байланысты өзге де құжаттарды беру	Елеулі
23	Мүгедектер, пробация қызметінің есебінде тұрған адамдар, сондай-ақ бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған адамдар және ата-анасынан айырылған немесе кәмелеттік жасқа толғанға дейін ата-анасының қамқорлығынсыз қалған білім беру ұйымдарының түлектері болып табылатын жастар қатарындағы азаматтар үшін жұмыс орындарының белгіленген квотасын орындау, сондай-ақ уәкілетті органға жұмыс берушінің таратылуына байланысты жұмыскерлердің алдағы жұмыстан босатылуы туралы ақпаратты беруі, уәкілетті органға бос жұмыс орындары туралы мәліметтерді уақтылы беру, жұмысқа қабылдау немесе жұмысқа қабылдаудан бас тарту туралы уақтылы хабарлау	Болмашы
24	Жұмыс берушінің шетелдік жұмыс күшін жергілікті атқарушы органның рұқсатынсыз тартуы немесе халықтың көші-қоны мәселелері жөніндегі уәкілетті орган берген өз бетінше жұмысқа орналасу үшін біліктілік сәйкестігі туралы анықтамалары немесе еңбекші көшіп келушіге ішкі істер органдары беретін рұқсаттары жоқ шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардың еңбегін пайдалануы, сонымен қатар жұмыс берушінің шетелдік жұмыскерді жергілікті атқарушы органның шетелдік жұмыс күшін тартуға рұқсатында көрсетілген лауазымға (кәсіпке немесе мамандыққа) сәйкес келмейтін лауазымға (кәсіпке немесе мамандыққа) тартуы. Жұмыс беруші рұқсаттар бойынша тартатын шетелдік жұмыс күшінің саны еңбек қызметін персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарт шеңберінде жүзеге асыратын жіберуші тараптың жұмыскерлері ескеріле отырып, халықты жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті орган айқындайтын қазақстандық кадрлар санының пайыздық арақатынасына сәйкес келуге тиіс	Өрескел
25	Жұмыс беруші жұмысқа қабылдау, жұмыстан босату, ауыстыру, төлеу, шектету, жүргізілген ұсталымдар, демалыстар беру, қосымша төлемдерін белгілеу және кепілдіктер бөлігінде тиісті түрде қабылдаған актілердің сәйкес келуі	Болмашы
26	Жұмыс берушінің қызметкермен еңбек шартын жасасу және тоқтату, қызметкер мен жұмыс берушінің деректемелері бөлігінде мәліметтерді қамтитын оған енгізілетін өзгерістер мен (немесе) толықтырулар туралы ақпаратты, белгілі бір мамандық, кәсіп, біліктілік немесе лауазым бойынша жұмысты (еңбек функциясын), жұмыстың орындалатын орнын, еңбек шартының мерзімін, жұмыстың басталу күнін, еңбек шартының жасалған күні мен реттік нөмірін еңбек шарттарын есепке алудың бірыңғай жүйесіне енгізу	Өрескел
27	Өндірістік кәсіпорындарда еңбекті қорғауды басқару жүйесін енгізу және оның жұмыс істеуіне бақылау жүргізу	Өрескел

28	Мәжбүрлі еңбекті пайдалануға тыйымды сақтау	Өрескел
Үәкілетті органдар мен ұйымдар ұсынатын мәліметтерді талдау нәтижелері		
1	Жұмыскерді еңбек (қызметтік) міндеттерін орындауы кезінде жазатайым оқиғалардан міндетті әлеуметтік сақтандыру шартының жасалмауы туралы мәліметтердің болуы	Өрескел
Бақылау субъектісі ұсынатын, оның ішінде мемлекеттік органдар, мекемелер және салалық ұйымдар жүргізетін автоматтандырылған ақпараттық жүйелер арқылы берілетін есептілік пен мәліметтерді мониторингтеу нәтижелері		
1	Кәсіпорындар ұсынатын өндірістік объектілерді еңбек жағдайлары бойынша аттестаттаудан өткізу нәтижелерін Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитетінің республиканың зиянды, ауыр және (немесе) қауіпті еңбек жағдайлары бар кәсіпорындары бойынша мәліметтерімен салыстыру кезіндегі сәйкессіздіктердің анықталуы	Елеулі
2	Басшылар мен қауіпсіздік және еңбекті қорғауды қамтамасыз етуге жауапты адамдардың еңбек қауіпсіздігі және оны қорғау бойынша білімдерін тексерудің қанағаттанарлықсыз нәтижесі	Өрескел
3	Өндірістік объектілерді еңбек жағдайларына байланысты аттестаттау бойынша есептерден мынадай көрсеткіштерге сәйкессіздікті анықтау: 1) өндірістік орта факторларының зияндығы мен қауіптілігі; 2) жеке қорғаныс құралдарын беру нормасына сәйкес қамтамасыз ету; 3) жарақаттану қауіпсіздігі; 4) еңбек процесінің ауырлығы; 5) еңбек процесінің шиеленісі	Өрескел
Расталған шағымдар мен өтініштердің болуы және саны		
1	Тексеру нәтижелерімен расталған жалақы төленбеу (үш немесе одан көп ай) мәселесі бойынша бір жыл ішінде жеке тұлғалардың жүгінуі туралы бірнеше фактілер (екі және одан да көп) не бір ұжымдық өтініш	Өрескел

Өнім

шығарумен және жасаумен, пайдалы қазбаларды игерумен, өндірумен және қайта өңдеумен, құрылыспен және өндірістік қызметтің басқа да түрлерімен айналысатын ұйымдарға қатысты Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасының сақталуын тексеру парағы

Бақылау субъектісіне бару арқылы тексеруді/профилактикалық бақылауды тағайындаған мемлекеттік орган

Бақылау субъектісіне бару арқылы тексеру/профилактикалық бақылау тағайындау туралы акт

(№, күні)

Бақылау субъектісінің атауы

(бақылау субъектісінің жеке сәйкестендіру нөмірі, бизнес сәйкестендіру нөмірі)
Орналасқан мекен-жайы _____

P/c №	Талаптардың тізбесі	Талап етіледі	Талап етілмейді	Талаптарға сәйкес келеді	Талаптарға сәйкес келмейді
1	Ауыр және адам өлімімен аяқталған еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғаларды тергеп-тексеруді жүргізу, сонымен бірге зардап шеккен адамдардың өндірістік жарақаттарының ауырлық дәрежесіне қарамастан, бір мезгілде екі және одан да көп жұмыскерлер ұшыраған топтық жазатайым оқиғалар				
2	Жұмыскерлерге жыл сайынғы ақы төленетін негізгі еңбек демалысын: жыл сайынғы ақы төленетін қосымша еңбек демалысын; оқу демалысын; жүктілікке және баланың (балалардың) тууына, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты демалыс; бала үш жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты жалақы сақталмайтын демалыс беру				
3	Жұмыс уақыты мен демалыс уақытының режимдерін сақтау				
4	Жалақыны және өзге де төлемдерді толық әрі уақтылы төлеуді қамтамасыз ету, оның ішінде жұмыскердің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянды өтеу				
5	Жұмыскерлерді жеке және ұжымдық қорғану құралдарымен, арнайы киіммен қамтамасыз ету				
6	Еңбекке уақытша қабілетсіздік парағының сондай-ақ, еңбекке уақытша қабілетсіздік парағын төлеуді растайтын құжаттың болуы				
7	Жыл сайынғы төленетін еңбек демалысының (жыл сайынғы еңбек демалысы) пайдаланылмаған күндері үшін өтемақы төлемдері				
8	Еңбек жағдайлары бойынша өндірістік объектілерді және қосалқы бөлімшелерді жұмыс берушінің аттестаттаудан өткізгенін растайтын аттестаттау нәтижесі туралы есептің болуы				
9	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша қызметтің немесе маманның болуы				
10	Еңбек қауіпсіздігі жағдайларын жасау, сондай-ақ жұмыскерлерді еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау талаптарына сәйкес жабдықталған жұмыс орнымен, жабдықтармен, құралдармен, техникалық құжаттамамен және еңбек міндеттерін орындауға қажетті құралдармен қамтамасыз ету				
11	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелері бойынша оқытуды, нұсқаулық беруді және білімдерін тексеруді жүргізуге арналған құжаттаманың болуы				
12	Жұмыскер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті әлеуметтік сақтандыру, жұмыскерлерді міндетті әлеуметтік сақтандыру шарттарының болуы. Жұмыс беруші қызметті персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарт шеңберінде жіберуші тарап ретінде жүзеге асырған жағдайда, ол өзі жасаса-				

	тын персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарттарға сәйкес кәсіптік тәуекел сыныбы қабылдаушы тараптың кәсіптік тәуекел сыныбынан немесе қабылдаушы тараптың ең жоғары кәсіптік тәуекел сыныбынан төмен емес экономикалық қызмет түріне жатқызылуға тиіс.				
13	Жұмыс берушінің жұмыспен қамту және жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мәртiгуге, кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектерді кәсіптік оңалту саласына қатысты міндеттерді сақтауы				
14	Еңбек саласындағы құқықтар мен бостандықтарды іске асырудағы тең мүмкідiктерді қамтамасыз ету (өтiнiштер түскен жағдайда тексерiледi)				
15	Тәртіптік жаза қолдану тәртібін сақтау				
16	Ұжымдық шарттың, әлеуметтік әріптестік келісімдерінің талаптарын орындау				
17	Жұмыскерлерге қатысты еңбек шартының болуы				
18	Балалардың еңбегін пайдалануға қойылған тыйымды сақтау				
19	Еңбекақы төлеу және еңбек жағдайлары бөлігінде, оның ішінде персонал беру жөніндегі қызметтер көрсетуге арналған шарт жасасу кезінде жіберуші тараптың қызметкерлеріне қатысты еңбек саласындағы кемсітушілік				
20	Жеке еңбек дауларын қарау жөніндегі келісу комиссиясын құру туралы жұмыс берушінің актісінің болуы, сондай-ақ келісу комиссиясының жеке еңбек дауын белгіленген мерзімдерде қарауы				
21	Жыл сайынғы ақы төленетін негізі еңбек демалысын, ең төменгі айлық жалақы, күнделікті жұмыстың ұзақтығы (ауысымдық жұмыс) ұсыну бойынша кепілдіктерді жүзеге асыру, арнайы жұмыс режимі мен еңбек жағдайлары, жұмысынан айрылу, жұмыскердің еңбек өтіліне байланысты шығындардың немесе Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген өзге де шығындарын өтеуіне байланысты өтемақы төлемдері сондай-ақ жұмыскерлердің немесе еңбек қатынастарында болмайтын басқа тұлғалардың біліктілігін арттыру, қайта даярлау және біліктілігін арттыру бойынша төлемдер				
22	Жұмыскердің еңбек қызметін растайтын құжаттарды, сондай-ақ еңбек қызметімен байланысты өзге де құжаттарды беру				
23	Мүгедектер, пробацация қызметінің есебінде тұрған адамдар, сондай-ақ бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған адамдар және ата-анасынан айырылған немесе көмелеттік жасқа толғанға дейін ата-анасының қамқорлығынсыз қалған білім беру ұйымдарының түлектері болып табылатын жастар қатарындағы азаматтар үшін жұмыс орындарының белгіленген квотасын орындау, сондай-ақ уәкілетті органға жұмыс берушінің таратылуына байланысты жұмыскерлердің алдағы жұмыстан босатылуы туралы ақпаратты беруі, уәкілетті				

	органға бос жұмыс орындары туралы мәліметтерді уақтылы беру, жұмысқа қабылдау немесе жұмысқа қабылдаудан бас тарту туралы уақтылы хабарлау				
24	Жұмыс берушінің шетелдік жұмыс күшін жергілікті атқарушы органның рұқсатынсыз тартуы немесе халықтың көші-қоны мәселелері жөніндегі уәкілетті орган берген өз бетінше жұмысқа орналасу үшін біліктілік сәйкестігі туралы анықтамалары немесе еңбекші көшіп келушіге ішкі істер органдары беретін рұқсаттары жоқ шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардың еңбегін пайдалануы, сонымен қатар жұмыс берушінің шетелдік жұмыскерді жергілікті атқарушы органның шетелдік жұмыс күшін тартуға рұқсатында көрсетілген лауазымға (кәсіпке немесе мамандыққа) сәйкес келмейтін лауазымға (кәсіпке немесе мамандыққа) тартуы. Жұмыс беруші рұқсаттар бойынша тартатын шетелдік жұмыс күшінің саны еңбек қызметін персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарт шеңберінде жүзеге асыратын жіберуші тараптың жұмыскерлері ескеріле отырып, халықты жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті орган айқындайтын қазақстандық кадрлар санының пайыздық арақатынасына сәйкес келуге тиіс.				
25	Жұмыс беруші жұмысқа қабылдау, жұмыстан босату, демалыстар беру, қосымша төлемдер, өтемақы төлемдері мен кепілдіктер, беру, төлеу, тоқтата тұру, ұстап қалу, ұстап қалу бөлігінде еңбек қатынастарына қатысты қабылдаған актілердің болуы				
26	Жұмыс берушінің қызметкермен еңбек шартын жасасу және тоқтату, қызметкер мен жұмыс берушінің деректемелері бөлігінде мәліметтерді қамтитын оған енгізілетін өзгерістер мен (немесе) толықтырулар туралы ақпаратты, белгілі бір мамандық, кәсіп, біліктілік немесе лауазым бойынша жұмысты (еңбек функциясын), жұмыстың орындалатын орнын, еңбек шартының мерзімін, жұмыстың басталу күнін, еңбек шартының жасалған күні мен реттік нөмірін еңбек шарттарын есепке алудың бірыңғай жүйесіне енгізу				
27	Өндірістік кәсіпорындарда еңбекті қорғауды басқару жүйесін енгізу және оның жұмыс істеуіне бақылау жүргізу				
28	Мәжбүрлі еңбекті қолдануға тыйымды сақтау				

Лауазымды адам (адамдар) _____
(лауазымы, қолы)

тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)
Бақылау субъектісінің басшысы

_____
(лауазымы, қолы)

тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)

Өндірістік емес саладағы (денсаулық сақтау, білім беру, мәдениет, әлеуметтік қамсыздандыру, сауда, тұру және тамақтану бойынша қызметтер) ұйымдарға қатысты Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасының сақталуын тексеру парағы

Бақылау субъектісіне бару арқылы тексеруді/профилактикалық бақылауды тағайындаған мемлекеттік орган

_____

Бақылау субъектісіне бару арқылы тексеру/профилактикалық бақылау тағайындау туралы акт

_____ (№, күні)

Бақылау субъектісінің атауы

_____

_____ (бақылау субъектісінің жеке сәйкестендіру нөмірі, бизнес сәйкестендіру нөмірі)

Орналасқан мекен-жайы _____

Р/с №	Талаптардың тізбесі	Талап етіледі	Талап етілмейді	Талаптарға сәйкес келеді	Талаптарға сәйкес келмейді
1	Ауыр және адам өлімімен аяқталған еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғаларды тергеп-тексеруді жүргізу, сонымен бірге зардап шеккен адамдардың өндірістік жарақаттарының ауырлық дәрежесіне қарамастан, бір мезгілде екі және одан да көп жұмыскерлер ұшыраған топтық жазатайым оқиғалар				
2	Жұмыскерлерге жыл сайынғы ақы төленетін негізгі еңбек демалысын: жыл сайынғы ақы төленетін қосымша еңбек демалысын; оқу демалысын; жүктілікке және баланың (балалардың) тууына, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты демалыс; бала үш жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты жалақы сақталмайтын демалыс беру				
3	Жұмыс уақыты мен демалыс уақытының режимдерін сақтау				
4	Жалақыны және өзге де төлемдерді толық әрі уақтылы төлеуді қамтамасыз ету, оның ішінде жұмыскердің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянды өтеу				

5	Жұмыскерлерді жеке және ұжымдық қорғану құралдарымен, арнайы киіммен қамтамасыз ету				
6	Еңбекке уақытша қабілетсіздік парағының сондай-ақ, еңбекке уақытша қабілетсіздік парағын төлеуді растайтын құжат болуы				
7	Жыл сайынғы төленетін еңбек демалысының (жыл сайынғы еңбек демалысы) пайдаланылмаған күндері үшін өтемақы төлемдері				
8	Еңбек жағдайлары бойынша өндірістік объектілерді және қосалқы бөлімшелерді жұмыс берушінің аттестаттаудан өткізгенін растайтын аттестаттау нәтижесі туралы есептің болуы				
9	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша қызметтің немесе маманның болуы				
10	Еңбек қауіпсіздігі жағдайларын жасау, сондай-ақ жұмыскерлерді еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау талаптарына сәйкес жабдықталған жұмыс орнымен, жабдықтармен, құралдармен, техникалық құжаттамамен және еңбек міндеттерін орындауға қажетті құралдармен қамтамасыз ету				
11	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелері бойынша оқытуды, нұсқаулық беруді және білімдерін тексеруді жүргізуге арналған құжаттаманың болуы				
12	Жұмыскер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті әлеуметтік сақтандыру, жұмыскерлерді міндетті әлеуметтік сақтандыру шарттарының болуы. Жұмыс беруші қызметті персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарт шеңберінде жіберуші тарап ретінде жүзеге асырған жағдайда, ол өзі жасасатын персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарттарға сәйкес кәсіптік тәуекел сыныбы қабылдаушы тараптың кәсіптік тәуекел сыныбынан немесе қабылдаушы тараптың ең жоғары кәсіптік тәуекел сыныбынан төмен емес экономикалық қызмет түріне жатқызылуға тиіс				
13	Жұмыс берушінің жұмыспен қамту және жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге, кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектерді кәсіптік оңалту саласына қатысты міндеттерді сақтауы				
14	Еңбек саласындағы құқықтар мен бостандықтарды іске асырудағы тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету (өтініштер түскен жағдайда тексеріледі)				
15	Тәртіптік жаза қолдану тәртібін сақтау				
16	Ұжымдық шарттың, әлеуметтік әріптестік келісімдерінің талаптарын орындау				
17	Жұмыскерлерге қатысты еңбек шартының болуы				
18	Балалардың еңбегін пайдалануға қойылған тыйымды сақтау				
19	Еңбекақы төлеу және еңбек жағдайлары бөлігінде, оның ішінде персонал беру жөніндегі қызметтер				

	көрсетуге арналған шарт жасасу кезінде жіберуші тараптың қызметкерлеріне қатысты еңбек саласындағы кемсітушілік				
20	Жеке еңбек дауларын қарау жөніндегі келісу комиссиясын құру туралы жұмыс берушінің актісінің болуы, сондай-ақ келісу комиссиясының жеке еңбек дауын белгіленген мерзімдерде қарауы				
21	Жыл сайынғы ақы төленетін негізі еңбек демалысын, ең төменгі айлық жалақы, күнделікті жұмыстың ұзақтығы (ауысымдық жұмыс) ұсыну бойынша кепілдіктерді жүзеге асыру, арнайы жұмыс режимі мен еңбек жағдайлары, жұмысынан айрылу, жұмыскердің еңбек өтіліне байланысты шығындардың немесе Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген өзге де шығындарын өтеуіне байланысты өтемақы төлемдері сондай-ақ жұмыскерлердің немесе еңбек қатынастарында болмайтын басқа тұлғалардың біліктілігін арттыру, қайта даярлау және біліктілігін арттыру бойынша төлемдер				
22	Жұмыскердің еңбек қызметін растайтын құжаттарды, сондай-ақ еңбек қызметімен байланысты өзге де құжаттарды беру				
23	Мүгедектер, пробация қызметінің есебінде тұрған адамдар, сондай-ақ бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған адамдар және ата-анасынан айырылған немесе кәмелеттік жасқа толғанға дейін ата-анасының қамқорлығынсыз қалған білім беру ұйымдарының түлектері болып табылатын жастар қатарындағы азаматтар үшін жұмыс орындарының белгіленген квотасын орындау, сондай-ақ уәкілетті органға жұмыс берушінің таратылуына байланысты жұмыскерлердің алдағы жұмыстан босатылуы туралы ақпаратты беруі, уәкілетті органға бос жұмыс орындары туралы мәліметтерді уақтылы беру, жұмысқа қабылдау немесе жұмысқа қабылдаудан бас тарту туралы уақтылы хабарлау				
24	Жұмыс берушінің шетелдік жұмыс күшін жергілікті атқарушы органның рұқсатынсыз тартуы немесе халықтың көші-қоны мәселелері жөніндегі уәкілетті орган берген өз бетінше жұмысқа орналасу үшін біліктілік сәйкестігі туралы анықтамалары немесе еңбекші көшіп келушіге ішкі істер органдары беретін рұқсаттары жоқ шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардың еңбегін пайдалануы, сонымен қатар жұмыс берушінің шетелдік жұмыскерді жергілікті атқарушы органның шетелдік жұмыс күшін тартуға рұқсатында көрсетілген лауазымға (кәсіпке немесе мамандыққа) сәйкес келмейтін лауазымға (кәсіпке немесе мамандыққа) тартуы. Жұмыс беруші рұқсаттар бойынша тартатын шетелдік жұмыс күшінің саны еңбек қызметін персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған				

	шарт шеңберінде жүзеге асыратын жіберуші тараптың жұмыскерлері ескеріле отырып, халықты жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті орган айқындайтын қазақстандық кадрлар санының пайыздық арақатынасына сәйкес келуге тиіс				
25	Жұмыс беруші жұмысқа қабылдау, жұмыстан босату, демалыстар беру, қосымша төлемдер, өтемақы төлемдері мен кепілдіктер, беру, төлеу, тоқтата тұру, ұстап қалу, ұстап қалу бөлігінде еңбек қатынастарына қатысты қабылдаған актілердің болуы				
26	Жұмыс берушінің қызметкермен еңбек шартын жасасу және тоқтату, қызметкер мен жұмыс берушінің деректемелері бөлігінде мәліметтерді қамтитын оған енгізілетін өзгерістер мен (немесе) толықтырулар туралы ақпаратты, белгілі бір мамандық, кәсіп, біліктілік немесе лауазым бойынша жұмысты (еңбек функциясын), жұмыстың орындалатын орнын, еңбек шартының мерзімін, жұмыстың басталу күнін, еңбек шартының жасалған күні мен реттік нөмірін еңбек шарттарын есепке алудың бірыңғай жүйесіне енгізу				
27	Мәжбүрлі еңбекті қолдануға тыйымды сақтау				

Лауазымды адам (адамдар) _____
(лауазымы, қолы)

тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)

Бақылау субъектісінің басшысы

_____ (лауазымы, қолы)

тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)

Жұмыскерлері

еңбек қызметін кеңсе үй-жайларында жүзеге асыратын өндірістік емес саладағы ұйымдарға қатысты Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасының сақталуын тексеру парағы

Бақылау субъектісіне бару арқылы тексеруді/профилактикалық бақылауды тағайындаған мемлекеттік орган

Бақылау субъектісіне бару арқылы тексеру/профилактикалық бақылау тағайындау туралы акт

_____ (№, күні)

Бақылау субъектісінің атауы _____

(бақылау субъектісінің жеке сәйкестендіру нөмірі, бизнес сәйкестендіру нөмірі) _____

Орналасқан мекен-жайы _____

Р/с №	Талаптардың тізбесі	Талап етіледі	Талап етілмейді	Талап-тарға сәйкес келеді	Талап-тарға сәйкес келмейді
1	Ауыр және адам өлімімен аяқталған еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғаларды тергеп-тексеруді жүргізу сонымен қатар, зардап шеккен адамдардың өндірістік жарақаттарының ауырлық дәрежесіне қарамас-тан, бір мезгілде екі және одан да көп жұмыскерлер ұшыраған топтық жазатайым оқиғалар				
2	Жұмыскерлерге жыл сайынғы ақы төленетін негізгі еңбек демалысын; жыл сайынғы ақы төленетін қосымша еңбек демалысын; оқу демалысын; жүктілікке және баланың (балалардың) тууына, жаңа туған баланы (балаларды) асырап алуға байланысты демалыс; бала үш жасқа толғанға дейін оның күтіміне байланысты жалақы сақталмайтын демалыс беру				
3	Жұмыс уақыты мен демалыс уақытының режимдерін сақтау				
4	Жалақыны және өзге де төлемдерді толық әрі уақтылы төлеуді қамтамасыз ету, оның ішінде жұмыскердің өмірі мен денсаулығына келтірілген зиянды өтеу				
5	Еңбекке уақытша қабілетсіздік парағының сондай-ақ, еңбекке уақытша қабілетсіздік парағын төлеуді растайтын құжат болуы				
6	Жыл сайынғы төленетін еңбек демалысының (жыл сайынғы еңбек демалысы) пайдаланылмаған күндері үшін өтемақы төлемдері				
7	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша қызметтің немесе маманның болуы				
8	Еңбек қауіпсіздігі жағдайларын жасау, сондай-ақ жұмыскерлерді еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау талаптарына сәйкес жабдықталған жұмыс орнымен, жабдықтармен, құралдармен, техникалық құжаттамамен және еңбек міндеттерін орындауға қажетті құралдармен қамтамасыз ету				
9	Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау мәселелері бойынша оқытуды, нұсқаулық беруді және білімдерін тексеруді жүргізуге арналған құжаттаманың болуы				
10	Жұмыскер еңбек (қызметтік) міндеттерін атқарған кезде оны жазатайым оқиғалардан міндетті әлеуметтік сақтандыру, жұмыскерлерді міндетті әлеуметтік сақтандыру шарттарының болуы.				

	Жұмыс беруші қызметті персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарт шеңберінде жіберуші тарап ретінде жүзеге асырған жағдайда, ол өзі жасасатын персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарттарға сәйкес кәсіптік тәуекел сыныбы қабылдаушы тараптың кәсіптік тәуекел сыныбынан немесе қабылдаушы тараптың ең жоғары кәсіптік тәуекел сыныбынан төмен емес экономикалық қызмет түріне жатқызылуға тиіс				
11.	Жұмыс берушінің жұмыспен қамту және жұмыс берушінің кінәсінен жұмыста мертігуге, кәсіптік ауруға шалдыққан мүгедектерді кәсіптік оңалту саласындағы міндеттерді сақтауы				
12.	Еңбек саласындағы құқықтар мен бостандықтарды іске асырудағы тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету (өтініштер түскен жағдайда тексеріледі)				
13.	Тәртіптік жаза қолдану тәртібін сақтау				
14.	Ұжымдық шарттың, әлеуметтік әріптестік келісімдерінің талаптарын орындау				
15.	Жұмыскерлерге қатысты еңбек шартының болуы				
16.	Балалардың еңбегін пайдалануға қойылған тыйымды сақтау				
17.	Еңбекақы төлеу және еңбек жағдайлары бөлігінде, оның ішінде персонал беру жөніндегі қызметтер көрсетуге арналған шарт жасасу кезінде жіберуші тараптың қызметкерлеріне қатысты еңбек саласындағы кемсітушілік				
18.	Жеке еңбек дауларын қарау жөніндегі келісу комиссиясын құру туралы жұмыс берушінің актісінің болуы, сондай-ақ келісу комиссиясының жеке еңбек дауын белгіленген мерзімдерде қарауы				
19.	Жыл сайынғы ақы төленетін негізі еңбек демалысын, ең төменгі айлық жалақы, күнделікті жұмыстың ұзақтығы (ауысымдық жұмыс) ұсыну бойынша кепілдіктерді жүзеге асыру, арнайы жұмыс режимі мен еңбек жағдайлары, жұмысынан айрылу, жұмыскердің еңбек өтіліне байланысты шығындардың немесе Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген өзге де шығындарын өтеуіне байланысты өтемақы төлемдері сондай-ақ жұмыскерлердің немесе еңбек қатынастарында болмайтын басқа тұлғалардың біліктілігін арттыру, қайта даярлау және біліктілігін арттыру бойынша төлемдер				
20.	Жұмыскердің еңбек қызметін растайтын құжаттарды, сондай-ақ еңбек қызметімен байланысты өзге де құжаттарды беру				
21.	Мүгедектер, пробация қызметінің есебінде тұрған адамдар, сондай-ақ бас бостандығынан айыру орындарынан босатылған адамдар және ата-анасынан айырылған немесе кәмелеттік жасқа толғанға дейін ата-анасының қамқорлығынсыз қалған білім беру ұйымдарының түлектері болып табылатын жастар қатарындағы азаматтар үшін жұмыс орындарының белгіленген квотасын орындау, сондай-ақ уәкілетті органға жұмыс берушінің таратылуына байланысты жұмыскерлердің алдағы				

	жұмыстан босатылуы туралы ақпаратты беруі, уәкілетті органға бос жұмыс орындары туралы мәліметтерді уақтылы беру, жұмысқа қабылдау немесе жұмысқа қабылдаудан бас тарту туралы уақтылы хабарлау				
22.	Жұмыс берушінің шетелдік жұмыс күшін жергілікті атқарушы органның рұқсатынсыз тартуы немесе халықтың көші-қоны мәселелері жөніндегі уәкілетті орган берген өз бетінше жұмысқа орналасу үшін біліктілік сәйкестігі туралы анықтамалары немесе еңбекші көшіп келушіге ішкі істер органдары беретін рұқсаттары жоқ шетелдіктер мен азаматтығы жоқ адамдардың еңбегін пайдалануы, сонымен қатар жұмыс берушінің шетелдік жұмыскерді жергілікті атқарушы органның шетелдік жұмыс күшін тартуға рұқсатында көрсетілген лауазымға (кәсіпке немесе мамандыққа) сәйкес келмейтін лауазымға (кәсіпке немесе мамандыққа) тартуы. Жұмыс беруші рұқсаттар бойынша тартатын шетелдік жұмыс күшінің саны еңбек қызметін персонал беру жөніндегі қызметтерді көрсетуге арналған шарт шеңберінде жүзеге асыратын жіберуші тараптың жұмыскерлері ескеріле отырып, халықты жұмыспен қамту мәселелері жөніндегі уәкілетті орган айқындайтын қазақстандық кадрлар санының пайыздық арақатынасына сәйкес келуге тиіс				
23.	Жұмыс беруші жұмысқа қабылдау, жұмыстан босату, демалыстар беру, қосымша төлемдер, өтемақы төлемдері мен кепілдіктер, беру, төлеу, тоқтата тұру, ұстап қалу, ұстап қалу бөлігінде еңбек қатынастарына қатысты қабылдаған актілердің болуы				
24.	Жұмыс берушінің қызметкермен еңбек шартын жасасу және тоқтату, қызметкер мен жұмыс берушінің деректемелері бөлігінде мәліметтерді қамтитын оған енгізілетін өзгерістер мен (немесе) толықтырулар туралы ақпаратты, белгілі бір мамандық, кәсіп, біліктілік немесе лауазым бойынша жұмысты (еңбек функциясын), жұмыстың орындалатын орнын, еңбек шартының мерзімін, жұмыстың басталу күнін, еңбек шартының жасалған күні мен реттік нөмірін еңбек шарттарын есепке алудың бірыңғай жүйесіне енгізу				

Лауазымды адам (адамдар) _____
(лауазымы, қолы)

тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)

Бақылау субъектісінің басшысы

_____ (лауазымы, қолы)

тегі, аты, әкесінің аты (бар болған жағдайда)

Мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтердің мамандарын даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі өрт қауіпсіздігі саласындағы мамандандырылған оқу орталықтарына қойылатын біліктілік талаптары

«Мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтердің мамандарын даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі өрт қауіпсіздігі саласындағы мамандандырылған оқу орталықтарына қойылатын біліктілік талаптарын бекіту туралы»

Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 16 қарашадағы № 926 бұйрығы (2021.20.04 өзгерістермен)

Мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтердің мамандарын даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі өрт қауіпсіздігі саласындағы мамандандырылған оқу орталықтарына қойылатын біліктілік талаптары

1. Мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтердің мамандарын даярлау, қайта даярлау және олардың біліктілігін арттыру жөніндегі өрт қауіпсіздігі саласындағы мамандандырылған оқу орталықтары (бұдан әрі – Мамандандырылған оқу орталықтары) «Мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтердің мамандарын арнайы даярлау бойынша оқыту курстарының бағдарламасын, сондай-ақ оларды бітіргені туралы куәліктің үлгісін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ішкі істер министрінің 2015 жылғы 24 қаңтардағы № 48 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 10382 болып тіркелген) бекітілген бағдарлама бойынша мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтер мамандарының бастапқы даярлау, қайта даярлау және біліктілігін арттыру бойынша арнайы даярлық пен оқу курсы қамтамасыз етеді.

2. Мамандандырылған оқу орталықтарына мынадай біліктілік талаптары қойылады:

1) оқу жұмыс жоспарларының болуы;

2) штаттағы оқытушылардың «Өрт қауіпсіздігі» немесе «Төтенше жағдайларда қорғау» мамандығы бойынша техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі немесе жоғары білімінің болуы, өртке қарсы қызмет бөліністерінде басшы лауазымда практикалық жұмыс өтілі бес жылдан кем емес болуы;

3) интернет желісіне қосылған компьютерлермен, «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» 2020 жылғы 7 шілдегі Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес санитариялық қағидалар мен гигиеналық нормативтерге сай келетін оқу каби-

неттерімен, оқытудың техникалық құралдарымен, макеттермен, тренажерлармен, оқулықтармен және оқу әдістемелік материалдармен жарақталуы;

4) білім беру қызметінің сапасын қамтамасыз ететін меншікті не шаруашылық жүргізу немесе жедел басқару құқығында тиесілі материалдық және материалдық емес активтердің (өрт сөндіру техникасы, жаттығу-машықтану мұнарасы, жылу-түтін камерасы, психологиялық дайындық жолағы) болуы;

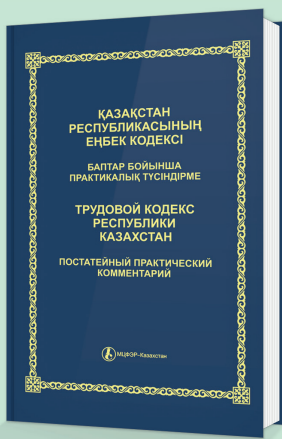
5) оқу әдебиетін, оқу міндеттері мен тапсырмаларын, бейнефильмдердің тақырыптық жинақтарын, оқу-көрнекі материалдарын, бақылау карточкаларын, оқыту бағдарламаларын, емтихан билеттерінің жиынтықтарын, практикалық тапсырмалар сипаттамаларын және әрбір оқу бағдарламасына басқа да оқу-әдістемелік материалдарды қамтитын оқу-әдістемелік материалдар қорының болуы.

3. Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігінің Өртке қарсы қызмет комитетінің едәуір даярланған қызметкерлері немесе тиісті біліктілігі бар басқа мамандар сабақ өткізуге тартылуы мүмкін.

4. Мемлекеттік емес өртке қарсы қызметтер мамандарын арнайы даярлау және оқыту курстары күзетілетін объектінің өндірістік қызмет ерекшеліктерін ескере отырып жүзеге асырылады.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

«Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 23 қарашадағы № 414-V Еңбек кодексіне Баптар бойынша практикалық түсіндірме (№ 2 шығарылым)»

Түсіндірме авторларының құрамына түсіндірмелері еңбек заңнамасының нормаларын дұрыс қолдануға себеп болатын, тәжірибелі заңгерлер, Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің еңбек қатынастары, жалақы, еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғау саласындағы мамандар кірді.

Кітап барлық меншік нысанындағы кәсіпорындардың басшылары мен жұмыскерлеріне, заңгерлерге, кадр қызметінің, еңбек құқығының мамандарына, ғалымдарға, оқытушыларға, заң және экономикалық жоғары оқу орындарының студенттеріне, сондай-ақ оқырмандардың кең ауқымына арналған.

«Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі. Баптар бойынша практикалық түсіндірме» кітабына тапсырыс беру үшін www.prk.mcfr.kz сайтында өтінімді толтырып, ekd@mcfr.kz электрондық мекенжайына жіберу қажет.

Толығырақ ақпаратты мына телефондар арқылы біле аласыз:
+7 (727) 323-62-13, 323-62-29

Қоршаған ортаға эмиссиялар нормативтерін айқындаудың жаңа әдістемесі

«Қоршаған ортаға эмиссиялар нормативтерін айқындау әдістемесін бекіту туралы»

Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 10 наурыздағы № 63 бұйрығы

Күшіне енді: 2021.01.07

Қазақстан Республикасының
Экология, геология және табиғи
ресурстар министрінің
2021 жылғы 10 наурыздағы
№ 63 бұйрығына
қосымша

Қоршаған ортаға эмиссиялар нормативтерін айқындау әдістемесі

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Қоршаған ортаға эмиссиялар нормативтерін айқындау әдістемесі (бұдан әрі – Әдістеме) Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы Экологиялық Кодексінің (бұдан әрі – Кодекс) 39-бабының 6-тармағына сәйкес қоршаған ортаға эмиссиялар нормативтерін белгілеу үшін іс-қимылдар алгоритмін айқындайды.

2. Осы Әдістемеді пайдаланылатын негізгі ұғымдар:

1) авариялық шығарынды – I немесе II санаттағы объектілерде авариядан немесе технологиялық процестің бұзылуынан туындаған, жол берілетін шығарынды нормативтерінен едәуір асатын ластаушы заттардың болжанбаған, болжанбайтын және әдейі жасалмаған түсуі;

2) атмосфералық ауаның базалық антропогендік аясы – I немесе II санаттағы объектіге қатысты жол берілетін шығарындының нормативтерін айқындау кезінде жүзеге асырылатын басқа стационарлық және жылжымалы көздердің шығарындыларымен негізделген атмосфералық ауадағы ластаушы заттардың жаппай шоғырлануы;

3) атмосфералық ауаның табиғи аясы – табиғи процестер нәтижесінде атмосфералық ауаға босауына немесе онда ластаушы заттардың түзілуіне байланысты атмосфералық ауадағы ластаушы заттардың жаппай шоғырлануы;

4) бақылау жармасы – су сапасының экологиялық нормативтерінің сақталуын мониторингтеу және бақылау жүзеге асырылатын жер үсті су объектісінің учаскесі;

5) жылдық көрсеткіштер – күнтізбелік бір жыл ішінде атмосфералық ауа көлемінің

бірлігінде немесе жер бетінің бірлігінде ластаушы зат шоғырлануының орташаланған көрсеткіштері;

6) ластаушы заттың жаппай ағымының жылдамдығы – уақыт бірлігінде шығарылатын және секундына грамм қатынасы ретінде көрінетін ластаушы заттың массасы;

7) ластаушы заттың массалық шоғырлануы – құрғақ бөлінетін газдар көлемінің бірлігіндегі және текше метрге миллиграмм арақатынасы ретінде көрінетін ластаушы заттың массасы;

8) нормативтік (шартты) – таза сарқынды сулар-технологиялық аппаратура мен күштік агрегаттар салқындағаннан кейін қосалқы операциялар мен процестерден пайда болатын, ластанбаған, бірақ температурасы жоғары сулар;

9) тәуліктік көрсеткіштер – күнтізбелік бір тәулік шегінде жиырма төрт сағат ішінде атмосфералық ауа көлемінің бірлігінде ластаушы зат шоғырлануының орташаланған көрсеткіштері;

10) судағы ластаушы заттардың базалық антропогендік фондық шоғырлануы – жол берілетін төгіндінің нормативтерін айқындау кезінде жүзеге асырылатын басқа көздердің төгінділерімен негізделген қолайсыз жағдайлар кезінде су объектісінің нақты бақылау тұстамасындағы ластаушы зат шоғырлануының мәні;

11) су объектілеріне ағызу нормативтері – бақылау жармасындағы су сапасының нормаларын қамтамасыз ету мақсатында су объектісінің осы пунктінде уақыт бірлігінде белгіленген режиммен бөлуге барынша жол берілетін сарқынды сулардағы заттың массасы;

12) сағаттық көрсеткіштер – бір сағат ішінде атмосфералық ауа көлемінің бірлігінде ластаушы зат шоғырлануының орташаланған көрсеткіштері.

3. Есептеу жолымен әртүрлі орталарға эмиссиялар нормативтері, соның ішінде атмосфераға стационарлық көздерден ластаушы заттардың жол берілген шығарындыларының, жер үсті және жер асты су объектілеріне, жер қойнауына немесе жер бетіне ластаушы заттар төгінділерінің нормативтері айқындалады.

4. Эмиссиялардың әрбір стационарлық көзі үшін және оператор үшін толық алғанда есептемелердің негізінде жол берілген шығарындылары мен төгінділерінің нормативтері, сондай-ақ қоршаған ортаның сапасы нормативтеріне жету мақсатында әсер ету аймағы және жақын орналасқан селитебтік аумақтар шекарасында белгіленеді.

5. Белгіленіп отырған қызмет үшін, оның ішінде қызметке елеулі өзгерістер енгізу кезінде эмиссиялар нормативтері белгіленіп отырған қызметтің тиісті жобалау құжаттамасына байланыстырыла отырып әзірленетін және Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес экологиялық рұқсат алуға өтінішпен бірге қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органға ұсынылатын жеке құжат – эмиссиялар нормативтерінің жобасы (жол берілетін шығарындылар нормативтерінің жобасы, жол берілетін төгінділер нормативтерінің жобасы) түрінде есептеледі және соған негізделеді.

Эмиссиялар нормативтері I және II санаттағы объектілерге жататын жекелеген стационарлық көздер бойынша, мынадай:

1) қоршаған ортаға әсерді міндетті бағалау жүргізілген жағдайда – Кодекстің 76-бабы 2-тармағының 3) тармақшасына сәйкес қоршаған ортаға әсерді бағалау нәтижелері бойынша қорытындыда көрсетілген тиісті шекті мөндерден;

2) Кодекске сәйкес белгіленіп отырған қызметтің әсеріне скрининг жүргізген жағдайда, оның нәтижелері бойынша қоршаған ортаға әсерді міндетті бағалау қажет емес екені туралы қорытынды шығарылса, – Кодекстің 68-бабы 2-тармағының 9) тармақшасына сәйкес белгіленіп отырған қызмет туралы өтініште көрсетілген тиісті мәндерден аспайтын деңгейлерде белгіленеді.

Өздеріне қатысты кешенді экологиялық рұқсат берілетін объектілер үшін эмиссиялардың нормативтері I және II санаттағы объектілерге жататын жекелеген стационарлық көздер бойынша, ең үздік қолжетімді техникалар жөніндегі қорытындыларда келтірілген ең үздік қолжетімді техникаларды қолдануға байланысты маркерлік ластағыш заттар эмиссияларының тиісті шекті мәндерінен аспайтын деңгейлерде белгіленеді.

6. III және IV санаттағы объектілер үшін, сондай-ақ атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларының жылжымалы көздері үшін эмиссиялар нормативтері белгіленбейді.

7. Әсер етуге арналған экологиялық рұқсаттар құрамында эмиссиялар нормативтері кемінде он жылда бір рет қайта қарастырылады,

Оператордың бастамасы бойынша қолданыс мерзімі біткенге дейін рұқсат етілетін шығарындылардың ерте белгіленген нормативтерін қайта қарастырудың себебі:

1) Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 120-бабының 5-тармағына сәйкес атмосфераны ластаудың жаңа көздерін немесе параметрлерінің өзгеруін ескеру қажеттігі, әсер етуге арналған экологиялық рұқсаттар қолданыстағы экологиялық рұқсатта көрсетілген экологиялық шарттардың өзгертілуін талап ететін қолданылатын технологиялар өзгергенге дейін беріледі.

2) Кодекстің 118-бабына сәйкес кешенді экологиялық рұқсатты қайта қарау.

2-тарау. Стационарлық көздерден атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларының нормативтерін есептеу алгоритмі

8. Жол берілетін шығарындылар нормативтері I немесе II санаттағы объектінің құрамына кіретін стационарлық көз және (немесе) стационарлық көздер жиынтығы үшін әсер ету саласы шегіндегі атмосфералық ауаға жалпы жүктеме қоршаған орта сапасының белгіленген экологиялық нормативтерінің немесе қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштерінің бұзылуына әкеп соқтырмайтындай шартпен ластаушы заттардың жерге жақын шоғырлануының шашырауын модельдеу әдісін қолдана отырып, есептеу жолымен белгіленеді.

Антропогендік жүктемеге ұшыраған және ластаушы заттардың жерге жақын шоғырлануының таралуын модельдеу арқылы айқындалған аумақ (акватория) әсер ету саласы болып табылады.

Стационарлық көздердің жиынтығы үшін әсер ету саласы шығарындылардың жекелеген стационарлық көздерінің әсер ету аймақтарының сомасы ретінде есептеледі.

9. Жол берілетін шығарындылар нормативтері ластаушы заттар тізбесіне енгізілген әрбір ластаушы зат үшін мынадай түрде белгіленеді:

1) ластаушы заттың массалық шоғырлануы;

2) ластаушы заттың жаппай ағымының жылдамдығы.

Шығарылатын газдардың жаппай ағымының көлемі мен жылдамдығына қатысты көрсеткіштер 293.15 К және 101.3 кПа стандартты жағдайларында және егер Қазақстан

Республикасының экологиялық заңнамасында өзгеше тікелей көзделмесе, су буының құрамы шегерілгеннен кейін айқындалады.

Ластаушы заттың массалық шоғырлану көрсеткіштері атмосфералық ауаны қорғау тұрғысынан оны пайдаланудың неғұрлым қолайсыз жағдайларында шығарындылардың стационарлық көзінің қалыпты (регламенттік) жұмысының күнтізбелік бір тәулік ішінде шығарындының тиісті көрсеткіштерін орташаландыру жолымен айқындалады.

Ластаушы заттың жаппай ағыны жылдамдығының көрсеткіштері оны пайдаланудың атмосфералық ауаны қорғау тұрғысынан неғұрлым қолайсыз жағдайларда шығарындылар көзінің қалыпты (регламенттік) жұмысының бір сағаты ішінде шығарындының тиісті көрсеткіштерін орташаландыру жолымен айқындалады.

Рұқсат етілетін шығарындылар нормативтерін есептеу үшін атмосфераға ластаушы заттар шығарындылары параметрлерінің кестесі осы Әдістемеге 1-қосымшаға сәйкес нысан бойынша толтырылады.

10. Атмосфералық ауаға рұқсат етілген жиынтық антропогендік жүктеменің белгіленген нормативтерінің сақталуын қамтамасыз ету рұқсат етілген шығарындылар нормативтерімен қатар әрбір стационарлық көз бен I және II объектілер үшін шығарындыларға жылдық лимиттер (т/жыл) белгіленеді.

11. Атмосфералық ауадағы ластаушы заттың рұқсат етілген шоғырлануы ластаушы заттың түріне байланысты жылдық, тәуліктік және сағаттық көрсеткіштердің орташа кезеңдерін ескере отырып белгіленеді.

12. Шығарындылар көздерінің тізбесі және олардың сипаттамалары жобаланатын объектілер үшін – жобалық ақпарат негізінде, жұмыс істеп тұрған объектілер үшін – атмосфераға зиянды заттардың шығарындыларын және олардың көздерін түгендеу негізінде айқындалады (бұдан әрі – тұрақты көздер), оларды аумақ бойынша бөлу, атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларының сандық және сапалық құрамы, атмосфералық ауаға зиянды заттардың жол берілетін шығарындыларының нормативтерін әзірлеудің бірінші кезеңі болып табылатын шаң-газ тазалау жабдығы жұмысының тиімділігін бағалау туралы мәліметтерді жүйелеуді білдіреді.

Зиянды заттар шығарындыларының сандық және сапалық сипаттамаларын айқындау аспаптық немесе есептік (есептік-талдамалық) әдістерді қолдана отырып жүргізіледі.

Атмосфераға ластаушы заттардың ұйымдастырылған шығарындылары бар көздер үшін аспаптық әдістер басым. Массалық шоғырлануды аспаптық өлшеу және шығатын газдардағы ластаушы заттардың массалық шығарындыларының мәндерін айқындауды аккредиттелген зертханалар сертификатталған жабдықта және/немесе бар болған жағдайда автоматтандырылған мониторинг жүйесі арқылы орындайды. Ұйымдастырылған шығарындылары бар негізгі көздерге: түтін және желдету құбырлары, желдету біліктері, аэрация шамдары, дефлекторлар жатады.

Есептеу әдістері ұйымдастырылған шығарындылары бар көздерде аспаптық өлшеулер жүргізу мүмкіндігі болмаған кезде ұйымдастырылмаған бөліністердің (шығарындылардың) сипаттамаларын, белгіленген тәртіппен әзірленген және келісілген сандық химиялық талдау әдістерін айқындау үшін, сондай-ақ жобаланатын және реконструкцияланатын объектілер шығарындыларының параметрлері туралы деректер алу үшін қолданылады.

Есептеу (есептеу-талдау) әдістері меншікті технологиялық көрсеткіштерге, баланстық схемаларға, өндірістің физикалық-химиялық процестерінің ағу заңдылықтарына, сондай-ақ нақты көздердің параметрлерін ескеретін аспаптық өлшеулер мен есептеу формулаларының үйлесіміне негізделеді.

13. Зиянды (ластаушы) заттар шығарындыларының көздеріне түгендеу жүргізу кезінде олардың нәтижелері бойынша ластаушы заттар мен олардың шығарынды көздері айқындалатын көздерге тексеру жүргізіледі, Шаң-газ тазарту жабдығы жұмысының тиімділігі белгіленеді. Атмосфераның бөліну және ластану көздерінің сипаттамалары, газ тазарту және шаң тұту қондырғыларының болуы және олардың параметрлері туралы деректер түгендеу басталған күнгі жағдай бойынша келтіріледі, ал шығарылатын және ауланатын зиянды заттардың саны, газ тазартумен қамтамасыз етілу коэффициенті, газ тазартуға жұмсалған шығындар туралы деректер өткен жылғы келтіріледі.

14. Түгендеу нәтижелері бойынша шығарындылар көздерінің құрамы және нормалауға жататын зиянды заттардың тізбесі белгіленеді. Шығарындылардың жеке көзін жою кезінде оның нөмірі басқа көзге, оның ішінде оны алмастыратын көзге берілмейді.

15. Шығарындыларға жүргізілген түгендеу нәтижелері бойынша осы Әдістемеге 2-қосымшаға сәйкес нысан бойынша атмосфералық ауаға зиянды (ластаушы) заттардың шығарындыларын және олардың көздерін түгендеу бланкілері толтырылады. Түгендеу бланкісі эмиссиялар нормативтері жобасының ажырамас бөлігі болып табылады.

16. Жол берілетін шығарындылар нормативтерін есептеу үшін қабылданған бастапқы деректердің толықтығы мен анықтығының негіздемесі оператор бекіткен, оператордан алынған жобалауға арналған тапсырма, ластаушы заттар шығарындыларын және олардың көздерін түгендеу материалдары болып табылады; бастапқы есепке алу деректері немесе статистикалық есептілік нысандарынан алынған деректер, ластаушы заттардың шығарылуын іріктеу, талдау әдістерін регламенттейтін әдістемелік құжаттардың тізбесін көрсете отырып, аспаптық өлшеулермен немесе есептік және баланстық әдістермен алынған деректер, жабдықты (қондырғыны) өндірушінің паспорттық деректері, кодекстің 76-бабы 2-тармағының 3) тармақшасына сәйкес қоршаған ортаға әсерді бағалау нәтижелері бойынша қорытынды немесе қоршаған ортаға әсерді міндетті бағалау қажеттілігінің жоқтығы туралы қорытынды, тиісті мәндерді ескере, кодекстің 68-бабы 2-тармағының 9) тармақшасына сәйкес көзделген қызмет туралы өтініште көрсетілген.

17. Қоршаған ортаға ластаушы заттардың шығарындылары бөлігінде эмиссиялар нормативтері жобасының құрамы осы Әдістемеге 3-қосымшада келтірілген.

18. Жол берілетін шығарындылардың нормативтері I немесе II санаттағы объектінің құрамына кіретін стационарлық көздерді пайдаланудың барлық штаттық (регламенттік) жағдайлары үшін, олардың жобалау және техникалық құжаттарда көзделген ең жоғары жүктемесі (қуаты) кезінде, оның ішінде барлық желдету жүйелері мен құрылғылары мен газды тазарту қондырғыларының қалыпты (регламенттік) жұмыс істеуі жағдайында белгіленеді.

I немесе II санаттағы объектінің жол берілетін шығарындыларының нормативтері оның қалыпты жұмыс істеу жағдайлары үшін даму перспективасын, яғни технологиялық регламентте көзделген желдету жүйелері мен құрылғыларын және шаң-газ тазарту

жабдығын қоса алғанда, жабдықты жүктеу және оны пайдалану режимдерін ескере отырып белгіленеді. Бұл ретте, I немесе II санаттағы жұмыс істеп тұрған объектілер үшін технологиялық еріксіз газ жағу жағдайларын қоспағанда, соңғы үш жылдағы жабдықтың нақты ең жоғары жүктемесі жобада белгіленген көрсеткіштер шегінде ескеріледі.

Көмірсутектерді барлау және (немесе) өндіру жөніндегі операцияларды жүргізу кезінде газды алауда жағу кезінде жол берілетін шығарындылар (г/с, т/жыл) нормативтерін айқындау көмірсутектер саласындағы уәкілетті орган берген шикі газды жағуға арналған рұқсатқа сәйкес және қоршаған орта сапасының нормативтерін сақтай отырып, жағылатын шикі газ көлемінің негізінде ғана жүргізіледі.

Объект бойынша атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары нормативтерінің кестесі осы Әдістемеге 4-қосымшаға сәйкес нысан бойынша толтырылады.

19. Технологиялық үдерістің құрамдас бөлігі болып табылатын дүркінді шығарындылар үшін бір реттік және жылына қосындылық шама (г/с, т/жыл) бағаланады. Ең жоғарғы бір реттік дүркінді шығарындылар (г/с) өздерінің қысқа мерзімділігіне байланысты нормаланбайды және атмосферада зиянды заттарды таралуын есептегенде есепке алынбайды. Дүркінді шығарындылардың жыл бойына қосынды шамасы жабдық жұмысының штаттық режимін есепке ала отырып, жалпы жылдық шығарындыны белгілеген кезде нормаланады (т/жыл).

Ықтимал болатын апаттық жағдайлармен байланысты (технологиялық еріксіз газ жағуды қоспағанда инциденттер, авариялар,) апаттық шығарындылар нормаланбайды. Операторда экологиялық төлемдерді есептеу үшін өткен жылға іс жүзіндегі апаттық шығарындылардың есебі ұйымдастырылады.

Дүркінді шығарындылар көздері тізбесінің кестесі осы Әдістеменің 5-қосымшасына сәйкес нысан бойынша толтырылады.

20. Объектіні кеңейту, қайта құру кезінде даму перспективасына зиянды заттар шығарындыларының жаңа көздері көзделіп отырған қызметтің жұмыс жобаларына сәйкес, қоршаған ортаға әсерді міндетті бағалауға жатпайтын, көзделіп отырған және жүзеге асырылатын қызмет үшін жүргізілетін оңайлатылған тәртіп бойынша экологиялық бағалау рәсімі шеңберінде ескеріледі және жол берілетін шығарындылар нормативтері осы объектілерді пайдалануға қабылдау кезіне қарай қамтамасыз етіледі.

Қайтадан құрылатын және кеңейтілетін объектілер үшін нормативтер кәсіпорынның қолданыстағы және жаңа барлық шығарынды көздерінің өзара әсерлерін есепке ала отырып, толықтай кәсіпорын үшін белгіленеді.

Жұмыс жобаларын әзірлеусіз кәсіпорынның ағымдағы шаруашылық әрекетін қамтамасыз ету үшін енгізілетін зиянды заттардың шығарындыларының көздері нормативтерінің құрамында есепке алынады.

Ластану деңгейіне ең көп үлес қосатын көздер тізбесінің кестесі осы Әдістеменің 6-қосымшасына сәйкес нысан бойынша толтырылады.

21. I немесе II санаттағы объектілер үшін жол берілетін шығарындылар нормативтері атмосфералық ауаға жалпы жүктемені ескере отырып әзірленеді:

1) қазіргі әсер ету деңгейлері (жұмыс істеп тұрған шығарынды көздері үшін) немесе негізделген болжамды әсер ету деңгейі (жаңа және реконструкцияланатын шығарынды көздері үшін);

- 2) атмосфералық ауаның табиғи фонының;
- 3) атмосфералық ауаның базалық антропогендік фоны.

22. Жол берілетін шығарындылар нормативтерін белгілеу кезінде кәсіпорындардың даму перспективаларын, аймақтың физикалық-географиялық және климаттық шарттарын, өнеркәсіп алаңдары мен тұрғын үйлердің, санаторийлердің, демалыс аймақтарының орналасуын, өнеркәсіп алаңдары мен қоныстану аумақтарының өзара орналасуын ескеріледі.

23. Жол берілетін шығарындылардың нормативтері әсер ету саласы шегіндегі атмосфералық ауаға жалпы жүктеме қоршаған орта сапасының белгіленген экологиялық нормативтерін немесе қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштерін бұзуға әкелмейтіндей етіп, сондай-ақ жақын орналасқан тұрғын аймақ аумағында атмосфералық ауаның жер бетіндегі қабатындағы ластаушы заттардың есептік ең жоғары бір реттік шоғырлануы фондық шоғырлануды ескере отырып, тиісті экологиялық сапа нормативтерінен аспайтындай етіп белгіленеді.

Курорттарды санитариялық қорғау аймақтары, ірі сауықтыру орындары мен демалыс үйлерінің орналасу орындары, қалалардың демалыс аймақтары үшін, сондай-ақ, атмосфералық ауаны қорғауға жоғары талаптар қойылатын басқа да аумақтар үшін әлеуетті қауіпті химиялық заттардың рұқсат етілетін ең жоғарғы бір реттік шекті шоғырланулары 0,8 сапаның экологиялық нормативтері ауыстырылады.

24. Жылжымалы көздердің қозғалтқыштарынан газ ауа қоспасының ең жоғарғы бір реттік шығарындылары (г/с) жылжымалы көздердің жұмысы олардың стационарлық орналасуымен байланысты болған жағдайда ғана атмосфералық ауаға әсерді бағалау мақсатында есепке алынады. Жылжымалы көздердің қозғалтқыштарынан жалпы шығарындылар (т/жыл) нормаланбайды және зиянды заттар шығарындылардың жалпы көлеміне енгізілмейді.

Атмосфераға шығарылатын ластаушы заттар тізімінің кестесі осы Әдістеменің 7-қосымшасына сәйкес нысан бойынша толтырылады.

25. Қатты бөлшектердің (шаңның) жер беті шоғырлануларын анықтау үшін атмосфералық ауада төселетін бетке аталған бөлшектердің гравитациялық шөгу жылдамдығын есепке алатын F өлшемсіз коэффициент қолданылу керек.

F коэффициентінің шамасы шаңның құрамына және көзде орнатылған шаңтазартқыштың тиімділігіне байланысты 1-ден 3-ке дейін өзгереді. Егер тасталатын шаң бөлшектерінің салмағын өлшемдері бойынша бөлу туралы мәліметтер болған жағдайда F коэффициентінің шамасы нақтылануы мүмкін.

Шығарындылардың құрамындағы зиянды заттар қатарының диспенсерлік құрам туралы қолдағы мәліметтерге тиісті атмосферада сейілуі есептеу кезінде электр- немесе газдәнекерлеу әдістерімен металдарды пісіру немесе кесу кезінде қатты бөлшектер, жылжымалы көлік құралдарының қозғалтқышы жұмыс істеп тұрғанда қорғасын пен оның қосылыстары, қазандықтардан – бенз(а)пирен мен күйе, жану үдерістерінде – диоксиндер (фурандар), ілеспе мұнай газын жаққанда – күйе үшін $F = 1$ параметр шамасын қабылдау ұсынылады.

Бұнда шығарындыларды тазартуға және диспенсерлік құрамына тәуелсіз атмосфераға шыққаннан кейін (ылғалды төсілмен глинозем өндіргенде) бірден оның қарқынды кон-

денсациясы бақыланатындай құрамында су буының көлемі жыл бойында жеткілікті шығарындылар үшін параметр шамасы $F = 3$.

26. Атмосфераның ластануын есептеу және шығарындыларын анықтау кезінде технологиялық үдерістер мен көлік құралдарының барлық түрлері үшін атмосфераға түсетін азот тотықтарының толық немесе жартылай өзгеруін есепке алу керек. Бұл үшін есеп бойынша немесе аспаптық өлшемдермен белгіленген азот тотықтарының (MNO_x) шығарындыларының мөлшері NO_2 қайта есептегенде келесі құрамдастырушыларға бөлінеді азот оксиді (NO) мен азот диоксиді. NO_x өзгеру коэффициенттерді ең жоғарғы белгіленген өзгеру деңгейінде қабылданады, басқаша айтқанда 0,8 – NO_2 үшін, 0,13 – NO үшін. Сонда жеке шығарындылар келесі формулалар бойынша анықталады:

$$M_{NO_2 \text{ сек.}} = 0,8 \times M_{NO_x \text{ сек.}}, \quad M_{NO_2 \text{ жыл}} = 0,8 \times M_{NO_x \text{ жыл.}} \quad (1)$$

$$M_{NO \text{ сек.}} = 0,13 \times M_{NO_x \text{ сек.}}, \quad M_{NO \text{ жыл}} = 0,13 \times M_{NO_x \text{ жыл.}} \quad (2)$$

27. Жол берілетін шығарындыларды нормалау кезінде объектінің әсер ету саласының жеткіліктілігін бағалау жүзеге асырылады. Объектінің атмосфералық ауасына әсер ету саласы шегінде атмосфералық ауаға жалпы жүктемеге объектінің жеке үлесін ескере отырып, Шетелде белгіленген сапаның экологиялық нормативтері және/немесе қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштері сақталатын облысты шектейтін жергілікті жердегі тұйық сызықтың проекциясы ретінде айқындалады ($C_{ipr}/C_{lз} \leq 1$).

Әсер ету объектісі аумағының графикалық материалдарына әсер ету саласының шектері (қаланың бас жоспары, аумақтық жоспарлау схемасы, топографиялық карта, ситуациялық схема) арнайы ақпараттық белгілермен белгіленеді.

28. Атмосфераға зиянды заттардың шығарындыларын нормалау елді мекендердің атмосфералық ауа сапасының гигиеналық өлшемдерін сақтау қажеттілігіне негізделген.

Бұл жағдайда төмендегі қатынасты орындау керек:

$$C/CЭН \leq 1, \quad (3)$$

мұнда C – ауаның жер үсті қабатында зиянды заттың есептік шоғырлануы;

$CЭН$ – сапаның экологиялық нормативтері.

Сапаның экологиялық нормативтері бекітілгенге дейін Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау саласындағы заңнамасына сәйкес халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік орган бекіткен гигиеналық нормативтер қолданылады.

Елді мекендердің атмосфералық ауасы үшін гигиеналық нормативтер ретінде атмосфераға шығарындыларды нормалау мақсатында әлеуетті – қауіпті химиялық заттардың рұқсат етілген ең жоғарғы бір реттік шоғырлануының мәндері (РЕШШе.б.) егер болмаған жағдайда – әлеуетті – қауіпті химиялық заттардың бағдарлы қауіпсіз әсерлер деңгейлері (бұдан әрі – БҚӘД) нормативтерінің мәндері қабылданады.

Егер зат үшін тек рұқсат етілетін орташа тәуліктік шоғырлануы (РЕШШо.т.) болса, онда ол үшін төмендегі қатынас қолданылады:

$$0,1 C \leq \text{РЕШШО.Т.}, \quad (4)$$

29. Атмосфералық ауада әрекеттері жинақталатын қасиеттері бар бірнеше (n) зиянды зат бірге болған жағдайда олардың шоғырлануының қосындысы келесі формуламен есептеу кезінде бірден аспау керек:

$$C1 / CЭН1 + C2 / CЭН2 + \dots + Cn / CЭНn \leq 1, (5)$$

мұнда $C1, C2, \dots, Cn$ – атмосфералық ауада заттардың іс жүзінде шоғырлануы;
 $CЭН1, CЭН2, \dots, CЭНn$ – сол заттардың рұқсат етілген сапаның экологиялық нормативтері.

30. Жергілікті жердің метеорологиялық сипаттамалары, атмосфералық ауадағы ластаушы заттардың шашырау есептерін модельдеуді жүргізу үшін қажетті шашырау жағдайларын айқындайтын коэффициенттер туралы ақпарат қоршаған ортаның жай-күйі туралы ақпаратты өндірушілердің деректері бойынша немесе олар болмаған жағдайда Қазақстан Республикасының құрылыс нормалары бойынша қабылданады.

Атмосфералық ауаға жалпы жүктемені айқындау кезінде күнтізбелік жыл ішінде осы Әдістеменің 18-тармағында көрсетілген әсерлердің сәйкес еместігі (маусымдылығы) ескеріледі.

Нормативтерді анықтау кезінде атмосфераны ластау көзі үшін ауадағы қаланың немесе басқа елді мекеннің басқа көздерінен (оның ішінде, автокөліктен) зиянды заттардың аялық шоғырлану шамалары $Cф$ (mg/m^3) есепке алынады. Бұл үшін (3) қатынаста C орнына $C + Cф$ қабылданады.

Қала атмосферасында ластаушы заттардың шашырау жағдайларын анықтайтын метеорологиялық сипаттамалар мен коэффициенттер кестесі осы Әдістеменің 8-қосымшасына сәйкес нысан бойынша толтырылады.

31. Шығарындылар нормативтерін белгілеу кезінде атмосфераның ластануын есептеу қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекіткен жер бетінің үстіндегі екі метрлік қабаттағы ластаушы заттардың жерге жақын шоғырлануын, сондай-ақ атмосфералық ауадағы шоғырланулардың тігінен бөлінуін есептеу әдістемесіне сәйкес жүргізіледі. Атмосферадағы ластаушы заттардың жерге жақын шоғырлануын модельдеу атмосферадағы ластаушы заттардың шығарындыларының нормативтерін белгілеу кезінде қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органмен келісілген бағдарламалық кешендерді пайдалана отырып жүзеге асырылады.

32. Оператор бекіткен шығарындылар нормативтерін белгілейтін құжаттама Қазақстан Республикасы Экологиялық Кодексінің 114-бабына сәйкес кешенді экологиялық рұқсат немесе 122-бабына сәйкес әсер етуге экологиялық рұқсат алуға өтініш құрамында электрондық түрде беріледі.

33. Бір әкімшілік-аумақтық бірлік шегінде бір операторға тиесілі, бір санатқа жататын, қоршаған ортаға зиянды әсер ететін екі немесе одан да көп объектілер болған кезде жол берілетін шығарындылар нормативтерінің жобасы тұтастай Оператордың қалауы бойынша әзірленуі мүмкін.

Қоршаған ортаға зиянды әсер ететін объектілердің өзара әсері болмаған кезде жол берілетін шығарындылар нормативтерінің жобасында әрбір объект үшін ластаушы заттардың жерге жақын шоғырлануының сөйілуін модельдеу келтіріледі.

34. Әсер ету көздері болып табылатын жұмыс әрекеттегі объектілер үшін атмосфералық ауаға жалпы жүктемеге салымды қоршаған орта сапасының экологиялық нормативтеріне немесе қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне дейін төмендету шартымен өндірістерге реконструкциялау немесе қайта бейіндеу жүргізуге рұқсат етіледі.

35. Қолайсыз метеорологиялық жағдайлар болжанатын стационарлық бақылау бекеттерімен қамтамасыз етілген елді мекендерде рұқсат етілген әсер ету нормативтерін белгілеу кезінде атмосфераның ластануын есептеу операторлардың әрбір жұмыс режимі бойынша қолайсыз метеорологиялық жағдайлардың әрекет ету кезеңінде шығарындыларды азайту жөніндегі іс-шараларды іске асыруын ескере отырып жүргізіледі.

36. Жол берілетін шығарындылар нормативтерін белгілеу кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес атмосфераны ластаудың стационарлық көздерінің жұмысын ішінара немесе толық тоқтатуға дейін зиянды заттар шығарындыларын азайтуды қамтамасыз ететін қолайсыз метеорологиялық жағдайларда оператор жүзеге асыратын іс-шаралар қаралуға тиіс.

Осы Әдістемеге 9-қосымшаға сәйкес нысан бойынша ҚМЖ кезеңдерінде атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларын азайту жөніндегі іс-шаралар кестесі және ҚМЖ кезеңдерінде атмосфераға зиянды заттар шығарындыларының сипаттамалары толтырылады.

Ұйымдастырушылық, технологиялық және техникалық іс-шараларды іске асыру тәртібі, әкімшілік-аумақтық бірліктің тиісті жергілікті атқарушы органын және қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесін барлық техникалық ықтимал жағдайларда тікелей аспаптық өлшеулердің деректерімен расталатын ластаушы заттардың шығарындыларын азайту жөнінде қабылданған шаралар туралы хабардар ету жол берілетін шығарындылар нормативтерін белгілеу кезінде жүргізіледі.

Ластаушы заттардың шығарындыларын (шығарындыларын) азайту бойынша рұқсат етілген шығарындылар (жол берілетін төгінділер) нормативтеріне қол жеткізу мақсатында техникалық іс-шаралар жоспарының кестесі осы Әдістеменің 10-қосымшасына сәйкес нысан бойынша толтырылады.

37. Стационарлық көздің және (немесе) жұмыс істеп тұрған I санаттағы объектіде орналасқан стационарлық көздер жиынтығының осы Кодекске сәйкес кешенді экологиялық рұқсатта белгіленген эмиссиялар нормативтерін (мемлекет қоршаған орта сапасының неғұрлым қатаң нормативтерін немесе қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштерін енгізген кезде) және (немесе) технологиялық нормативтерді сақтауы мүмкін болмаған кезде кешенді экологиялық рұқсатқа қосымша ретінде он жылдан аспайтын мерзімге экологиялық тиімділікті арттыру бағдарламасы келісіледі. Осындай I санаттағы объектіге қатысты экологиялық тиімділікті арттыру бағдарламасын орындау кезеңіне кешенді экологиялық рұқсат алуға өтініш берілген күнге қолданыста болатын экологиялық рұқсатқа және мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындысына (ол болған кезде) сәйкес эмиссиялар нормативтері қолданылады. Осы Кодекстің 119-бабының 2-тармағы бірінші бөлігінің 4) тармақшасында көзделген жағдайда мұндай эмиссиялар нормативтері экологиялық тиімділікті арттыру бағдарламасында көзделген қоршаған ортаға жағымсыз әсер етуді кезең-кезеңімен төмендету көрсеткіштері ескеріле отырып қолданылады. Қоршаған ортаға жағымсыз әсер етуді кезең-кезеңімен төмендетудің әрбір тиісті көрсеткішіне қол жеткізілгеннен кейін мұндай көрсеткіш оператор үшін міндетті норматив болады.

38. Стационарлық көздің және (немесе) жұмыс істеп тұрған I немесе II санаттағы объектіде орналасқан стационарлық көздер жиынтығының осы Кодекске сәйкес әсер етуге арналған экологиялық рұқсатта белгіленген эмиссиялар нормативтерін (мемлекет қоршаған орта сапасының неғұрлым қатаң нормативтерін немесе қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштерін енгізген кезде) сақтауы мүмкін болмаған кезде әсер етуге арналған экологиялық рұқсатқа қосымша ретінде қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспары келісіледі. Осындай объектіге қатысты қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарын орындау кезеңіне әсер етуге арналған экологиялық рұқсат алуға өтініш берілген күнге қолданыста болатын экологиялық рұқсатқа және мемлекеттік экологиялық сараптаманың (ол болған кезде) қорытындысына сәйкес эмиссиялар нормативтері қолданылады.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарында қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шаралар жоспарының қолданылу кезеңінде объектінің операторы қол жеткізуге тиіс қоршаған ортаға теріс әсер етуді төмендету көрсеткіштері және осындай көрсеткіштерге кезең-кезеңімен қол жеткізу графигі қамтылуға тиіс. Қоршаған ортаға теріс әсер етуді кезең-кезеңімен төмендетудің әрбір тиісті көрсеткішіне қол жеткізілгеннен кейін мұндай көрсеткіш оператор үшін міндетті норматив болады.

39. Жалпы алғанда оператор үшін зиянды заттардың шығарындыларын төмендету тиімділігі барлық техникалық ықтимал жағдайларда тікелей құрал-саймандық өлшемдер деректері бойынша анықталатын көздерде шығарындыларды төмендету бойынша бағаланады. Мұның өзінде шығарындыларды төмендетудің жылдық көлемін есепте осы өндіріс үшін әрекет ететін шығарындыларды есептеу әдістемесіне сәйкес орындалады.

40. Шығарындылар нормативтері белгіленген операторлар өз техникалық және қаржылық мүмкіндіктерін ескере отырып, Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасының сақталуын қадағалау үшін қажет көлемде әзірленген бағдарлама негізінде жол берілген шығарындылардың өндірістік экологиялық бақылануын жүргізеді.

Шығарындылар көздерінде жол берілетін шығарындылар нормативтерінің сақталуын бақылаудың жоспар-кестесінің кестесі осы Әдістеменің 11-қосымшасына сәйкес нысан бойынша толтырылады.

Жалғасы келесі нөмірде

«Құрылыс объектілерін салу, реконструкциялау, жөндеу және іске қосу, пайдалану кезінде еңбек және тұрмыстық қызмет көрсету жағдайларына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидалары

«Құрылыс объектілерін салу, реконструкциялау, жөндеу және іске қосу, пайдалану кезінде еңбек және тұрмыстық қызмет көрсету жағдайларына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларын бекіту туралы»

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 16 маусымдағы № ҚР ДСМ-49 бұйрығы

Күшіне енді: 2021.02.07

Жалғасы. Басы № 7, 2021

20. Салынып жатқан биік ғимараттардағы, монтаждау белдеулеріндегі құрылыс-монтаж жұмыстарын орындау кезінде «Биодәретхана» мобильді дәретхана кабиналары мен жұмысшылардың жылынуына арналған пункттер орнатылуы қажет, олар әр кезде жүктерді крандармен тасымалдау жүргізілмейтін аймаққа (қауіпті аймақтан тыс) қойылады.

Биодәретхана мобильді дәретхана кабиналары толуына байланысты тазартылады және лас іркінділер арнайы автокөлікпен шығарылады.

21. Жұмыс істеп тұрған кәсіпорынның немесе салынып жатқан объектінің аумағында құрылыс-монтаждау жұмыстарын жүргізуді мынадай іс-шаралар:

- 1) өндіріс үшін бөлінетін аумақтың шекарасын белгілеу;
- 2) бөлінген аумақта қажетті дайындық жұмыстарын жүргізу орындалған жағдайда жүзеге асырылады.

22. Құрылыс материалдары мен конструкциялары объектіге пайдалануға дайын күйінде келіп түседі.

23. Жұмыс істеген кезінде зиянды газдар, булар және шаң бөлуі мүмкін жабдық зиянды заттардың бөліну көздерінің берік тұмшалануын қамтамасыз ететін барлық қажетті жабындары мен құрылғыларының толық жиынтығымен жеткізіледі. Жабындар өндіріс қалдықтарын механикалық жоюға арналған аспирациялық жүйелерге қосуға арналған құрылғымен (фланецтер, келте құбыр және басқалар) жабдықталады.

24. Пайдалану құжаттамасында белгіленген жағдайларда машиналарды, көлік құралдарын пайдалану кезінде машинисттің (жүргізушінің) жұмыс орнындағы, сондай-ақ машиналардың (механизмдердің) жұмыс аймағындағы шудың, дірілдің, шаңның, газдың

деңгейі санитариялық-эпидемиологиялық нормалаудың мемлекеттік жүйесінің құжаттарына сәйкес белгіленген гигиеналық нормативтерден аспайды.

25. Жұмыс уақытында еркектерге салмағы 15 килограммға (бұдан әрі – кг), әйелдер үшін 7 кг дейінгі жүктерді екі метрден (бұдан әрі – м) астам биіктікке көтерген кезде тиеу-түсіру жұмыстары механикаландырылады.

26. Сусымалы, шаң тәрізді және қауіпті материалдармен тиеу-түсіру операциялары жеке қорғаныш құралдарын пайдалана отырып жүргізіледі.

27. Ыдыс жарамсыз болғанда, оған таңба салынбағанда және ескертпе жазба жазылмағанда қауіпті жүктерді тиеу-түсіру жұмыстарын орындауға жол берілмейді.

28. Бетонды, темір-бетонды, тас қалау жұмыстарын жүргізгенде және кірпіш қалағанда арматураны дайындау және өңдеу арнайы жабдықталған орындарда жүргізіледі.

29. Бетон массасын нығыздау қашықтықтан басқарылатын электр дірілдеткіш пакеттермен жүргізіледі.

30. Бетон қоспасын төсеу алдында құрылыс қоқысы өнеркәсіптік шаңсорғышпен жойылады. Арматуралы тор мен бетондалған үстіңгі қабатты сығымды ауамен үрлеуге жол берілмейді.

31. Аумақ алаңы шегінде табиғи тастарды өңдеу арнайы бөлінген орындарда жүргізіледі. Бір-бірінен кемінде үш метр қашықтықта орналасқан жұмыс орындары қорғаныш экрандарымен бөлінеді.

32. Көп қабатты ғимараттардың сыртқы қабырғаларын көрінуді нашарлататын ауа-райы жағдайлары кезінде қалауға және әрлеуге жол берілмейді.

33. Конструкциялардың монтаждауға жататын элементтерін батпақ және қызылсу мұзынан тазалау, конструкциялар мен жабдықты сырлау және тот басудан қарсы қорғау оларды көтеру алдында жүргізіледі. Көтерілгеннен кейін сырлау және тот басуға қарсы қорғау конструкциялардың түйісетін немесе қосылатын орындарында жүргізіледі.

34. Монтаждауға жататын жабдықты қаптамасынан және консервациядан шығару арнайы стеллажда немесе төсемдерде; ірілендірілген құрастыру және дайындап шығу (құбырдағы бұранданы қию, құбырды майыстыру, жапсарлап қиюластыру және басқа да жұмыстар) осы мақсат үшін бөлінген алаңдарда жүргізіледі.

35. Өрттен қорғайтын құрамдарды дайындау желдету жүйесінің үздіксіз жұмыс істеуі арқылы жылжымалы станцияларда компоненттерді автоматты түрде беретін және дозалайтын ерітінді араластырғышты пайдалану арқылы жүргізіледі. Үй-жайда жұмыспен байланысы жоқ адамдардың болуына жол берілмейді.

36. Өрттен қорғайтын жабынды жасайтын жұмысшылар жұмыстың әр сағаты сайын он минуттық үзіліс жасайды, ерітінділерді дайындау және жағу бойынша технологиялық операциялар жұмыс аптасы ішінде алмасып тұрады.

37. Жоғары шағылысу қабілетіне ие материалдарды (алюминий, титан негізіндегі қорытпа, тоттанбайтын болат) дәнекерлеу кезінде дәнекерлеу доғасы мен дәнекерленетін бұйымның беті ішіне салынған немесе тасымалданатын экрандар арқылы экрандалады.

38. Даналық электродпен қолмен дәнекерлеген кезде пневматикалық, магнитті және басқа да ұстағышы бар тасымалданатын шағын габаритті ауа қабылдағыштар пайдаланылады.

39. Тігінен әртүрлі деңгейде дәнекерлеу жұмыстарын жүргізгенде төмен орналасқан деңгейлерде жұмыс істеп жатқан персоналды қорғау көзделеді.

40. Орташа және шағын көлемді бұйымдарды стационарлы жағдайда дәнекерлеу жергілікті сору желдеткіші орнатылған жанбайтын материалдан жасалған төбесі ашық кабиналарда жүргізіледі. Кабинадағы бір дәнекерлеу орнына арналған бос алаң кемінде 3 (үш) шаршы метр (бұдан әрі – м²) көзделеді.

41. Тұйық және қолжетімділігі қиын кеңестіктерде дәнекерлеу сору құрылғысы бар жергілікті сору желдеткішінің үздіксіз жұмыс істеуі кезінде жүргізіледі.

42. Металдарды газ жалынымен өңдеуге арналған әр стационарлық жұмыс орнына, жабдық және өту жолдары алып жатқан алаңнан басқа кемінде 4 (төрт) м² беріледі. Өту жолдарының ені кемінде бір метр болуы тиіс. Газ жалынымен тозаңдату операторы жұмыс орнының алаңы кемінде он шаршы метр көзделеді.

43. Жабындарды газ жалынымен тозаңдату және ұнтақ материалдарын ірі бұйымға балқытып қаптастыру қолмен сороды пайдалану арқылы үй-жайларда жүргізіледі.

44. Жабындарды газ жалынымен тозаңдату және ұнтақты балқытып қаптастыру үшін бункерге ұнтақты құю және жинау жергілікті сороды пайдалану арқылы немесе сору желдеткішімен жабдықталған арнайы камера мен кабиналарда жүргізіледі.

45. Дәнекерлеу мен кесудің механикаландырылған процестері үшін машиналарға немесе жабдыққа салынып жасалған жергілікті соратын шаң және газ қабылдағыштар құрылғысы көзделеді.

46. Тұйық кеңестіктерде және қолжетімділігі қиын орындарда газ жалынымен өңдеу:

- 1) үздіксіз жұмыс істейтін сыртқа тарату-ішке сору желдеткіші болғанда;
- 2) стационарлық немесе жылжымалы қондырғылардан жергілікті сороды ұйымдас-тыру арқылы арнайы желдеткіш құрылғысын орнатқанда;
- 3) жабындарды детонациялық тозаңдатуды жүргізу үшін үй-жайдың дыбыстық оқшау-лауы кезінде жүргізіледі.

47. Дәнекерлеу, кесу, балқытып қаптастыру, тазалау және қыздыруға арналған жұмыс орындары шудан, инфрақызыл сәулелену мен балқытылған металдың шашыруынан ұжымдық қорғаныш құралдарымен (жанбайтын материалдан жасалған экран және шымылдық) жабдыкталады.

48. Технологиялық жабдықта және құбырларда оқшаулау жұмыстары олар орнатыл-ғанға дейін немесе тұрақты бекітілгеннен кейін орындалады.

49. Аппараттардың ішінде немесе жабық үй-жайларда оқшаулау жұмыстарын жүргізу кезінде жұмыс орындары механикалық желдеткішпен және жергілікті жарықтандырумен қамтамасыз етіледі.

50. Битум мастикасы жұмыс орындарына битум сымы бойынша немесе жүк көтергіш кранның көмегімен ыдыстарда жеткізіледі. Битумды қолмен орналастыру кезінде қақпағы тығыз жабылатын металл бөшкелер қолданылады. Оқшаулау жұмыстарында температу-расы плюс (бұдан әрі – «+») 180 Цельсий градуспен (бұдан әрі – °С) жоғары битум масти-каларын пайдалануға жол берілмейді.

51. Пенополиуретанды дайындау және құю кезінде компоненттердің жұмысшының де-несіне түсуіне жол берілмейді.

52. Шыны мақта, қожмақтасы, асбест үгіндісі, цемент контейнерлермен немесе пакеттермен беріледі.

53. Асбестпен жұмыс істеген кезде ескі оқшаулағышты бөлшектеу ылғалдауышты қолдану арқылы жүргізіледі.

54. Тот басуға қарсы жұмыстарды орындайтын учаскеде және үй-жайда технологиялық операциялардың механикаландырылуы және сыртқа тарату-ішке сору желдеткіші көзделеді.

Құмағызғышжәне бытыраағынды тәсілдерін қолдана отырып, тот басуға қарсы жабынға жататын үстіңгі беттерді тұйық ыдыстарда тазалауға жол берілмейді.

55. Тот басуға қарсы лак-бояу материалдарын және желімдерді қолмен жағу сабының басында қорғаныш шайбасы бар жаққышпен жүзеге асырылады.

56. Жұмыстарды ыдыстардың, камералардың ішінде және жабық үй-жайларда жүргізген кезде мәжбүрлі желдету және электрмен жарықтандыру жүйесімен жабдықталады.

57. Ерітіліп жатқан руберойдтың балқытылатын негізін кептіруге арналған құрылғы қорғаныш экрандарымен жабдықталады. Жұмысшылардың аяқ жағында жылуды көп бөлетін машиналар мен механизмдердің жылу қорғаныш экрандарының биіктігі кемінде 500 миллиметр (бұдан әрі – мм) болады.

58. Жанғыш және тез тұтанатын материалдарды сақтау және тасымалдау жабық ыдыста жүзеге асырылады. Материалдарды сынатын (шыны) ыдыста сақтауға және тасымалдауға жол берілмейді.

59. Шатырдың элементтері мен бөлшектері жұмыс орнына контейнерлерде беріледі, оларды тікелей төбеде дайындауға жол берілмейді.

60. Сылау және майлау жұмыстары үшін сусымалыкомпоненттерден ерітінді дайындау жүргізілетін үй-жайлар механикалық желдеткішпен жабдықталады.

61. Майлау құрамдары желдеткішпен, жуу құралдарымен және жылы сумен жабдықталған үй-жайда орталықтандырылып дайындалады.

Сырлар мен материалдардың жұмыс құрамдары арнайы алаңдарда дайындалады.

62. Жұмыс құрамдарын (лак-бояу материалдары, майсыздайтын және жуатын ерітінділер), сығылған ауаны стационарлық бояу жабдығына беру жұмыскерлерді қорғаудың ұжымдық құралдарын қосу арқылы блоктайды.

63. Жұмыс ерітінділерін дайындау үшін салмағы он килограмнан астам бөшкелерден, бидондардан және басқа ыдыстан бояу материалдарын құю кезінде аталған процесті механикаландыруды көздеу қажет.

64. Сылау және майлау жұмыстарын жүргізу кезінде:

1) үй-жайлардың ішіндегі сылау жұмыстары үшін үстіңгі бетті дайындау кезінде оларды құрғақ құммен өңдеуге;

2) декоративтік түрлі-түсті сылақ үшін қорғасын, мыс, қалайы реңктерін қолдануға;

3) құрылыс жүргізу жағдайларында әкті езуге;

4) үй-жайларда лак-бояу материалдарын пневматикалық бүркуге;

5) құрамында сүрме, қорғасын, күшән, мыс, хром қоспалары бар лак-бояу материалдарын, сондай-ақ түк қаптап кетуге қарсы сырды, эпоксидті қарамай және тас көмір лагы негізіндегі құрамды бүрку әдісімен жағуға;

6) мәжбүрлеп желдеткішпен жабдықталмаған бояйтын құрамдарды дайындау үшін мобильді бояу станцияларын пайдалануға;

7) үй-жайға өртелген отын өнімдерін бөлетін мұржасыз темір пешпен және басқа құрылғыларымен үй-жайды жылытуға және құрғатуға жол берілмейді.

65. Қаптау, балташылық, ұстаның және шыны жұмыстарына арналған материалдар жұмыс орнына дайын күйінде механикаланған әдіспен жеткізіледі. Шыныны көтеру және тасымалдау қауіпсіз құрал-жабдықтарды қолдану арқылы немесе арнайы ыдыста жүргізіледі.

Төсеме тақталарда конструкцияларды дайындауға жол берілмейді.

66. Ерітінді құю және қаптау материалдарын өңдеу механикалық желдеткішпен жабдықталған үй-жайда құмағызғыш аппараттардың көмегімен орындалады.

67. Антисептикалық және өрттен қорғайтын құрамдар желдеткішпен жабдықталған бөлшек үй-жайларда дайындалады. Қатарлас үй-жайларда жұмыс жасаған уақытта немесе бір үй-жайда жұмысты қатар жүргізгенде конструкцияларды өңдеуге жол берілмейді.

68. Құмағызғыш аппараттардың көмегімен шыныны өңдеу көзге, тыныс алу органына және қолға арналған жеке қорғаныш құралдарымен жүргізіледі.

69. Шыныны тілу ауа температурасы плюс болғанда арнайы үстелдерде көлденең күйінде жүзеге асырылады.

70. Аккумуляторлық батареяларды монтаждау әрлеу жұмыстары аяқталғаннан, желдету, жылыту және жарықтандыру жүйелері сыналғаннан кейін жүзеге асырылады.

71. Қышқылды электролит қорғасын немесе болат жалатылған ыдыстарда дайындалады. Электролитті жағу үшін шыны немесе эмалданған ыдыстарды пайдалануға жол берілмейді.

72. Оттықтарды, дәнекерлеу шамдарын жағу, кабель массасы мен балқытылған дәнекерді қыздыру кабельді құдықтан кемінде екі метр қашықтықта жүргізіледі. Балқытылған дәнекер және қыздырылған кабельді масса кабелді құдыққа арнайы шөмішпен немесе жабық бөшекелерде беріледі.

73. Кабель массасын жабық үй-жайда қыздырған кезде механикалық желдету жүйесімен жабдықталады.

74. Аккумуляторлық үй-жайларда электродтарды балқыту, дәнекерлеу аккумулятор батареяларының заряды аяқталғаннан кейін екі сағаттан кейін жүргізіледі.

75. Бұранда қосылыстарды тығыздау үшін зығыр және түбір ұштарын қорғасын қызыл бояуымен сіңдіруге жол берілмейді.

76. Жабық үй-жайларда зиянды химиялық заттарды пайдалану арқылы әрлеу немесе тот басуға қарсы жұмыстар табиғи және механикалық желдеткішті және жеке қорғаныш құралдарын пайдалану арқылы жүргізіледі.

77. Зиянды газ, бу және шаң бөлуі мүмкін жабдық зиянды заттардың бөліну көздерінің берік тұмшалануын қамтамасыз ететін жабынмен және қондырғымен жабдықталады.

78. Шаң бөлетін машиналар (уатқыш, ұнтақтағыш, араластырғыш және басқалар) шаң басу немесе шаң ұстау құралдарымен жабдықталады.

79. Қол машиналарын пайдалану мынадай:

1) бөлшектердің жиынтығын және бекітілу беріктігін, машинаны жұмысқа әрбір берген кезде қорғаныш қабының жарамдылығын тексеру;

2) он килограмм және одан да астам салмақтағы қол машиналары іліп қоюға арналған құралмен жабдықталуы тиіс;

3) машиналарға уақтылы жөндеу жүргізу және діріл сипаттамалары параметрлерін жөндеуден кейін бақылау талаптарын орындаған жағдайда жүзеге асырылады.

80. Пышақтардың немесе соған ұқсас кесетін құрал-саймандардың саптарының тайып кетуінің алдын алатын сақтандырғыш тұтқасы болады. Дірілдеткіштердің тұтқасы амортизаторлармен жабдықталған, тұтқа түрі жылуды аз өткізетін материалдан дайындалады.

81. Материал жұмыс орындарына механикаландырылып тасымалданады. Ұнтақ тәрізді және басқа да сусымалы материалдар тығыз жабылған ыдыста тасымалданады.

82. Жұмыс орындарында лак-бояу, оқшаулау, әрлеу және басқа да материалдар ауысымдық қажеттіліктен аспайтын көлемде сақталады.

83. Құрамында зиянды заттар бар материалдар герметикалық жабық ыдыста сақталады.

84. Цемент силостарда, бункерлерде, ларларда және басқа да жабық ыдыстарда сақталады.

85. Жанғыш және тез тұтанатын материалдар жабық ыдыста сақталады және тасымалданады. Материалдарды сынатын (шыны) ыдыста сақтауға және тасымалдауға жол берілмейді. Ыдыстың тиісті жазбасы болады.

86. Салуға, реконструкциялауға, қайта бейіндеуге және жөндеуге арналған құрылыс және әрлеу материалдарының Қазақстан Республикасында қолдануға рұқсаты болады.

87. Құрылыс алаңындағы жұмыс орындарының құрылғысы мынадай талаптарға сәйкес болады:

1) жұмыс орнының алаңы еңбек процесін орындау үшін талап етілетін құрылыс машиналарын, тетіктерді, құрал-сайманды, мүкамалды, құрал-жабдықтарды, құрылыс конструкцияларын, материалдар мен бөлшектерді орналастыру үшін жеткілікті жабдықталады;

2) жұмысшы ұзақ уақыт бойы денесін еңкейтіп, керілген қалыпта, қолын жоғары көтерген қалыпта жұмыс істемейді.

88. Қолмен немесе қарапайым құрал-жабдықтарды қолдана отырып орындалатын процестер қол жететін аймақта, қол машиналарының көмегімен орындалатын процестер оңтайлы қолжететін аймақта, машиналарды басқарумен байланысты процестер (операторлар, құрылыс машиналарының машинистері) жеңіл қолжететін аймақта жүзеге асырылады.

89. Жұмыс орны материалдар мен еңбекті техникалық жабдықтау құралдарын орналастыруға арналған аймақты, қызмет көрсету аймағын (көлік аймағы) және жұмыс аймағын қамтиды.

90. Жұмыс орындары құрылыс машиналарымен, қол және механикаланған құрылыс құрал-сайманымен, байланыс құралдарымен, шу және дірілді шектеуге арналған құрылғылармен жабдықталады.

91. Жұмысы шаң тәрізді материалдармен жүргізілетін учаскелер аспирациялық немесе желдету жүйелерімен қамтамасыз етіледі.

92. Әк, цемент, гипс және басқа да шаң материалдарын өңдеуге арналған қондыр-

ғыларда қақпағын, қуаттандырғышын және тетігін басқару шығарылатын пульттермен жүзеге асырылады.

93. Аражабынның, лифт құрылғыларының, баспалдақ торларының ойықтары тұтас жабынмен жабылады немесе қоршалады.

94. Шу деңгейі жоғары машиналарды пайдаланған кезде:

- 1) оның пайда болу көзінде шуды азайтуға арналған техникалық құралдар;
- 2) қашықтықтан басқару;
- 3) жеке қорғаныш құралдары;

4) еңбек пен демалудың тиімді режимін таңдау, жұмыс аймағында шу факторларының әсер ету уақытын қысқарту, емдеу-профилактикалық және басқа іс-шаралар қолданылады.

95. Естудің жеке қорғаныш құралдарын пайдаланбай дыбыс деңгейі сексен децибелден жоғары аймақтарда жұмыс істеуге және құрылысшылардың дыбыс деңгейі жүз жиырма децибелден жоғары аймақтарда болуына жол берілмейді.

96. Желім, мастика, сыр және иісі қатты шығатын материалдар қолданылатын немесе дайындалатын жұмыс орындары табиғи желдетумен қамтамасыз етіледі, жабық үй-жай механикалық желдету жүйесімен жабдықталады.

97. Машиналарға, көлік құралдарына, өндірістік жабдыққа және механикаландырудың басқа да құралдарына техникалық қызмет көрсету кезінде және ағымдағы жөндеу кезінде жұмыс орны жүк көтергіш құрал-жабдықтармен жабдықталады.

98. Тұрып жұмыс істейтін құрылысшылардың жұмыс орындарында тереңдігі кемінде 150 мм және ені 530 мм табанды қоюға арналған кеңістік болады.

99. Бес кг дейін күш салынатын аз қозғалатын, басын айтарлықтай қозғалтпай жасалатын жұмыс отырған күйі орындалады.

100. Екі метр және одан да биіктікте жұмыс жасағанда жұмыс орнының алаңы болады. Алаңның ені кемінде 0,8 м, жақтаудың биіктігі 1 м және төменгі жағы кемінде 150 мм биіктікте бүтіндей қапталуы қажет. Қаптама мен жақтаудың арасындағы алаң төсемін 500 мм биіктікте алаңның барлық периметрі бойынша қосымша қоршалатын тор орнатылады.

101. Алаңдарға өтетін баспалдақтар басқыштарының ұзындығы кемінде 200 мм, ені кемінде 700 мм, жанбайтын материалдан жасалады.

102. Жұмыстың ауысым ішілік режимі суықта үздіксіз болу уақытын және жылыну уақытын регламенттеу есебінен жұмыс істеушілердің қатты тоңуының алдын алуды көздейді.

103. Жылыну орындарында ауа температурасы +21 – +25 °С деңгейін ұстап тұрады. Қолды және табанды жылытуға арналған үй-жай +40 °С аспайтын жылыту құрылғыларымен жабдықталады.

104. Ауа температурасы минус 40 °С төмен болған жағдайда, беттің және жоғары тыныс алу жолдарының қорғалуы көзделеді.

105. Жұмыс орындарында ауызсумен жабдықтау құрылғылары орналастырылуы және ыстық шай, минералды сілтілі су, сүт қышқылы сусындарын беру көзделеді. Сұйықтықтың қолайлы температурасы +12 – +15 °С болады.

106. Сатураторлық қондырғылар және ауызсу бұрқақтары жұмыс орындарынан, киім ілетін орындардан, әйелдердің жеке гигиенасына арналған үй-жайлардан, тамақтану

пункттерінен, жұмысшылардың демалатын орындарынан және күн радиациясы мен атмосфералық жауын-шашыннан қорғанатын паналардан жетпіс бес метрден қашық емес аралықта орналастырылады.

107. Биіктікте жұмыс істейтін жұмысшылар, жер қазатын және жол машиналарының машинистері, кран машинисті және басқалар ауызсуға арналған жеке флягалармен қамтамасыз етіледі.

108. Жұмысшыларға және инженерлік-техникалық персоналға жұмыс берушінің қаражаты есебінен жұмыскерлерді арнайы киіммен, арнайы аяқкиіммен және басқа да жеке және ұжымдық қорғаныш құралдарымен, санитариялық-тұрмыстық үй-жайлармен және құрылғылармен қамтамасыз ету тәртібіне және нормаларына сәйкес арнайы киім, арнайы аяқкиім және жеке қорғаныш құралдары беріледі.

109. Жұмыскерлерге берілетін жеке қорғаныш құралдары олардың жынысына, бойына және өлшеміне, орындайтын жұмысының сипаты мен жағдайларына сәйкес болуы және берілген уақыт ішінде өндірістің зиянды және қауіпті факторлар әсерін азайтуды қамтамасыз етеді.

110. Жұмыс беруші жеке қорғаныш құралдарын тиісінше күтуді және олардың сақталуын ұйымдастырады, арнайы киімді, арнайы аяқкиімді және басқа да жеке қорғаныш құралдарын химиялық тазартуды, жууды, жөндеуді, газсыздандыруды, залалсыздандыруды және шаңнан тазартуды уақтылы жүзеге асырады, арнайы киім мен аяқкиімді шаңнан тазарту үшін кептіргіштер мен камералар орнатылады.

111. Зиянды өндірістік факторлардың әсеріне ұшырайтын жұмыскерлер үшін жұмыс ауысымының ұзақтығын ұзартуға жол берілмейді. Ауысым арасындағы демалыс кемінде он екі сағатты құрайды.

112. Монтаждауға жататын конструкциялардың элементтерін мұздан және шаңнан тазарту оларды көтергенге дейін жүргізіледі.

113. Сылау-сүрту машиналарын пайдаланған кезде жұмыс аймағының ауасында шаңның шоғырлануын азайту сүртілетін бетті дымқылдау жолымен жүргізіледі.

114. Үй-жайлардың ішінің сылау жұмыстары үшін үстіңгі беттерін дайындау кезінде оларды құрғақ құммен өңдеуге жол берілмейді.

115. Үй-жайларда лак-бояу материалдарын пневматикалық бүркуге жол берілмейді. Пневматикалық бүріккішпен бояу кезінде қарапайым түтікті шүмегі бар сыр бүріккіштерді қолдануға жол берілмейді.

116. Құрамында сүрме, қорғасын, күшән, мыс, хром бар лак-бояу материалдарды, сондай-ақ түк өсуге қарсы бояулар, эпоксидті қарамай және тас көмір лагының негізіндегі қоспаларды бүрку әдісімен жағуға жол берілмейді.

117. Бояу материалдарын жағу процесінде жұмыскерлер ерітінділердің аэрозолі мен буы ауа ағынымен кетуі үшін таза ауа ағыны келетін жаққа қарай ауыстырылады.

118. Бояу бүріккіштер бір кг аспайтын массада пайдаланылады, бояу бүріккіштің тұтқасына күш салу он Ньютоннан аспайды.

119. Жылыту жүйелерін пайдалану мүмкіндігі болмаған кезде салынып жатқан ғимараттар мен құрылыстардың үй-жайларын кептіру үшін ауажылытқыштар қолданылады. Үй-жайға өртелген отын өнімдерін бөлетін мұржасыз темір пешпен және басқа да қондырғылармен үй-жайды жылытуға және құрғатуға жол берілмейді.

120. Құмағызғыш аппараттардың, механизмдердің көмегімен ерітінді құю және қаптау материалдарын өңдеу бойынша жұмыстарды орындау кезінде компрессордан шыққан сығылған ауамен үстіндегі киімді салқындатуға жол берілмейді.

121. Құрылысты механикалық түрмен бөлшектеу кезінде машинистің кабинасы тормен қорғалады.

122. Жұмыскерлерді газ немесе зиянды заттардың пайда болу мүмкіндігі бар орындарға жіберу алдында детоксикациялық іс-шаралар жүргізіледі және үй-жай желдетіледі.

123. Құрылыс алаңында жұмыс жүргізу ауданының климаттық-географиялық ерекшеліктерін ескере отырып, уақытша стационарлық немесе жылжымалы санитариялық-тұрмыстық үй-жайлар орнатылады. Оларды құрылыс алаңына орналастыру мүмкін болмаған жағдайда, олар одан тысқары 50 м-ден алыс емес радиуста орналастырылады.

124. Санитариялық-тұрмыстық үй-жайларды орналастыруға арналған алаң су баспайтын учаскеде орналастырылады және қазан шұңқырлар, траншеялар болған жағдайда, науалармен және өтетін көпірлермен жабдықталады.

125. Санитариялық-тұрмыстық үй-жайлар тиеу қондырғыларынан, бункерлерден, бетонды-еріту тораптарынан және шаң, зиянды бу және газ бөлетін басқа да объектілерден кемінде елу метр арақашықтықта ық жақта орналастырылады.

126. Әрбір құрылыс алаңында жұмыс істеушілердің санына және жұмыс ұзақтығына байланысты мынадай қызметтер көрсетіледі және қамтамасыз етіледі: санитариялық және жуыну үй-жайлары; киім ауыстыруға, сақтауға және кептіруге арналған үй-жайлар; қолайсыз ауа-райы жағдайының себептері бойынша жұмыстағы үзілістер кезінде адамдардың тамақтануына және жылынуына арналған үй-жайлар.

127. Жұмыскер жыныстық белгілеріне қарай жеке санитариялық және жуыну үй-жайларымен қамтамасыз етіледі.

128. Санитариялық-тұрмыстық үй-жайлар сыртқа тарату-ішке сору желдеткішімен, жылытумен, кәрізбен жабдықталады және орталықтандырылған салқын және ыстық сумен жабдықтау, су бұру жүйелеріне қосылады. Орталықтандырылған кәріздеу және сумен жабдықтау жүйелері болмаған жағдайда жергілікті жүйелер орнатылады.

129. Санитариялық-тұрмыстық үй-жайларға өтетін жолдар қауіпті аймақтармен (салынып жатқан ғимараттар, төсемсіз және дабыл құралдарынсыз теміржолдар, мұнара крандарының жебесі астында және тиеу-түсіру қондырғылары және басқалар) жанаспайды.

130. Санитариялық-тұрмыстық үй-жайлар мыналарды: жылыну және демалу бөлмелерін, киім ілетін орындарды, су жылытатын уақытша себезгі кабиналарын, дәретханаларды, жуынатын орындарды, ауызсумен жабдықтау құрылғыларын, кептіру, шаңсыздандыру және арнайы киім сақтау орындарын қамтиды. Жеке және арнайы киім сақтайтын орындар жеке шкафтармен жабдықталады.

131. Себезгі бөлмесінің, жуынатын, киім ілетін орынның, дәретхананың, арнайы киімдерді сақтауға арналған үй-жайлардың еденітайғақ емес суға төзімді жабынмен жабдықталады, судың ағуы үшін еңісі болады. Киім ілетін орындарда және себезгі бөлмесінде кедір-бұдыр резеңкелі немесе пластмассадан жасалған, жеңіл жуылатын кілемшелер төселеді.

132. Санитариялық-тұрмыстық үй-жайларға құрылыс алаңынан кіреберіс аяқкиімді жууға арналған құрылғымен жабдықталады.

133. Арнайы киім мен аяқкиімді кептіруге арналған үй-жайдың көлемі, оның өткізу мүмкіндігі жұмыстағы ауысымдық үзіліс арасындағы уақыттың барынша көп жүктемесі кезінде кептіруді қамтамасыз етеді.

134. Арнайы киімді кептіру және шаңнан тазарту әрбір ауысымнан кейін жүргізіледі, жуу және химиялық тазарту қажеттілігіне қарай, бірақ айына кемінде екі рет жүргізіледі. Ұнтақ тәрізді және уытты заттармен жанасатын жұмысшылардың арнайы киімі әрбір ауысымнан кейін қалған арнайы киімнен бөлек жуылады, қысқы арнайы киім химиялық тазартылады.

135. Арнайы киімнің шаңын тазарту және химиялық тазартуға арналған үй-жай жеке орналастырылады және дербес желдеткішпен жабдықталады.

136. Арнайы киімді, құрылысшылардың тұрғылықты жерінен тыс жерлерде уақытша тұратын жағдайда іш киімдер мен төсек әбзелдерін жуу үшін жұмысшылардың санына қарамастан, кір және таза киімдерді орталықтандырып жеткізу арқылы стационарлық, сондай-ақ жылжымалы түрдегі киім жуатын орындармен қамтамасыз етіледі.

137. Тұрмыстық үй-жайларды жинау күнделікті жуу және дезинфекциялау құралдарын қолдана отырып жүргізіледі, жинау мүқкамалы таңбаланады, мақсаты бойынша пайдаланылады және арнайы бөлінген орында сақталады.

138. Еңбек жағдайларымен байланысты аурулардың пайда болуының алдын алу мақсатында құрылыста жұмыс істейтін жұмысшылар санитариялық-эпидемиологиялық нормалаудың мемлекеттік жүйесінің құжаттарына сәйкес жұмысқа қабылдану алдында алдын ала және мерзімдік міндетті медициналық қарап-тексеруден өтеді.

139. Барлық учаскелер және тұрмыстық үй-жайлар алғашқы көмек көрсету қобдишаларымен жабдықталады. Уытты заттарды пайдаланатын учаскелер профилактикалық пункттермен жабдықталады. Оларға өтетін жолдар жарықтандырылады, қолжетімді, жолы ашық болады. Профилактикалық пункттер улы заттар пайдаланылатын учаскедегі әрбір жұмыскерге арналған қорғаныш майларымен, уға қарсы заттармен, байлап-таңу құралдарымен және жеке қорғаныш құралдарының авариялық қорымен толықтырылуы қамтамасыз етіледі.

140. Тұрмыстық үй-жайларда дезинсекциялау және дератизациялау іс-шаралары жүргізіледі.

141. Жұмысшылар ыстық тамақпен қамтамасыз етіледі. Асханаларды күтіп-ұстау және пайдалану санитариялық-эпидемиологиялық нормалаудың мемлекеттік жүйесінің құжаттарына сәйкес көзделеді.

Тамақты арнайы бөлінген үй-жайларда таратып және қабылдай отырып, базалық асханадан жұмыс орындарына жеткізу жолымен ұйымдастыруға жол беріледі. Арнайы бөлінген үй-жайлар мен тарату пункттеріне «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі Кодексінің 20-бабына сәйкес санитариялық-эпидемиологиялық нормалаудың мемлекеттік жүйесінің құжаттарына сәйкес санитариялық-эпидемиологиялық қорытынды ресімделеді.

142. Зиянды және қауіпті еңбекжағдайлары бар учаскелерде жұмыс істейтін адамдар санитариялық-эпидемиологиялық нормалаудың мемлекеттік жүйесінің құжаттарына сәйкес міндетті медициналық қарап-тексеруден өтеді.

143. Инфекциялық аурулар бойынша қолайсыз елді мекендердің аумағында құрылыс жұмыстарын жүргізу кезінде жұмысшыларға профилактикалық егулер жүргізіледі.

144. Құрамында уытты заттар бар қалдықтарды жинау және жою қолмен тиеуді қоспағанда, жабық контейнерлерде немесе қалың қаптарда жүзеге асырылады.

145. Құрылыс алаңында құрылыс қалдықтарын өртеуге жол берілмейді.

146. Құрылыс кезінде тартып шығарылатын жерасты суларын санитариялық-эпидемиологиялық нормалаудың мемлекеттік жүйесінің құжаттарына сәйкес құрылыс алаңындағы және оған іргелес аумақтағы дақылдық және шаруашылық-тұрмыстық қажеттілікті қанағаттандыру үшін сумен жабдықтаудың тұйық схемасымен шахталық құрылыстың технологиялық циклдарында пайдалануға жол беріледі. Бұл ретте олар тазартылады, бейтараптандырылады, минералсыздандырылады (қажет болған жағдайда), зарарсыздандырылады.

147. Құрылыс салынған аумақта орналасқан құрылыс алаңынан шаруашылық-тұрмыстық ағындар елді мекеннің су бұру жүйесіне қосылады.

148. Жанар-жағар май материалдарын және битумды сақтауға арналған ыдыстар және қоймалау орны, құю, тарату орындары арнайы құрал-жабдықтармен жабдыкталады және топырақты ластанудан қорғауға арналған іс-шаралар орындалады.

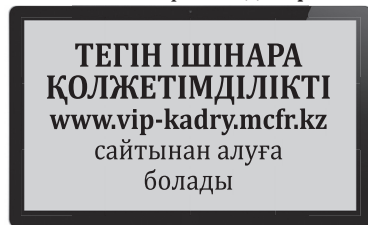
Жалғасы келесі нөмірде

**Арнайы
жағдайларда
жазылуға
үлгеріңіз**

«ACTUALIS: Кадрлық іс» ЭЛЕКТРОНДЫҚ ЖҮЙЕСІ

«ACTUALIS: КАДРЛЫҚ ІС» ЭЖ – бұл нарықта теңдесі жоқ, күн сайын жаңартылатын, көп функциялы анықтамалық-сараптамалық жүйе, кадр қызметінің қызметкерлеріне, еңбекті қорғау жөніндегі мамандарға, іс қағаздарын жүргізушілерге кешенді ақпараттық-құқықтық көмек көрсетуге арналған; оған қолжетімділік Интернет арқылы тәулігіне 24 сағат бойы онлайн-режимде жүзеге асырылады.

**ТЕГІН ІШІНАРА
ҚОЛЖЕТІМДІЛІКТІ**
www.vip-kadry.mcfr.kz
сайтынан алуға
болады

ACTUALIS: КАДРЛЫҚ ІС» ЭЖ-ндегі барлық ақпарат екі: мемлекеттік және орыс тілінде берілген.

«ACTUALIS: КАДРЛЫҚ ІС» ЭЖ – БҰЛ:

- кез келген кадрлық құжаттаманы дайындау кезіндегі ақпаратшы және көмекші;
- сарапшылардың әр түрлі жағдайлар бойынша түсіндірмелері;
- кадрлық қызметті ұйымдастыруға арналған қажетті құжаттардың үлгілері мен мысалдары;
- тұрақты жаңартылатын нормативтік база;
- қойылған сұрақтарға осы саладағы сарапшылардан өз уақытында жауап алу мүмкіндігі.

Жазылуды
8 (727) **323-62-12/13/29** (ішкі 137) телефоны
немесе e-mail: callcentr@mcfr.kz
бойынша ресімдеуге болады

Бірлескен және басқа да жұмыстарды орындауға байланысты мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді беру қағидаларының жаңа редакциясы

«Бірлескен және басқа да жұмыстарды орындауға байланысты мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді беру қағидаларын бекіту туралы»

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 31 мамырдағы № 743 Қаулысы
(2021.22.04 өзгерістер мен толықтырулармен)

Бірлескен және басқа да жұмыстарды орындауға байланысты мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді беру қағидалары

1. Осы Бірлескен және басқа да жұмыстарды орындауға байланысты мемлекеттік құпияларды құрайтын мәліметтерді беру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) «Мемлекеттік құпиялар туралы» 1999 жылғы 15 наурыздағы Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі – Заң) 26-бабына сәйкес әзірленді және Қазақстан Республикасының мемлекеттік құпияларын құрайтын мәліметтерді (бұдан әрі – мемлекеттік құпиялар) бірлескен және басқа да жұмыстарды орындауға байланысты беру тәртібін белгілейді.

2. Осы Қағидаларда мынадай ұғымдар пайдаланылады:

1) бірлескен және басқа да жұмыстар – тапсырыс беруші мен тапсырысты орындаушы мемлекеттік құпияларды пайдалана отырып жүргізетін жұмыстар;

2) тапсырыс беруші – тапсырысы бойынша мемлекеттік құпияларды пайдалануға байланысты жұмыстар жүргізілетін мемлекеттік орган немесе ұйым;

3) тапсырысты орындаушы – орындау үшін мемлекеттік құпияларды пайдалану талап етілетін тапсырысты орындайтын Қазақстан Республикасының мемлекеттік емес (коммерциялық) ұйымдары немесе азаматы.

3. Тапсырыс берушінің бірлескен және басқа да жұмыстарды орындауға байланысты мемлекеттік құпияларды орындаушыға беруі мынадай ретте қарастырылады:

1) Заңның 15-бабына сәйкес тапсырыс берушінің мемлекеттік құпияларға билік ететін мемлекеттік органнан тапсырысты орындаушыға тиісті мәліметтерді және осы жұмыстарды орындау үшін қажетті көлемде ғана орындаушыға беру мүмкіндігі туралы жазбаша рұқсат алуы;

2) тапсырыс берушінің тапсырысты орындаушымен бірлескен және басқа да жұмыстарды жүргізуге шарт жасасуы;

3) тапсырыс берушінің тапсырысты орындаушы іс-әрекетті жүзеге асыратын жердегі Қазақстан Республикасының ұлттық қауіпсіздік органдарына (бұдан әрі – ұлттық қауіпсіздік органдары) бірлескен және басқа да жұмыстарды жүргізуге жасалған шарт пен қажетті мемлекеттік құпияларды беру туралы жазбаша хабарлама жолдауы.

4. Тапсырысты орындаушыға мемлекеттік құпияларды беру мүмкіндігі туралы жазбаша рұқсат алу үшін тапсырыс беруші мәліметтерді мемлекеттік құпияларға жатқызу жөніндегі өкілеттіктер берілген мемлекеттік органның атына жазбаша сұрау жібереді.

Сұрауда:

1) басшысының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) көрсетілген орындаушының толық атауы, бизнес-сәйкестендіру нөмірі, заңды мекенжайы не жеке сәйкестендіру нөмірі, жұмыс (оқу) орны, атқаратын лауазымы мен тұрғылықты жері, сондай-ақ жеке басын куәландыратын құжатты берген орган көрсетіліп, азаматтың тегі, аты, әкесінің аты (бар болса);

2) беру жоспарланған мемлекеттік құпиялардың тізбесі, оларды жеткізгіштердің атаулары, құпиялылық белгілері, есептік нөмірлері, даналар нөмірлері, құпия құжаттар немесе өзге де құпия материалдар парақтарының саны;

3) мемлекеттік құпияларды беру қажеттігінің негіздемесі;

4) мемлекеттік құпияларды беру жоспарланып отырған мерзімдер;

5) мемлекеттік құпияларды пайдалана отырып жұмыстар жүргізуге рұқсаттың және (немесе) лауазымды тұлғаның немесе Қазақстан Республикасы азаматының мемлекеттік құпияларға рұқсатының (нөмірі, күні, жарамдылық мерзімі және кім берген) болуы туралы мәліметтер көрсетіледі.

Сұрауға тапсырыс беруші мен тапсырысты орындаушының арасында жасалатын бірлескен және басқа да жұмыстарды жүргізуге арналған шарт жобасы қоса беріледі.

5. Басшысына мәліметтерді мемлекеттік құпияларға жатқызу бойынша өкілеттік берілген мемлекеттік орган тапсырыс берушінің сұрауын ол келіп түскен күннен бастап он жұмыс күні ішінде қарастырады және оның атына басшы не оны алмастыратын адам қол қойған мемлекеттік құпияларды тапсырысты орындаушыға беру мүмкіндігі туралы жазбаша жауап не мемлекеттік құпияларды тапсырысты орындаушыға беруге кедергі келтіретін себептерді көрсете отырып, дәлелді бас тарту жібереді.

6. Мемлекеттік құпияларды Қазақстан Республикасының ұйымдарына немесе азаматтарына беру тапсырыс беруші мен тапсырысты орындаушы арасында жасалатын бірлескен және басқа да жұмыстар жүргізуге арналған шарттың негізінде жүзеге асырылады.

Тапсырыс беруші мен тапсырысты орындаушының арасында жасалатын бірлескен және басқа да жұмыстарды жүргізуге арналған шартта азаматтық заңнамаға сәйкес мынадай мәселелерді реттеу қажет:

1) жұмыстарды жүргізу процесінде де, олар аяқталғаннан кейін де мемлекеттік құпиялардың сақталуын қамтамасыз ету бойынша тапсырыс берушінің бақылауды жүзеге асыру тәртібі мен тапсырысты орындаушының жауапкершілігі;

2) мемлекеттік құпияларды қорғау жөніндегі жұмыстарды (көрсетілген қызметтерді) қаржыландыру шарттары;

3) ұлттық қауіпсіздік органдарының мемлекеттік құпияларды пайдалана отырып жұмыстарды жүргізуге рұқсатының не лауазымды тұлғаның немесе Қазақстан Республикасы азаматының мемлекеттік құпияларға ресімделген рұқсатының (нөмірі, күні, жарамдылық мерзімі және кім берген) болуы туралы мәліметтер;

4) беру жоспарланған мемлекеттік құпиялардың тізбесі (тізбе бірлескен және басқа да

жұмыстарды жүргізуге арналған шартқа бөлек қосымша ретінде ресімделеді, онда берілетін құжаттардың (жеткізгіштердің) атаулары, құпиялылық белгілері, есептік нөмірлері, даналар нөмірлері, парақтарының саны көрсетіледі).

Бірлескен және басқа да жұмыстарды жүргізуге арналған шарттың нысанасы тапсырыс берушіге тиесілі, мемлекеттік құпияларға жатқызылған, қорғалып орындалған ақпараттық жүйелерге қызмет көрсету болса, онда берілетін құжаттардың (жеткізгіштердің) атауларының орнына бірлескен және басқа да жұмыстарды жүргізуге арналған шартқа қызмет көрсетілетін ақпараттық жүйелердегі мемлекеттік құпияларды құрайтын айналымда жүрген мәліметтердің қысқаша сипаттамасы көрсетілетін еркін нысандағы анықтама қоса беріледі.

Бірлескен және басқа да жұмыстарды жүргізуге шарт жасасуға, сондай-ақ оның орындалуын бақылауға жауапты құрылымдық бөлімшені тапсырыс берушінің басшысы айқындайды.

7. Мемлекеттік құпияларға билік ету өкілеттіктері берілген мемлекеттік органның өздерінің мемлекеттік құпияларын беру мүмкіндігі туралы жазбаша рұқсатын алғанға дейін бірлескен және өзге де жұмыстарды жүргізуге шарт жасасуға және мемлекеттік құпияларды беруге жол берілмейді.

8. Бірлескен және басқа да жұмыстарды орындау шеңберінде тапсырысты орындаушы жүзеге асыратын мемлекеттік құпияларды қорғау жөніндегі қызметті ұйымдастыру:

- 1) шетелдің қатысуынсыз жұмыс істейтін тапсырысты орындаушының;
- 2) бірлескен және басқа да жұмыстар орындалатын жердегі тапсырыс берушінің;
- 3) Қазақстан Республикасының заңнамалық актілеріне сәйкес олармен үлестес заңды (жеке) тұлғаларға қатысты квазимемлекеттік сектор субъектілерінің;

4) іс жүзінде тапсырысты орындаушымен бір қалада (елді мекенде) орналасқан, шетелдің қатысуынсыз жұмыс істейтін және жарғылық капиталында мемлекет жүз пайыз қатысатын әрі мемлекеттік құпияларды қорғау саласында қызметтер көрсетуге Қазақстан Республикасының Үкіметі белгілеген өкілеттіктер берілген басқа ұйымдардың (бұл жағдайда тапсырысты орындаушы іс жүзінде орындаушымен бір қалада (елді мекенде) орналасқан осы ұйыммен оның мемлекеттік құпияларды қорғау жөніндегі бөлімшесінің көрсетілетін қызметтерін пайдалану туралы шарт жасасады, бұл туралы уағдаласушы екі тараптың мемлекеттік құпияларды пайдалана отырып жұмыс жүргізуге рұқсатында тиісті белгі жасалады) бірінің мемлекеттік құпияларды қорғау жөніндегі бөлімшелеріне жүктеледі.

Мемлекеттік құпияларды қорғау саласында қызметтер көрсету бойынша шарт жасалғаны туралы ұйым фельдъегерлік қызмет және арнайы пошта байланысы қызметінің филиалдарын жазбаша нысанда хабардар етеді.

9. Бірлескен және басқа да жұмыстарды жүргізу кезінде мемлекеттік құпиялардың қорғалуын бақылауды ұйымдастыру тараптар жасасқан шарттың ережелеріне сәйкес осы жұмыстарға тапсырыс берушіге жүктеледі.

Бірлескен және басқа да жұмыстардың барысында тапсырысты орындаушы өзіне алған мемлекеттік құпияларды қорғау жөніндегі міндеттемелерді бұзатын болса, тапсырыс беруші тапсырыстың орындалуын бұзушылықтар жойылғанға дейін тоқтата тұруға, ал бұзушылықтар қайталанған жағдайда – мемлекеттік құпияларды пайдалана

отырып жұмыстар жүргізуге арналған тапсырыс пен рұқсаттың күшін жою және кінәлі тұлғаларды жауапқа тарту туралы мәселе қоюға құқылы. Бұл ретте тапсырыс беруші арқылы мемлекетке тапсырысты орындаушы келтірген материалдық зияны Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өндіріп алынуға тиіс.

10. Тапсырыс берушінің функциялары, меншік нысандары өзгерген, ол таратылған немесе мемлекеттік құпиялар пайдаланылатын жұмыстар тоқтатылған жағдайларда, егер бірлескен және басқа да жұмыстарға тапсырыс берушінің құқықтық мирасқорының көрсетілген мәліметтерді пайдалана отырып жұмыстар жүргізуге өкілеттіктері болса, тапсырысты орындаушымен шартқа толықтырулар жасалып, осы құқықтық мирасқор көрсетіледі. Бұл ретте, тапсырысты орындаушы қызметін жүзеге асыратын жердегі ұлттық қауіпсіздік органын және мемлекеттік құпиялары пайдаланылатын болса, мемлекеттік органдар міндетті түрде жазбаша хабардар етіледі.

Тапсырысты орындаушының функциялары, меншік нысандары өзгерген, ол таратылған немесе мемлекеттік құпиялар пайдаланылатын жұмыстар тоқтатылған жағдайларда, тапсырыс беруші тапсырысты орындаушымен бірге мемлекеттік құпияларды және оларды жеткізгіштерді қорғауды қамтамасыз ету бойынша шаралар қолданады. Бұл ретте тапсырысты орындаушыға бірлескен және басқа да жұмыстарды жүргізу шартының шеңберінде берілген мемлекеттік құпиялар тапсырыс берушіге қайтарылады.

11. Ұлттық қауіпсіздік органдарының мемлекеттік құпияларды пайдалануға байланысты қызметті жүзеге асыруға рұқсатын алмай және лауазымды тұлғаға немесе Қазақстан Республикасының азаматына мемлекеттік құпияларға рұқсат ресімдемей, мемлекеттік құпияларды тапсырысты орындаушыға беруге жол берілмейді.

АҚПАРАТ

«ЖҚЭДО-Қазақстан» ЖШС Дамыту және білім беру бағдарламаларын іске асыру бөлімі семинарлар ұйымдастырады және өткізеді

050009, Алматы қ, Шевченко көшесі, 165б,
Радостовец көшесінің қиылысы, 72г, 712 кеңсе
Тел./факс: +7 (727) 237-77-03, +7 (727) 323-62-14,
+7 (727) 323-62-15, +7 (727) 323-62-29 (ішкі: 106, 107, 108)

Жетекшісі: А. Нұрқасымова +7 777 273 32 28
Менеджерлер: К. Қарабекова +7 702 953 01 07,

Электрондық мекенжай: seminar@mcfk.kz

Біздің сайтымыз:

www.seminar.mcfk.kz ► Өтінімді жүктеу ► Семинарлардың кестесі

Көшпелі семинарлар ұйымдастырылады

Квалификационные требования к специалисту по БиОТ

Каковы квалификационные требования к специалисту по БиОТ? Можно ли принять на работу специалиста со средним техническим образованием и сертификатом по безопасности и охране труда?

Отвечает: Аширов А. А., независимый эксперт по вопросам охраны труда и трудовых отношений, эксперт электронной системы «ACTUALIS: Кадровое дело»

Квалификационные требования к работникам и сложность определённых видов работ устанавливаются на основе профессиональных стандартов, а при их отсутствии на основе Единого тарифно-квалификационного справочника работ и профессий рабочих, Квалификационного справочника должностей руководителей, специалистов и других служащих, тарифно-квалификационных характеристик профессий рабочих и типовых квалификационных характеристик должностей руководителей, специалистов и других служащих организаций (п. 8 ст. 101 ТК РК).

Согласно п. 401 Квалификационного справочника должностей руководителей, специалистов и иных служащих, утверждённого приказом Министра труда и социальной защиты населения Республики Казахстан от 30 декабря 2020 года № 553 (далее по тексту – *Квалификационный справочник*), к инженеру по безопасности и охране труда предъявляются следующие **квалификационные требования**:

- **инженер по безопасности и охране труда I категории**: высшее или послевузовское образование по соответствующему направлению подготовки кадров и стаж работы в должности инженера по безопасности и охране труда II категории не менее 2 лет;
- **инженер по безопасности и охране труда II категории**: высшее или послевузовское образование по соответствующему направлению подготовки кадров и стаж работы в должности инженера по безопасности и охране труда без категории не менее 3 лет;
- **инженер по безопасности и охране труда без категории**: высшее или послевузовское образование по соответствующему направлению подготовки кадров без предъявления требований к стажу работы или техническое и профессиональное, послесреднее (среднее специальное, среднее профессиональное) образование по соответствующей специальности (квалификации) и стаж работы в должности техника I категории не менее 3 лет.

Согласно п. 400 Квалификационного справочника, инженер по безопасности и охране труда **должен знать**:

- законодательные, нормативные правовые акты и методические материалы по вопросам безопасности и охраны труда;

- основные технологические процессы производства продукции организации;
- методы изучения условий труда на рабочих местах;
- организацию работы по безопасности и охране труда;
- систему стандартов безопасности труда;
- психофизиологические требования к работникам исходя из категории тяжести работ (женщин, подростков, рабочих, переведённых на лёгкий труд);
- особенности эксплуатации оборудования, применяемого в организации;
- порядок и средства контроля соответствия технического состояния оборудования требованиям безопасного ведения работ;
- передовой отечественный и зарубежный опыт по безопасности и охране труда;
- методы и формы пропаганды и информации по безопасности и охране труда;
- порядок и сроки составления отчётности о выполнении мероприятий по безопасности и охране труда;
- основы экономики, организации производства, труда и управления;
- трудовое законодательство, порядок трудового распорядка, производственной санитарии, требования пожарной безопасности.

Должностные обязанности инженера по безопасности и охране труда подробно изложены в п. 399 Квалификационного справочника.

Также обратите внимание, что, согласно п. 7 Квалификационного справочника, соответствие фактически выполняемых обязанностей и квалификации работников требованиям должностных характеристик определяется комиссией (квалификационной, аттестационной).

Лица, не имеющие профильного профессионального образования, но обладающие знаниями, умениями и навыками, практическим опытом в сфере деятельности пять и более лет, **выполняющие качественно и в полном объёме** возложенные на них должностные обязанности, **по рекомендации комиссии**, назначаются на соответствующие должности, так же как и лица, имеющие специальную подготовку и стаж работы.

Оформление документов для аутсорсинга по безопасности и охране труда

Организация (ТОО) собирается заняться аутсорсингом по безопасности и охране труда, то есть на договорной основе на длительный срок закрепиться на строительном объекте, осуществлять сопровождение по ТБ, закрепить инженеров по ТБ на постоянной основе на строительном объекте. Какие для этого нужно оформить документы этой организации?

Во-первых, согласно СТ РК ISO 37500-2018 «Руководство по аутсорсингу» (*далее по тексту – СТ*), аутсорсинг – это бизнес-модель для предоставления продукции или услуги заказчику внешним поставщиком, в качестве альтернативы предоставлению этих видов продукции или услуг внутри организации заказчика, где:

- процесс аутсорсинга основан на принятии заказчиком решения: выполнить работу самому или купить её у внешнего поставщика;
- ресурсы могут быть переданы поставщику;
- поставщик несёт ответственность за предоставление внештатных услуг в течение согласованного периода времени;
- услуги при соответствующих условиях могут быть переданы от существующего поставщика к другому;
- заказчик несёт ответственность за переданные в аутсорсинг услуги, а поставщик несёт ответственность за их выполнение.

Заказчик (client) – физическое лицо или группа юридических лиц (организаций), заключающих соглашение с поставщиком продукции и услуг, предназначенных для собственного использования (п. 3.3 СТ).

Аутсорсинг (outsourcing) – передача на договорной основе непрофильных (неосновных) функций другим организациям, которые специализируются в конкретной области и обладают соответствующим опытом, знаниями, техническими средствами (п. 3.10 СТ).

Механизм аутсорсинга (outsourcing arrangement) – договорное соглашение между двумя или несколькими организациями на предоставление конкретных услуг в течение определённого периода времени, где одна организация является заказчиком, получающим услуги, а другая (другие) организация (организации) их поставщиком (п. 3.11 СТ).

Во-вторых, организация безопасности и охраны труда у субъектов малого предпринимательства может осуществляться на договорной основе с физическими или юридическими лицами, согласно п. 6 ст. 202 Трудового кодекса Республики Казахстан (*далее по тексту – ТК РК*). Это означает, что организация безопасности и охраны труда на договорной основе с физическими или юридическими лицами может осуществляться **только** в субъектах малого предпринимательства.

Во всех остальных случаях, согласно п. 1 и 3 статьи 202 ТК РК:

- в целях осуществления внутреннего контроля за соблюдением требований безопасности и охраны труда в организациях, осуществляющих производственную деятельность, с численностью более 50 работников работодатель создаёт службу безопасности и охраны труда, которая подчиняется непосредственно первому руководителю организации или лицу, им уполномоченному;
- работодатель с численностью работников до 50 человек вводит должность специалиста по безопасности и охране труда с учётом специфики деятельности либо обязанности по обеспечению безопасности и охраны труда возлагает на другого специалиста.

В-третьих. Если компания намерена на договорной основе вести работу по организации безопасности и охраны труда в субъектах малого предпринимательства, то Закон

Республики Казахстан «О разрешениях и уведомлениях» не устанавливает каких-либо требований в части указанного вида деятельности.

Однако, полагаю, такое предприятие (в данном случае ТОО) должно будет специализироваться в этой конкретной области и обладать соответствующими знаниями, техническими средствами, квалифицированными специалистами и т. д., которые в совокупности позволят обеспечить соблюдение установленных требований по безопасности и охране труда на рабочих местах и принятие незамедлительных мер по устранению выявляемых нарушений.

Квалификационные требования егерей

Каким нормативным документом определены квалификационные требования егерей?

Маликова Н. И., эксперт электронной системы «ACTUALIS: Кадровое дело», автор статей ряда изданий Цифрового издательства «МЦФЭР–Казахстан», директор юридического департамента ТОО «FactorOfTime», г. Алматы

Квалификационные требования к егерю размещены в Едином тарифно-квалификационном справочнике работ и профессий рабочих (выпуск 37), утвержденном приказом Министра труда и социальной защиты населения Республики Казахстан от 16 января 2020 года № 13 (далее по тексту – ЕТКС-37), – работы по лесосплаву, лесозаготовке, лесозаготовительному производству (общие профессии), подсочке леса, заготовке и переработке тростника.

Квалификационные требования к егерю предусматривают разрядность по данной должности – с 3-го по 5-й разряд.

Например, согласно пунктам 132, 133 параграфа 7 ЕТКС-37, к егерю 3-го разряда предъявляются такие квалификационные требования:

Характеристика работ:

- охрана диких животных и лесонасаждений в закреплённом обходе, заказнике, охотничьем хозяйстве, производственном участке от браконьерства;
- осуществление заготовки кормов;
- проверка документов на право охоты и рыбной ловли, отслеживание за перемещением дичи в угодьях, содержание в надлежащем порядке подкормочных площадок, аншлагов;
- учёт диких животных;
- проверка документов на право заготовки древесины, пастьбы скота, сенокошения и иных видов побочных лесных пользований;
- осуществление контроля за выполнением установленных правил;
- участие в работе по тушению лесных пожаров;

- участие в отделе лесосек, площадей под сенокосение, пастбищные и иные виды пользования, указание в натуре при проведении лесоустройства границ, межевых знаков, квартальных просек, визиров;
- участие в отводе и таксации лесосек, освидетельствовании мест рубок, заготовленных лесоматериалов, лесонасаждений, под подсочку, выполненных лесных работ;
- регистрация охотников в пределах закреплённого обхода, заказника, охотничьего хозяйства, производственного участка;
- составление протоколов на нарушителей правил и сроков охоты и лиц, виновных в лесонарушениях;
- принятие мер к прекращению незаконной рубки леса, пастьбы скота и иных незаконных лесных пользований;
- обеспечение сохранности мостов, пожарных вышек, телефонной сети, ограничительных, лесоустроительных и лесохозяйственных знаков;
- своевременное оповещение лесничества об обнаружении в обходе очагов вредных насекомых, болезнях леса, ветровале, буреломе, усыхании древостоев и иных явлениях, которые могут нанести ущерб лесному хозяйству.

Должен знать:

- границы вверенного обхода, заказника, охотничьего хозяйства, производственного участка;
- правила охоты, инструкции, приказы, распоряжения по правильному лесопользованию и ведению охотничьего хозяйства;
- организацию и технологию работ по посевам и посадке леса, уходу за лесными культурами, заготовке лесных семян и лесосеменного материала;
- правила пожарной безопасности в лесу и практические способы тушения лесных пожаров;
- правила безопасности и охраны труда при проведении охоты;
- агротехнику и технологию работ в лесном хозяйстве.

Необходимо принять во внимание, что в тех случаях, когда для той или иной профессии в ЕТКС предусматривается несколько разрядов, а следовательно, и тарифно-квалификационных характеристик, рабочий более высокой квалификации помимо работ, перечисленных в его тарифно-квалификационной характеристике присвоенного ему разряда, **должен обладать знаниями, навыками и умением выполнять работы, предусмотренные тарифно-квалификационными характеристиками рабочих более низкой квалификации этой же профессии.** Поэтому те работы, которые приведены в тарифно-квалификационных характеристиках более низких разрядов, в характеристиках более высоких разрядов, как правило, не указываются (п. 7 Общих положений Единого тарифно-квалификационного справочника работ и профессий рабочих (выпуск 1) (Профессии рабочих, общие для всех отраслей экономики), утверждённого приказом Министра труда и социальной защиты населения Республики Казахстан от 30 ноября 2009 года № 343-п).

Новые критерии оценки степени риска и проверочные листы: сверьтесь, чтобы устранить нарушения до проверки

«О внесении изменений в совместный приказ Министра здравоохранения и социального развития Республики Казахстан от 25 декабря 2015 года № 1022 и Министра национальной экономики Республики Казахстан от 28 декабря 2015 года № 801 «Об утверждении Критериев оценки степени риска и проверочных листов за соблюдением трудового законодательства Республики Казахстан»

Совместный приказ Министра труда и социальной защиты населения Республики Казахстан от 4 июня 2021 года № 194 и Министра национальной экономики Республики Казахстан от 9 июня 2021 года № 58

Вступил в силу: 25.06.2021

С 25 июня действуют новые проверочные листы и критерии оценки степени риска за соблюдением трудового законодательства.

В новой редакции изложили субъективные критерии оценки степени риска за соблюдением трудового законодательства Республики Казахстан, а также проверочные листы за соблюдением трудового законодательства Республики Казахстан в отношении:

- организаций, занимающихся выпуском и изготовлением продукции, разработкой, добычей и переработкой полезных ископаемых, строительством и другими видами производственной деятельности;
- организаций непромышленной сферы (здравоохранение, образование, культура, социальное обеспечение, торговля, услуги по проживанию и питанию);
- организаций непромышленной сферы, работники которых осуществляют трудовую деятельность в офисных помещениях.

Приведём перечисленные документы в новой редакции. Вы можете воспользоваться ими, чтобы проверить, нет ли нарушений в вашей компании, и вовремя устранить все риски.

Субъективные критерии оценки степени риска

№ п/п	Критерии рисков за соблюдением трудового законодательства	Степень нарушений
Несчастные случаи, связанные с трудовой деятельностью		
1	Наличие несчастного случая, связанного с трудовой деятельностью, с тяжёлым или со смертельным исходом	Грубое

2	Наличие группового несчастного случая, связанного с трудовой деятельностью, произошедшего одновременно с двумя и более работниками, независимо от степени тяжести производственных травм пострадавших	Грубое
Результаты предыдущих проверок и профилактического контроля с посещением субъекта контроля (степень тяжести устанавливается при несоблюдении нижеперечисленных требований)		
1	Проведение расследования несчастных случаев с тяжёлым или со смертельным исходом, связанных с трудовой деятельностью, а также групповых несчастных случаев, произошедших одновременно с двумя и более работниками, независимо от степени тяжести производственных травм пострадавших	Грубое
2	Предоставление работникам основного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска; дополнительного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска; учебного отпуска; отпуска в связи с беременностью и рождением ребёнка (детей), усыновлением (удочерением) новорождённого ребёнка (детей); отпуска без сохранения заработной платы по уходу за ребёнком до достижения им возраста трёх лет	Грубое
3	Соблюдение режима рабочего времени и времени отдыха	Грубое
4	Обеспечение полноты и своевременности выплаты заработной платы и иных выплат, в том числе по возмещению вреда, причинённого жизни и здоровью работника	Грубое
5	Обеспечение работников средствами индивидуальной и коллективной защиты, специальной одеждой	Грубое
6	Наличие листа временной нетрудоспособности, а также документа, подтверждающего оплату листа временной нетрудоспособности	Значительное
7	Компенсационные выплаты за неиспользованные дни оплачиваемого ежегодного трудового отпуска (ежегодных трудовых отпусков)	Значительное
8	Наличие отчёта о результатах аттестации, подтверждающей проведение работодателем аттестации производственных объектов и вспомогательных подразделений по условиям труда	Значительное
9	Наличие службы или специалиста по безопасности и охране труда	Значительное
10	Создание условий безопасности труда, а также обеспеченность работников рабочим местом, оборудованным в соответствии с требованиями безопасности и охраны труда, оборудованием, инструментами, технической документацией, необходимой для исполнения трудовых обязанностей	Значительное
11	Наличие документации по проведению обучения, инструктирования и проверки знаний по безопасности и охране труда	Значительное
12	Наличие договоров обязательного страхования работника от несчастных случаев при исполнении им трудовых (служебных) обязанностей, обязательного социального страхования работников. При осуществлении работодателем деятельности в рамках договора на оказание услуг по предоставлению персонала в качестве направляющей стороны, он подлежит отнесению к виду экономической деятельности, который имеет класс профессионального риска не ниже класса профессионального риска принимающей стороны или самого высокого класса профессионального риска принимающей стороны, в соответствии с заключаемыми им договорами на оказание услуг по предоставлению персонала	Значительное
13	Соблюдение работодателем обязанностей в сфере занятости и профессиональной реабилитации инвалидов от трудового увечья, профессионального заболевания, полученного по вине работодателя	Значительное
14	Обеспечение равных возможностей в реализации прав и свобод в сфере труда (проверяется в случае наличия обращений)	Значительное

15	Соблюдение порядка применения дисциплинарного взыскания	Значительное
16	Выполнение условий коллективного договора, соглашений социального партнёрства	Значительное
17	Наличие трудовых договоров в отношении работников	Значительное
18	Соблюдение запрета на использование детского труда	Значительное
19	Дискриминация в сфере труда в части оплаты и условий труда, в том числе в отношении работников направляющей стороны при заключении договора на оказание услуг по предоставлению персонала	Грубое
20	Наличие акта работодателя о создании согласительной комиссии по рассмотрению индивидуальных трудовых споров, а также рассмотрение индивидуального трудового спора согласительной комиссией в установленные сроки	Значительное
21	Осуществление гарантий в части предоставления основного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска, минимального размера месячной заработной платы, продолжительности ежедневной работы (рабочей смены) и компенсационных выплат, связанных с особым режимом работы и условиями труда, потерей работы, возмещением работником затрат, связанных с исполнением им трудовых или иных предусмотренных законами Республики Казахстан обязанностей, а также выплаты, связанные с профессиональной подготовкой, переподготовкой и повышением квалификации работников или иных лиц, не состоящих в трудовых отношениях	Значительное
22	Выдача документов, подтверждающих трудовую деятельность работника, а также иных документов, связанных с трудовой деятельностью	Значительное
23	Выполнение установленной квоты рабочих мест для инвалидов, лиц, состоящих на учёте службы пробации, а также лиц, освобождённых из мест лишения свободы, и граждан из числа молодёжи, потерявших или оставшихся до наступления совершеннолетия без попечения родителей, являющихся выпускниками организаций образования, предоставления уполномоченному органу информации о предстоящем высвобождении работников в связи с ликвидацией работодателя, своевременного предоставления уполномоченному органу сведений о наличии свободных рабочих мест, своевременного извещения о приёме на работу или отказе в приёме на работу	Незначительное
24	Привлечение работодателем иностранной рабочей силы без разрешения местного исполнительного органа или использование труда иностранцев и лиц без гражданства, не имеющих справок о соответствии квалификации для самостоятельного трудоустройства, выданных уполномоченным органом по вопросам миграции населения, или разрешений трудовому иммигранту, выдаваемых органами внутренних дел, а также привлечение работодателем иностранного работника на должность (профессию или специальность), не соответствующую должности (профессии или специальности), указанной в разрешении местного исполнительного органа на привлечение иностранной рабочей силы. Количество привлекаемой работодателем иностранной рабочей силы по разрешениям должно соответствовать определяемому уполномоченным органом по вопросам занятости населения процентному соотношению к численности казахстанских кадров с учётом работников направляющей стороны, осуществляющих трудовую деятельность в рамках договора на оказание услуг по предоставлению персонала	Грубое
25	Наличие надлежащим образом принятых актов работодателя в части приёма на работу, увольнения, перевода, выплат, отстранения, произведённых удержаний, предоставления отпусков, установления доплат, компенсационных выплат и гарантий	Незначительное
26	Внесение работодателем информации о заключении и прекращении с работником трудового договора, вносимых в него изменений и (или) дополнениях, содержащих сведения в части реквизитов работника и работодателя, работы	Грубое

	по определённой специальности, профессии, квалификации или должности (трудовую функцию), места выполнения работы, срока трудового договора, даты начала работы, даты заключения и порядкового номера в единую систему учёта трудовых договоров	
27	Внедрение системы управления охраной труда и осуществление контроля за её функционированием	Грубое
28	Соблюдение запрета на использование принудительного труда	Грубое
Результаты анализа сведений, предоставляемых уполномоченными органами и организациями		
1	Наличие сведений о незаключении договора обязательного страхования работника от несчастных случаев при исполнении им трудовых (служебных) обязанностей	Грубое
Результаты мониторинга отчётности и сведений, предоставляемых субъектом контроля, в том числе посредством автоматизированных информационных систем, проводимого государственными органами, учреждениями и отраслевыми организациями		
1	Выявление несоответствия при сверке результатов аттестации производственных объектов по условиям труда, предоставляемых предприятиями, со сведениями Комитета по статистике Министерства национальной экономики Республики Казахстан по предприятиям республики, имеющим рабочие места с вредными, тяжёлыми и (или) опасными условиями труда	Значительное
2	Неудовлетворительный результат проверки знаний по вопросам безопасности и охраны труда руководителей и лиц, ответственных за обеспечение безопасности и охраны труда	Грубое
3	Из отчётов по аттестации производственных объектов по условиям труда, представляемых предприятиями, выявление несоответствия по следующим показателям: 1) вредности и опасности факторов производственной среды; 2) обеспечения средствами индивидуальной защиты в соответствии с нормами выдачи; 3) травмобезопасности; 4) тяжести трудового процесса; 5) напряжённости трудового процесса	Грубое
Наличие и количество подтверждённых жалоб и обращений		
1	Неоднократные факты (два и более) обращений физических лиц либо одно коллективное обращение в течение года по вопросам невыплаты просроченной задолженности по заработной плате (три и более месяца), подтверждённые по результатам проверки	Грубое

**Проверочный лист
за соблюдением трудового законодательства Республики Казахстан в отношении организаций, занимающихся выпуском и изготовлением продукции, разработкой, добычей и переработкой полезных ископаемых, строительством и другими видами производственной деятельности**

Государственный орган, назначивший проверку/профилактический контроль с посещением субъекта контроля

Акт о назначении проверки/профилактического контроля с посещением субъекта контроля

_____
(№, дата)

Наименование субъекта контроля _____

(индивидуальный идентификационный номер), бизнес-идентификационный номер субъекта контроля

Адрес места нахождения _____

№ п/п	Перечень требований	Требуется	Не требуется	Соответствует требованиям	Не соответствует требованиям
1	Проведение расследования несчастных случаев с тяжёлым или со смертельным исходом, связанных с трудовой деятельностью, а также групповых несчастных случаев, произошедших одновременно с двумя и более работниками, независимо от степени тяжести производственных травм пострадавших				
2	Предоставление работникам основного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска; дополнительного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска; учебного отпуска; отпуска в связи с беременностью и рождением ребёнка (детей), усыновлением (удочерением) новорождённого ребёнка (детей); отпуска без сохранения заработной платы по уходу за ребёнком до достижения им возраста трёх лет				
3	Соблюдение режима рабочего времени и времени отдыха				
4	Обеспечение полноты и своевременности выплаты заработной платы и иных выплат, в том числе по возмещению вреда, причинённого жизни и здоровью работника				
5	Обеспечение работников средствами индивидуальной и коллективной защиты, специальной одеждой				
6	Наличие листа временной нетрудоспособности, а также документа, подтверждающего оплату листа временной нетрудоспособности				
7	Компенсационные выплаты за неиспользованные дни оплачиваемого ежегодного трудового отпуска (ежегодных трудовых отпусков)				
8	Наличие отчёта о результатах аттестации, подтверждающей проведение работодателем аттестации производственных объектов и вспомогательных подразделений по условиям труда				
9	Наличие службы или специалиста по безопасности и охране труда				
10	Создание условий безопасности труда, а также обеспеченность работников рабочим местом, оборудованным в соответствии с требованиями безопасности и охраны труда, оборудованием, инструментами, технической документацией, необходимой для исполнения трудовых обязанностей				

11	Наличие документации по проведению обучения, инструктирования и проверки знаний по безопасности и охране труда				
12	Наличие договоров обязательного страхования работника от несчастных случаев при исполнении им трудовых (служебных) обязанностей, обязательного социального страхования работников. При осуществлении работодателем деятельности в рамках договора на оказание услуг по предоставлению персонала в качестве направляющей стороны, он подлежит отнесению к виду экономической деятельности, который имеет класс профессионального риска не ниже класса профессионального риска принимающей стороны или самого высокого класса профессионального риска принимающей стороны, в соответствии с заключаемыми им договорами на оказание услуг по предоставлению персонала				
13	Соблюдение работодателем обязанностей в сфере занятости и профессиональной реабилитации инвалидов от трудового увечья, профессионального заболевания, полученного по вине работодателя				
14	Обеспечение равных возможностей в реализации прав и свобод в сфере труда (проверяется в случае наличия обращений)				
15	Соблюдение порядка применения дисциплинарного взыскания				
16	Выполнение условий коллективного договора, соглашений социального партнёрства				
17	Наличие трудовых договоров в отношении работников				
18	Соблюдение запрета на использование детского труда				
19	Дискриминация в сфере труда в части оплаты и условий труда, в том числе в отношении работников направляющей стороны при заключении договора на оказание услуг по предоставлению персонала				
20	Наличие акта работодателя о создании согласительной комиссии по рассмотрению индивидуальных трудовых споров, а также рассмотрение индивидуального трудового спора согласительной комиссией в установленные сроки				
21	Осуществление гарантий в части предоставления основного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска, минимального размера месячной заработной платы, продолжительности ежедневной работы (рабочей смены) и компенсационных выплат, связанных с особым режимом работы и условиями труда, потерей работы, возмещением работником затрат, связанных с исполнением им трудовых или иных предусмотренных законами Республики Казахстан обязанностей, а также выплаты, связанные с профессиональной подготовкой, переподготовкой и повышением квалификации работников или иных лиц, не состоящих в трудовых отношениях				

22	Выдача документов, подтверждающих трудовую деятельность работника, а также иных документов, связанных с трудовой деятельностью				
23	Выполнение установленной квоты рабочих мест для инвалидов, лиц, состоящих на учёте службы пробации, а также лиц, освобождённых из мест лишения свободы, и граждан из числа молодёжи, потерявших или оставшихся до наступления совершеннолетия без попечения родителей, являющихся выпускниками организаций образования, предоставления уполномоченному органу информации о предстоящем высвобождении работников в связи с ликвидацией работодателя, своевременного предоставления уполномоченному органу сведений о наличии свободных рабочих мест, своевременного извещения о приёме на работу или отказе в приёме на работу				
24	Привлечение работодателем иностранной рабочей силы без разрешения местного исполнительного органа или использование труда иностранцев и лиц без гражданства, не имеющих справок о соответствии квалификации для самостоятельного трудоустройства, выданных уполномоченным органом по вопросам миграции населения, или разрешений трудовому иммигранту, выдаваемых органами внутренних дел, а также привлечение работодателем иностранного работника на должность (профессию или специальность), не соответствующую должности (профессии или специальности), указанной в разрешении местного исполнительного органа на привлечение иностранной рабочей силы. Количество привлекаемой работодателем иностранной рабочей силы по разрешениям должно соответствовать определяемому уполномоченным органом по вопросам занятости населения процентному соотношению к численности казахстанских кадров с учётом работников направляющей стороны, осуществляющих трудовую деятельность в рамках договора на оказание услуг по предоставлению персонала				
25	Наличие надлежащим образом принятых актов работодателя в части приёма на работу, увольнения, перевода, выплат, отстранения, произведённых удержаний, предоставления отпусков, установления доплат, компенсационных выплат и гарантий				
26	Внесение работодателем информации о заключении и прекращении с работником трудового договора, вносимых в него изменениях и (или) дополнениях, содержащих сведения в части реквизитов работника и работодателя, работы по определённой специальности, профессии, квалификации или должности (трудовую функцию), места выполнения работы, срока трудового договора, даты начала работы, даты заключения и порядкового номера в единую систему учёта трудовых договоров				

27	Внедрение системы управления охраной труда и осуществление контроля за её функционированием				
28	Соблюдение запрета на использование принудительного труда				

Должностное (ые) лицо (а)

_____ (должность) _____ (подпись)

_____ (фамилия, имя, отчество (при его наличии))

Руководитель субъекта контроля

_____ (должность) _____ (подпись)

_____ (фамилия, имя, отчество (при его наличии))

**Проверочный лист
за соблюдением трудового законодательства Республики Казахстан в отношении
организаций непромышленной сферы (здравоохранение, образование,
культура, социальное обеспечение, торговля, услуги по проживанию и питанию)**

Государственный орган, назначивший проверку/профилактический контроль с посещением субъекта контроля

_____

Акт о назначении проверки/профилактического контроля с посещением субъекта контроля _____

(№, дата)

Наименование субъекта контроля _____

_____

(индивидуальный идентификационный номер), бизнес-идентификационный номер субъекта контроля

Адрес места нахождения _____

№ п/п	Перечень требований	Требуется	Не требуется	Соответствует требованиям	Не соответствует требованиям
1	Проведение расследования несчастных случаев с тяжёлым или со смертельным исходом, связанных с трудовой деятельностью, а также групповых несчастных случаев, произошедших одновременно с двумя и более работниками, независимо от степени тяжести производственных травм пострадавших				

2	Предоставление работникам основного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска; дополнительного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска; учебного отпуска; отпуска в связи с беременностью и рождением ребёнка (детей), усыновлением (удочерением) новорождённого ребёнка (детей); отпуска без сохранения заработной платы по уходу за ребёнком до достижения им возраста трёх лет				
3	Соблюдение режима рабочего времени и времени отдыха				
4	Обеспечение полноты и своевременности выплаты заработной платы и иных выплат, в том числе по возмещению вреда, причинённого жизни и здоровью работника				
5	Обеспечение работников средствами индивидуальной и коллективной защиты, специальной одеждой				
6	Наличие листа временной нетрудоспособности, а также документа, подтверждающего оплату листа временной нетрудоспособности				
7	Компенсационные выплаты за неиспользованные дни оплачиваемого ежегодного трудового отпуска (ежегодных трудовых отпусков)				
8	Наличие отчёта о результатах аттестации, подтверждающей проведение работодателем аттестации производственных объектов и вспомогательных подразделений по условиям труда				
9	Наличие службы или специалиста по безопасности и охране труда				
10	Создание условий безопасности труда, а также обеспеченность работников рабочим местом, оборудованным в соответствии с требованиями безопасности и охраны труда, оборудованием, инструментами, технической документацией, необходимой для исполнения трудовых обязанностей				
11	Наличие документации по проведению обучения, инструктирования и проверки знаний по безопасности и охране труда				
12	Наличие договоров обязательного страхования работника от несчастных случаев при исполнении им трудовых (служебных) обязанностей, обязательного социального страхования работников. При осуществлении работодателем деятельности в рамках договора на оказание услуг по предоставлению персонала в качестве направляющей стороны, он подлежит отнесению к виду экономической деятельности, который имеет класс профессионального				

	сионального риска не ниже класса профессионального риска принимающей стороны или самого высокого класса профессионального риска принимающей стороны, в соответствии с заключаемыми им договорами на оказание услуг по предоставлению персонала				
13	Соблюдение работодателем обязанностей в сфере занятости и профессиональной реабилитации инвалидов от трудового увечья, профессионального заболевания, полученного по вине работодателя				
14	Обеспечение равных возможностей в реализации прав и свобод в сфере труда (проверяется в случае наличия обращений)				
15	Соблюдение порядка применения дисциплинарного взыскания				
16	Выполнение условий коллективного договора, соглашений социального партнёрства				
17	Наличие трудовых договоров в отношении работников				
18	Соблюдение запрета на использование детского труда				
19	Дискриминация в сфере труда в части оплаты и условий труда, в том числе в отношении работников направляющей стороны при заключении договора на оказание услуг по предоставлению персонала				
20	Наличие акта работодателя о создании согласительной комиссии по рассмотрению индивидуальных трудовых споров, а также рассмотрение индивидуального трудового спора согласительной комиссией в установленные сроки				
21	Осуществление гарантий в части предоставления основного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска, минимального размера месячной заработной платы, продолжительности ежедневной работы (рабочей смены) и компенсационных выплат, связанных с особым режимом работы и условиями труда, потерей работы, возмещением работником затрат, связанных с исполнением ими трудовых или иных предусмотренных законами Республики Казахстан обязанностей, а также выплаты, связанные с профессиональной подготовкой, переподготовкой и повышением квалификации работников или иных лиц, не состоящих в трудовых отношениях				
22	Выдача документов, подтверждающих трудовую деятельность работника, а также иных документов, связанных с трудовой деятельностью				

23	Выполнение установленной квоты рабочих мест для инвалидов, лиц, состоящих на учёте службы пробации, а также лиц, освобождённых из мест лишения свободы, и граждан из числа молодёжи, потерявших или оставшихся до наступления совершеннолетия без попечения родителей, являющихся выпускниками организаций образования, предоставления уполномоченному органу информации о предстоящем высвобождении работников в связи с ликвидацией работодателя, своевременного предоставления уполномоченному органу сведений о наличии свободных рабочих мест, своевременного извещения о приёме на работу или отказе в приёме на работу				
24	Привлечение работодателем иностранной рабочей силы без разрешения местного исполнительного органа или использование труда иностранцев и лиц без гражданства, не имеющих справок о соответствии квалификации для самостоятельного трудоустройства, выданных уполномоченным органом по вопросам миграции населения, или разрешений трудовому иммигранту, выдаваемых органами внутренних дел, а также привлечение работодателем иностранного работника на должность (профессию или специальность), не соответствующую должности (профессии или специальности), указанной в разрешении местного исполнительного органа на привлечение иностранной рабочей силы. Количество привлекаемой работодателем иностранной рабочей силы по разрешениям должно соответствовать определяемому уполномоченным органом по вопросам занятости населения процентному соотношению к численности казахстанских кадров с учётом работников направляющей стороны, осуществляющих трудовую деятельность в рамках договора на оказание услуг по предоставлению персонала				
25	Наличие надлежащим образом принятых актов работодателя в части приёма на работу, увольнения, перевода, выплат, отстранения, произведённых удержаний, предоставления отпусков, установления доплат, компенсационных выплат и гарантий				
26	Внесение работодателем информации о заключении и прекращении с работником трудового договора, вносимых в него изменениях				

	и (или) дополнениях, содержащих сведения в части реквизитов работника и работодателя, работы по определённой специальности, профессии, квалификации или должности (трудовую функцию), места выполнения работы, срока трудового договора, даты начала работы, даты заключения и порядкового номера в единую систему учёта трудовых договоров				
27	Соблюдение запрета на использование принудительного труда				

Должностное (ые) лицо (а)

_____ (должность) _____ (подпись)

_____

(фамилия, имя, отчество (при его наличии))
Руководитель субъекта контроля

_____ (должность) _____ (подпись)

_____ (фамилия, имя, отчество (при его наличии))

**Проверочный лист
за соблюдением трудового законодательства Республики Казахстан в отношении
организаций непромышленной сферы, работники которых осуществляют
трудовую деятельность в офисных помещениях**

Государственный орган, назначивший проверку/профилактический контроль с посещением субъекта контроля

_____

Акт о назначении проверки/профилактического контроля с посещением субъекта контроля

_____ (№, дата)

Наименование субъекта контроля _____

_____ (индивидуальный идентификационный номер), бизнес-идентификационный номер субъекта контроля

_____

Адрес места нахождения _____

№ п/п	Перечень требований	Требуется	Не требуется	Соответствует требованиям	Не соответствует требованиям
1	Проведение расследования несчастных случаев с тяжёлым или со смертельным исходом, связанных с трудовой деятельностью, а также групповых несчастных случаев, произошедших одновременно с двумя и более работниками, независимо от степени тяжести производственных травм пострадавших				
2	Предоставление работникам основного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска; дополнительного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска; учебного отпуска; отпуска в связи с беременностью и рождением ребёнка (детей), усыновлением (удочерением) новорождённого ребёнка (детей); отпуска без сохранения заработной платы по уходу за ребёнком до достижения им возраста трёх лет				
3	Соблюдение режима рабочего времени и времени отдыха				
4	Обеспечение полноты и своевременности выплаты заработной платы и иных выплат, в том числе по возмещению вреда, причинённого жизни и здоровью работника				
5	Наличие листа временной нетрудоспособности, а также документа, подтверждающего оплату листа временной нетрудоспособности				
6	Компенсационные выплаты за неиспользованные дни оплачиваемого ежегодного трудового отпуска (ежегодных трудовых отпусков)				
7	Наличие службы или специалиста по безопасности и охране труда				
8	Создание условий безопасности труда, а также обеспечение работников рабочим местом, оборудованным в соответствии с требованиями безопасности и охраны труда, оборудованием, инструментами, технической документацией, необходимой для исполнения трудовых обязанностей				
9	Наличие документации по проведению обучения, инструктирования и проверки знаний по безопасности и охране труда				
10	Наличие договоров обязательного страхования работника от несчастных случаев при исполнении им трудовых (служебных) обязанностей, обязательного социального страхования работников. При осуществлении работодателем деятельности в рамках договора на оказание услуг по предоставлению персонала в качестве направляющей стороны, он подлежит отнесению к виду экономической деятельности, который имеет класс профессионального риска не ниже класса профессионального риска принимающей стороны или самого высокого класса профессионального риска принимающей стороны, в соответствии с заключаемыми им договорами на оказание услуг по предоставлению персонала				

11	Соблюдение работодателем обязанностей в сфере занятости и профессиональной реабилитации инвалидов от трудового увечья, профессионального заболевания, полученного по вине работодателя				
12	Обеспечение равных возможностей в реализации прав и свобод в сфере труда (проверяется в случае наличия обращений)				
13	Соблюдение порядка применения дисциплинарного взыскания				
14	Выполнение условий коллективного договора, соглашений социального партнёрства				
15	Наличие трудовых договоров в отношении работников				
16	Соблюдение запрета на использование детского труда				
17	Дискриминация в сфере труда в части оплаты и условий труда, в том числе в отношении работников направляющей стороны при заключении договора на оказание услуг по предоставлению персонала.				
18	Наличие акта работодателя о создании согласительной комиссии по рассмотрению индивидуальных трудовых споров, а также рассмотрение индивидуального трудового спора согласительной комиссией в установленные сроки				
19	Осуществление гарантий в части предоставления основного оплачиваемого ежегодного трудового отпуска, минимального размера месячной заработной платы, продолжительности ежедневной работы (рабочей смены) и компенсационных выплат, связанных с особым режимом работы и условиями труда, потерей работы, возмещением работником затрат, связанных с исполнением ими трудовых или иных предусмотренных законами Республики Казахстан обязанностей, а также выплаты, связанные с профессиональной подготовкой, переподготовкой и повышением квалификации работников или иных лиц, не состоящих в трудовых отношениях				
20	Выдача документов, подтверждающих трудовую деятельность работника, а также иных документов, связанных с трудовой деятельностью				
21	Выполнение установленной квоты рабочих мест для инвалидов, лиц, состоящих на учёте службы пробации, а также лиц, освобождённых из мест лишения свободы, и граждан из числа молодёжи, потерявших или оставшихся до наступления совершеннолетия без попечения родителей, являющихся выпускниками организаций образования, предоставления уполномоченному органу информации о предстоящем высвобождении работников в связи с ликвидацией работодателя, своевременного предоставления уполномоченному органу сведений о наличии свободных рабочих мест, своевременного извещения о приёме на работу или отказе в приёме на работу				

22	Привлечение работодателем иностранной рабочей силы без разрешения местного исполнительного органа или использование труда иностранцев и лиц без гражданства, не имеющих справок о соответствии квалификации для самостоятельного трудоустройства, выданных уполномоченным органом по вопросам миграции населения, или разрешений трудовому иммигранту, выдаваемых органами внутренних дел, а также привлечение работодателем иностранного работника на должность (профессию или специальность), не соответствующую должности (профессии или специальности), указанной в разрешении местного исполнительного органа на привлечение иностранной рабочей силы. Количество привлекаемой работодателем иностранной рабочей силы по разрешениям должно соответствовать определяемому уполномоченным органом по вопросам занятости населения процентному соотношению к численности казахстанских кадров с учётом работников направляющей стороны, осуществляющих трудовую деятельность в рамках договора на оказание услуг по предоставлению персонала				
23	Наличие принятых актов работодателя в части приёма на работу, увольнения, перевода, выплат, отстранения, произведённых удержаний, предоставления отпусков, установления доплат, компенсационных выплат и гарантий и их соответствие требованиям Трудового кодекса Республики Казахстан				
24	Внесение работодателем информации о заключении и прекращении с работником трудового договора, вносимых в него изменениях и (или) дополнениях, содержащих сведения в части реквизитов работника и работодателя, работы по определённой специальности, профессии, квалификации или должности (трудовую функцию), места выполнения работы, срока трудового договора, даты начала работы, даты заключения и порядкового номера в единую систему учёта трудовых договоров				

Должностное (ые) лицо (а)

(должность)

(подпись)

(фамилия, имя, отчество (при его наличии))

Руководитель субъекта контроля

(должность)

(подпись)

(фамилия, имя, отчество (при его наличии))

Квалификационные требования к специализированным учебным центрам в области пожарной безопасности по подготовке, переподготовке и повышению квалификации специалистов негосударственных противопожарных служб

«Об утверждении квалификационных требований к специализированным учебным центрам в области пожарной безопасности по подготовке, переподготовке и повышению квалификации специалистов негосударственных противопожарных служб»

Приказ Министра внутренних дел Республики Казахстан от 16 ноября 2015 года № 926 (с изменениями от 20.04.2021)

Квалификационные требования к специализированным учебным центрам в области пожарной безопасности по подготовке, переподготовке и повышению квалификации специалистов негосударственных противопожарных служб

1. Специализированные учебные центры в области пожарной безопасности по подготовке, переподготовке и повышению квалификации специалистов негосударственных противопожарных служб (далее – Специализированные учебные центры) обеспечивают специальную подготовку и курсы обучения специалистов негосударственных противопожарных служб по первоначальной подготовке, переподготовке и повышению квалификации, по программе, утвержденной приказом Министра внутренних дел Республики Казахстан от 24 января 2015 года № 48 «Об утверждении Программы курсов обучения по специальной подготовке специалистов негосударственных противопожарных служб, а также образца свидетельства об их окончании» (зарегистрирован в Реестре государственной регистрации нормативных правовых актов № 10382).

2. К Специализированным учебным центрам предъявляются следующие квалификационные требования:

- 1) наличие рабочих учебных планов;

2) наличие у штатных преподавателей технического и профессионального, послесреднего или высшего образования по специальности «Пожарная безопасность» либо «Защита в чрезвычайных ситуациях», стажа практической работы не менее пяти лет на руководящих должностях в подразделениях противопожарной службы;

3) оснащенность компьютерами, подключенными к сети Интернет, учебными кабинетами, отвечающими санитарным правилам и гигиеническим нормативам, в соответствии с Кодексом Республики Казахстан от 7 июля 2020 года «О здоровье народа и системе здравоохранения», техническими средствами обучения, макетами, тренажерами, учебниками и учебными пособиями и учебно-методическими материалами;

4) наличие собственных либо принадлежащих на праве хозяйственного ведения или оперативного управления материальных и нематериальных активов, обеспечивающих качество образовательных услуг (пожарная техника, учебно-тренировочная башня, теплотымокамера, полоса психологической подготовки);

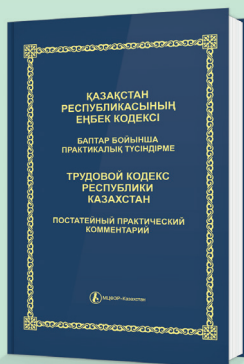
5) наличие фонда учебно-методических материалов, включающего учебную литературу, учебные задачи и задания, тематические комплекты видеофильмов, учебно-наглядные материалы, контрольные карточки, обучающие программы, комплекты экзаменационных билетов, описания заданий на практику и другие учебно-методические материалы на каждую программу обучения.

3. К проведению занятий могут привлекаться наиболее подготовленные сотрудники Комитета противопожарной службы Министерства по чрезвычайным ситуациям Республики Казахстан или другие специалисты соответствующей квалификации.

4. Специальная подготовка и курсы обучения специалистов негосударственных противопожарных служб осуществляется с учетом специфики производственной деятельности охраняемого объекта.

ВНИМАНИЕ!

Постатейный практический комментарий (выпуск № 2) к Трудовому кодексу Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года № 414-V

В число авторов комментария вошли практикующие юристы, специалисты в области трудовых отношений, заработной платы, безопасности и охраны труда Министерства труда и социальной защиты населения Республики Казахстан, разъяснения и комментарии которых будут способствовать правильному применению норм трудового законодательства.

Книга предназначена для руководителей и работников предприятий всех форм собственности, юристов, специалистов кадровых служб, охраны труда, трудового права, учёных, преподавателей, студентов юридических и экономических вузов, а также для широкого круга читателей.

Для заказа книги «Трудовой кодекс Республики Казахстан. Постатейный практический комментарий» необходимо заполнить заявку на сайте www.ppk.mcfr.kz и отправить на электронный адрес: ekd@mcfr.kz

Более подробную информацию можно получить по телефонам в г. Алматы: +7 (727) 323-62-13, 323-62-29

Новая методика определения нормативов эмиссий в окружающую среду

«Об утверждении Методики определения нормативов эмиссий в окружающую среду»

Приказ Министра экологии, геологии и природных ресурсов Республики Казахстан от 10 марта 2021 года № 63

Вступил в силу: 01.07.2021

Приложение
к приказу Министра экологии, геологии и
природных ресурсов
Республики Казахстан
от 10 марта 2021 года № 63

Методика определения нормативов эмиссий в окружающую среду

Глава 1. Общие положения

1. Методика определения нормативов эмиссий в окружающую среду (далее – Методика) определяет алгоритм действий для установления нормативов эмиссий в окружающую среду, в соответствии с пунктом 6 статьи 39 Экологического кодекса Республики Казахстан от 2 января 2021 года (далее – Кодекс).

2. Основные понятия, используемые в настоящей Методике:

1) аварийный выброс – непредвиденное, непредсказуемое и непреднамеренное поступление загрязняющих веществ, значительно превышающее нормативы допустимого выброса, вызванное аварией или нарушением технологического процесса на объектах I или II категории;

2) базовый антропогенный фон атмосферного воздуха – массовые концентрации загрязняющих веществ в атмосферном воздухе, обусловленные выбросами других стационарных и передвижных источников, которые осуществляются на момент определения нормативов допустимого выброса в отношении объекта I или II категории;

3) природный фон атмосферного воздуха – массовые концентрации загрязняющих веществ в атмосферном воздухе, обусловленные высвобождением в атмосферный воздух или образованием в нем загрязняющих веществ в результате естественных природных процессов;

4) контрольный створ – участок поверхностного водного объекта, на котором осуществляются мониторинг и контроль соблюдения экологических нормативов качества вод;

5) годовые показатели – усредненные показатели концентрации загрязняющего вещества в единице объема атмосферного воздуха или на единице земной поверхности в течение одного календарного года;

6) скорость массового потока загрязняющего вещества – масса загрязняющего вещества, выбрасываемая в единицу времени, и которая выражается как соотношение грамм в секунду;

7) массовая концентрация загрязняющего вещества – масса загрязняющего вещества в единице объема сухих отходящих газов, и которая выражается как соотношение миллиграмм на кубический метр;

8) нормативно (условно) чистые сточные воды – воды, образующиеся от вспомогательных операций и процессов после охлаждения технологической аппаратуры и силовых агрегатов, незагрязненные, но имеющие повышенную температуру;

9) суточные показатели – усредненные показатели концентрации загрязняющего вещества в единице объема атмосферного воздуха за двадцать четыре часа в пределах одних календарных суток;

10) базовая антропогенная фоновая концентрация загрязняющих веществ в воде – значение концентрации загрязняющего вещества в конкретном контрольном створе водного объекта при неблагоприятных условиях, обусловленных сбросами других источников, которые осуществляются на момент определения нормативов допустимого сброса;

11) нормативы сбросов в водные объекты – масса вещества в сточных водах, максимально допустимая к отведению с установленным режимом в данном пункте водного объекта в единицу времени с целью обеспечения норм качества воды в контрольном створе;

12) часовые показатели – усредненные показатели концентрации загрязняющего вещества в единице объема атмосферного воздуха за один час.

3. Расчетным путем определяются нормативы эмиссий в различные среды, в том числе нормативы допустимых выбросов загрязняющих веществ в атмосферу от стационарных источников, сбросов загрязняющих веществ в поверхностные и подземные водные объекты, недра или на земную поверхность.

4. На основе расчетов для каждого стационарного источника эмиссий и объекта в целом устанавливаются нормативы допустимых выбросов и сбросов исходя из целей достижения нормативов качества окружающей среды на границе области воздействия и целевых показателей качества окружающей среды и в близрасположенных селитебных территориях.

5. Нормативы эмиссий для намечаемой деятельности, в том числе при внесении в деятельность существенных изменений, рассчитываются и обосновываются в виде отдельного документа – проекта нормативов эмиссий (проекта нормативов допустимых выбросов, проекта нормативов допустимых сбросов), который разрабатывается в привязке к соответствующей проектной документации намечаемой деятельности и представляется в уполномоченный орган в области охраны окружающей среды вместе с заявлением на получение экологического разрешения в соответствии с Кодексом.

Нормативы эмиссий устанавливаются по отдельным стационарным источникам, относящимся к объектам I и II категорий, на уровнях, не превышающих:

1) при проведении обязательной оценки воздействия на окружающую среду – соответствующих предельных значений эмиссий, указанных в заключении по результатам

оценки воздействия на окружающую среду в соответствии с подпунктом 3) пункта 2 статьи 76 Кодекса;

2) при проведении в соответствии с Кодексом скрининга воздействий намечаемой деятельности, по результатам которого вынесено заключение об отсутствии необходимости обязательной оценки воздействия на окружающую среду, – соответствующих значений, указанных в заявлении о намечаемой деятельности в соответствии с подпунктом 9) пункта 2 статьи 68 Кодекса.

Для объектов, в отношении которых выдается комплексное экологическое разрешение, нормативы эмиссий устанавливаются по отдельным стационарным источникам, относящимся к объектам I и II категорий, на уровнях, не превышающих соответствующих предельных значений эмиссий маркерных загрязняющих веществ, связанных с применением наилучших доступных техник, приведенных в заключениях по наилучшим доступным техникам.

6. Нормативы эмиссий не устанавливаются для объектов III и IV категорий, а также для передвижных источников выбросов загрязняющих веществ в атмосферу.

7. Нормативы эмиссий пересматриваются не реже одного раза в десять лет, в составе заявки для получения экологического разрешения на воздействие.

Причинами пересмотра ранее установленных нормативов допустимых выбросов или сбросов до истечения срока их действия по инициативе оператора являются:

1) необходимость учета новых или изменения параметров существующих источников загрязнения атмосферы, параметров поступления загрязняющих веществ в поверхностные и подземные водные объекты, недра или на земную поверхность, изменения применяемых технологий, требующих изменения экологических условий, указанных в действующем экологическом разрешении в соответствии с пунктом 5 статьи 120 Кодекса;

2) пересмотр комплексного экологического разрешения в соответствии со статьей 118 Кодекса.

Глава 2. Алгоритм расчета нормативов выбросов загрязняющих веществ в атмосферу от стационарных источников

8. Нормативы допустимых выбросов устанавливаются для отдельного стационарного источника и (или) совокупности стационарных источников, входящих в состав объекта I или II категории, расчетным путем с применением метода моделирования рассеивания приземных концентраций загрязняющих веществ с таким условием, чтобы общая нагрузка на атмосферный воздух в пределах области воздействия не привела к нарушению установленных экологических нормативов качества окружающей среды или целевых показателей качества окружающей среды.

Областью воздействия является территория (акватория), подверженная антропогенной нагрузке и определенная путем моделирования рассеивания приземных концентраций загрязняющих веществ.

Для совокупности стационарных источников область воздействия рассчитывается как сумма областей воздействия отдельных стационарных источников выбросов.

9. Нормативы допустимых выбросов устанавливаются для каждого загрязняющего вещества, включенного в перечень загрязняющих веществ, в виде:

- 1) массовой концентрации загрязняющего вещества;
- 2) скорости массового потока загрязняющего вещества.

Показатели, касающиеся объема и скорости массового потока отходящих газов, определяются при стандартных условиях 293.15 К и 101.3 кПа и, если иное прямо не предусмотрено экологическим законодательством Республики Казахстан, после вычитания содержания водяного пара.

Показатели массовой концентрации загрязняющего вещества определяются путем усреднения соответствующих показателей выброса в течение одних календарных суток нормальной (регламентной) работы стационарного источника выбросов при наиболее неблагоприятных с точки зрения охраны атмосферного воздуха условиях его эксплуатации.

Показатели скорости массового потока загрязняющего вещества определяются путем усреднения соответствующих показателей выброса в течение одного часа нормальной (регламентной) работы источника выбросов при наиболее неблагоприятных с точки зрения охраны атмосферного воздуха условиях его эксплуатации.

Таблица параметров выбросов загрязняющих веществ в атмосферу для расчета нормативов допустимых выбросов заполняется по форме согласно приложению 1 к настоящей Методике.

10. Обеспечение соблюдения установленных нормативов допустимой совокупной антропогенной нагрузки на атмосферный воздух наряду с нормативами допустимых выбросов устанавливаются годовые лимиты на выбросы (т/год) для каждого стационарного источника и объекта I и II категорий в целом.

11. Допустимая концентрация загрязняющего вещества в атмосферном воздухе в зависимости от вида загрязняющего вещества устанавливается с учетом периодов усреднения годовых, суточных и часовых показателей.

12. Перечень источников выбросов и их характеристики определяются для проектируемых объектов – на основе проектной информации, для действующих объектов – на основе инвентаризации выбросов вредных веществ в атмосферу и их источников (далее – инвентаризация), которая представляет собой систематизацию сведений о стационарных источниках, их распределении по территории, количественном и качественном составе выбросов загрязняющих веществ в атмосферу, оценке эффективности работы пылегазоочистного оборудования, являющейся первым этапом разработки нормативов допустимых выбросов вредных веществ в атмосферный воздух.

Определение количественных и качественных характеристик выбросов вредных веществ проводится с применением инструментальных или расчетных (расчетно-аналитических) методов.

Инструментальные методы являются преобладающими для источников с организованным выбросом загрязняющих веществ в атмосферу. Инструментальные измерения массовой концентрации и определения значений массовых выбросов загрязняющих веществ в отходящих газах выполняются аккредитованными лабораториями на сертифицированном оборудовании и/или посредством автоматизированной системы мониторинга при наличии. К основным источникам с организованным выбросом относятся: дымовые и вентиляционные трубы, вентиляционные шахты, аэрационные фонари, дефлекторы.

Расчетные методы применяются для определения характеристик неорганизованных выделений (выбросов) при отсутствии возможности проведения инструментальных замеров на источниках с организованным выбросом, разработанных и согласованных в установленном порядке методов количественного химического анализа, а также для получения данных о параметрах выбросов проектируемых и реконструируемых объектов.

Расчетные (расчетно-аналитические) методы базируются на удельных технологических показателях, балансовых схемах, закономерностях протекания физико-химических процессов производства, а также на сочетании инструментальных измерений и расчетных формул, учитывающих параметры конкретных источников.

13. На этапе проведения инвентаризационного обследования источников выбросов вредных (загрязняющих) веществ, проводится обследование источников по результатам которых определяются загрязняющие вещества и источники их выброса, устанавливается эффективность работы пылегазоочистного оборудования. Данные о характеристиках источников выделения и загрязнения атмосферы, наличии газоочистных и пылеулавливающих установок и их параметрах приводятся по состоянию на день начала инвентаризации, а данные о количестве выбрасываемых и улавливаемых вредных веществ, коэффициенте обеспеченности газоочисткой, затратах на газоочистку приводятся за предыдущий год.

14. По результатам инвентаризации устанавливается состав источников выбросов и перечень вредных веществ, подлежащих нормированию. При ликвидации отдельного источника выбросов его номер не присваивается другому источнику, в том числе и заменяющему его.

15. По результатам проведенной инвентаризации выбросов заполняются бланки инвентаризации выбросов вредных (загрязняющих) веществ в атмосферный воздух и их источников по форме согласно приложению 2 к настоящей Методике. Бланк инвентаризации является неотъемлемой частью проекта нормативов эмиссий.

16. Обоснованием полноты и достоверности исходных данных, принятых для расчета нормативов допустимых выбросов, является задание на проектирование, полученное от оператора, утвержденная оператором проектная документация, материалы инвентаризации выбросов загрязняющих веществ и их источников; данные первичного учета или данные из форм статистической отчетности, данные, полученные инструментальными замерами или расчетными и балансовыми методами, с указанием перечня методических документов, регламентирующих методы отбора, анализа выброса загрязняющих веществ, паспортные данные производителя оборудования (установки), заключение по результатам оценки воздействия на окружающую среду в соответствии с подпунктом 3) пункта 2 статьи 76 Кодекса или заключение об отсутствии необходимости обязательной оценки воздействия на окружающую среду, с учетом соответствующих значений, указанных в заявлении о намечаемой деятельности в соответствии с подпунктом 9) пункта 2 статьи 68 Кодекса.

17. Состав проекта нормативов эмиссий в части выбросов загрязняющих веществ в окружающую среду по форме согласно приложению 3 к настоящей Методике.

18. Нормативы допустимых выбросов устанавливаются для всех штатных (регламентных) условий эксплуатации стационарных источников, входящих в состав объекта

I или II категорий, при их максимальной нагрузке (мощности), предусмотренной проектными и техническими документами, в том числе при условии нормального (регламентного) функционирования всех систем и устройств вентиляции и установок очистки газа.

Нормативы допустимых выбросов объекта I или II категории устанавливаются для условий его нормального функционирования с учетом перспективы развития, то есть загрузки оборудования и режимов его эксплуатации, включая систем и устройства вентиляции и пылегазоочистного оборудования, предусмотренных технологическим регламентом. При этом для действующих объектов I или II категории учитывается фактическая максимальная нагрузка оборудования за последние три года в пределах показателей, установленных проектом, за исключением случаев технологически неизбежного сжигания газа.

Определение нормативов допустимых выбросов (г/с, т/год) при сжигании газа на факеле при проведении операций по разведке и (или) добыче углеводородов производится исключительно на основании объемов сжигаемого сырого газа, в соответствии с разрешением на сжигание сырого газа, выданным уполномоченным органом в области углеводородов, и с соблюдением нормативов качества окружающей среды.

Таблица нормативов выбросов загрязняющих веществ в атмосферу по объекту заполняется по форме согласно приложению 4 к настоящей Методике.

19. Для залповых выбросов, которые являются составной частью технологического процесса, оценивается разовая и суммарная за год величина (г/с, т/год). Максимальные разовые залповые выбросы (г/с) не нормируются ввиду их кратковременности и в расчетах рассеивания вредных веществ в атмосфере не учитываются. Суммарная за год величина залповых выбросов нормируется при установлении общего годового выброса с учетом штатного (регламентного) режима работы оборудования (т/год).

Аварийные выбросы, связанные с возможными аварийными ситуациями (аварии, инциденты за исключением технологически неизбежного сжигания газа), не нормируются. Оператор организует учет фактических аварийных выбросов за истекший год для расчета экологических платежей.

Таблица перечня источников залповых выбросов заполняется по форме согласно приложению 5 к настоящей Методике.

20. Новые источники выбросов вредных веществ на перспективу развития при расширении, реконструкции объекта учитываются согласно рабочим проектам намечаемой деятельности, в рамках процедуры экологической оценки по упрощенному порядку, которая проводится для намечаемой и осуществляемой деятельности, не подлежащей обязательной оценке воздействия на окружающую среду, и нормативы допустимых выбросов обеспечиваются к моменту приемки этих объектов в эксплуатацию.

Нормативы для реконструируемых и расширяемых объектов устанавливаются для оператора в целом с учетом взаимного влияния всех существующих и новых источников выбросов объекта.

Источники выбросов вредных веществ, вводимые для обеспечения текущей хозяйственной деятельности объекта без разработки рабочих проектов, учитываются в составе нормативов допустимых выбросов.

Таблица перечня источников, дающих наибольшие вклады в уровень загрязнения, заполняется по форме согласно приложению 6 к настоящей Методике.

21. Нормативы допустимых выбросов для объектов I или II категории разрабатываются с учетом общей нагрузки на атмосферный воздух:

1) существующего воздействия (для действующих источников выброса) или обоснованно предполагаемого уровня воздействия (для новых и реконструируемых источников выброса);

2) природного фона атмосферного воздуха;

3) базового антропогенного фона атмосферного воздуха.

22. При установлении нормативов допустимых выбросов учитывается общая нагрузка на атмосферный воздух, которая определяется с учетом географических, климатических и иных природных условий и особенностей территорий и акваторий, в отношении которых осуществляется экологическое нормирование, включая расположение промышленных площадок и участков жилой застройки, санаториев, зон отдыха, взаимное расположение промышленных площадок и селитебных территорий.

23. Нормативы допустимых выбросов устанавливаются с таким условием, чтобы общая нагрузка на атмосферный воздух в пределах области воздействия не приводила к нарушению установленных экологических нормативов качества окружающей среды или целевых показателей качества окружающей среды, а также на территории ближайшей жилой зоны, расчетные максимально разовые концентрации загрязняющих веществ в приземном слое атмосферного воздуха не превышали соответствующие экологические нормативы качества с учетом фоновых концентраций.

Для зон санитарной охраны курортов, мест размещения крупных санаториев и домов отдыха, зон отдыха городов, а также для других территорий с повышенными требованиями к охране атмосферного воздуха значение предельно допустимых максимально разовых концентраций потенциально опасных химических веществ заменяется на 0,8 экологического норматива качества.

24. Максимальные разовые выбросы газовой смеси от двигателей передвижных источников грамм в секунду (г/с) учитываются в целях оценки воздействия на атмосферный воздух только в тех случаях, когда работа передвижных источников связана с их стационарным расположением. Валовые выбросы от двигателей передвижных источников тонна в год (т/год) не нормируются и в общий объем выбросов вредных веществ не включаются.

Таблица перечня загрязняющих веществ, выбрасываемых в атмосферу, заполняется по форме согласно приложению 7 к настоящей Методике.

25. Для определения приземных концентраций твердых частиц (пыли) применяется безразмерный коэффициент F , учитывающий скорость гравитационного оседания указанных частиц в атмосферном воздухе на подстилающую поверхность.

Величина коэффициента F изменяется от 1 до 3 в зависимости от состава пыли и эффективности пылеочистки, установленной на источнике. При этом величина коэффициента F может быть уточнена, если имеются данные о распределении массы выбрасываемых частиц пыли по размерам.

Согласно имеющимся данным о дисперсном составе ряда вредных веществ, содер-

жащихся в выбросах, рекомендуется при расчете рассеивания в атмосфере принимать значения параметра $F = 1$ для твердых частиц при сварке металлов и их резке методами электро- или газосварки, свинца и его соединений, бенз(а)пирена и сажи при работе двигателей передвижных транспортных средств, бенз(а)пирена и сажи от котельных, диоксинов (фуранов) – при процессах горения, сажи – при сжигании попутного нефтяного газа.

При этом вне зависимости от коэффициента очистки и дисперсного состава выбросов значение параметра $F = 3$ для выбросов, в которых содержание водяного пара в течение всего года достаточно, чтобы наблюдалась его интенсивная конденсация сразу же после выхода в атмосферу (при производстве глинозема мокрым способом).

26. При расчете загрязнения атмосферы и определении выбросов для всех видов технологических процессов и транспортных средств следует учитывать полную или частичную трансформацию поступающих в атмосферу окислов азота. Для этого установленное по расчету или инструментальными замерами количество выбросов окислов азота (M_{NO_x}) в пересчете на NO_2 разделяется на составляющие оксид азота (NO) и диоксид азота (NO_2). Коэффициенты трансформации от NO_x принимаются на уровне максимальной установленной трансформации, т. е. 0,8 – для NO_2 и 0,13 – для NO. Тогда отдельные выбросы будут определяться по формулам:

$$\begin{aligned} M_{NO_2 \text{ сек.}} &= 0,8 \times M_{NO_x \text{ сек.}}, & M_{NO_2 \text{ год.}} &= 0,8 \times M_{NO_x \text{ год.}}, & (1) \\ M_{NO \text{ сек.}} &= 0,13 \times M_{NO_x \text{ сек.}}, & M_{NO \text{ год.}} &= 0,13 \times M_{NO_x \text{ год.}}, & (2) \end{aligned}$$

27. При нормировании допустимых выбросов осуществляется оценка достаточности области воздействия объекта. Граница области воздействия на атмосферный воздух объекта определяется как проекция замкнутой линии на местности, ограничивающая область, за границей которой соблюдаются установленные экологические нормативы качества и/или целевые показатели качества окружающей среды с учетом индивидуального вклада объекта в общую нагрузку на атмосферный воздух ($C_{ipr}/C_{izv} \leq 1$).

Пределы области воздействия на графических материалах (генеральный план города, схема территориального планирования, топографическая карта, ситуационная схема) территории объекта воздействия обозначаются условными обозначениями.

28. Нормирование выбросов вредных веществ в атмосферу основано на необходимости соблюдения экологических нормативов качества или целевых показателей качества окружающей среды.

При этом требуется выполнение соотношения:

$$C/\text{ЭНК} \leq 1, \quad (3)$$

где: C – расчетная концентрация вредного вещества в приземном слое воздуха;

ЭНК – экологический норматив качества.

До утверждения экологических нормативов качества применяются гигиенические нормативы, утвержденные государственным органом в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения в соответствии с законодательством Республики Казахстан в области здравоохранения.

В качестве гигиенических нормативов для атмосферного воздуха населенных мест в целях нормирования выбросов в атмосферу принимаются значения предельно допустимых максимально разовых концентраций потенциально опасных химических веществ

(ПДКм.р.), в случае отсутствия ПДКм.р. принимаются значения ориентировочно безопасных уровней воздействия потенциально опасных химических веществ (ОБУВ).

Если для вещества имеется только предельно допустимая среднесуточная концентрация (ПДКс.с.), то для него требуется выполнение соотношения:

$$0,1 C \leq \text{ПДКс.с.}, \quad (4)$$

29. При совместном присутствии в атмосферном воздухе нескольких (n) вредных веществ, обладающих суммацией действия, сумма их концентраций не превышает единицы при расчете по формуле:

$$C1/\text{ЭНК1} + C2/\text{ЭНК2} + \dots Cn/\text{ЭНКn} \leq 1, \quad (5)$$

где: C1, C2,..... Cn – фактические концентрации веществ в атмосферном воздухе;

ЭНК1, ЭНК2,..... ЭНКn – концентрации экологических нормативов качества тех же веществ.

30. Информация о метеорологических характеристиках местности, коэффициентах, определяющих условия рассеивания загрязняющих веществ в атмосферном воздухе, необходимые для проведения моделирования расчетов рассеивания, принимаются по данным производителей информации о состоянии окружающей среды или по строительным нормам Республики Казахстан в случае их отсутствия.

При определении общей нагрузки на атмосферный воздух учитывается также непостоянность (сезонность) воздействий, указанных в пункте 18 настоящей методики, в течение календарного года.

При установлении нормативов для источника загрязнения атмосферы учитываются значения фоновых концентраций вредных веществ в воздухе Cф (мг/м³) от остальных источников (в том числе от автотранспорта) города или другого населенного пункта. Для этого в соотношении (3) вместо C принимается C + Cф.

Таблица метеорологических характеристик и коэффициенты, определяющие условия рассеивания загрязняющих веществ в атмосфере города, заполняется по форме согласно приложению 8 к настоящей Методике.

31. Расчеты загрязнения атмосферы при установлении нормативов выбросов производятся в соответствии с методикой расчета приземных концентраций загрязняющих веществ в двухметровом слое над поверхностью земли, а также вертикального распределения концентраций в атмосферном воздухе, утвержденной уполномоченным органом в области охраны окружающей среды. Моделирование приземных концентраций загрязняющих веществ в атмосфере при установлении нормативов выбросов загрязняющих веществ в атмосфере осуществляется с использованием программных комплексов, согласованных уполномоченным органом в области охраны окружающей среды.

32. Документация, устанавливающая нормативы выбросов, утвержденная оператором, подается в электронном виде в составе заявления на получение комплексного экологического разрешения в соответствии со статьей 114 или экологического разрешения на воздействие в соответствии со статьей 122 Кодекса.

33. При наличии в пределах одной административно-территориальной единицы двух или более объектов, оказывающих вредное воздействие на окружающую среду, относя-

щихся к одной категории, принадлежащих одному оператору, проект нормативов допустимых выбросов может разрабатываться в целом, по усмотрению оператора.

При отсутствии взаимного влияния объектов, оказывающих вредное воздействие на окружающую среду, в проекте нормативов допустимых выбросов приводятся моделирование рассеивания приземных концентраций загрязняющих веществ для каждого объекта.

34. Для действующих объектов, являющихся источниками воздействия, разрешается проведение реконструкции или перепрофилирование производств, при условии, если вклад в общую нагрузку на атмосферный воздух не приводит к нарушению экологических нормативов качества окружающей среды или целевых показателей качества окружающей среды.

35. В населенных пунктах, обеспеченных стационарными постами наблюдения, в которых прогнозируются неблагоприятные метеорологические условия, расчет загрязнения атмосферы при установлении нормативов допустимого воздействия производится с учетом реализации операторами мероприятий по уменьшению выбросов на период действия неблагоприятных метеорологических условий по каждому режиму работы.

36. При установлении нормативов допустимых выбросов рассматриваются мероприятия, осуществляемые оператором при неблагоприятных метеорологических условиях, обеспечивающие снижение выбросов вредных веществ, вплоть до частичной или полной остановки работы стационарных источников загрязнения атмосферы.

Таблица мероприятий по сокращению выбросов загрязняющих веществ в атмосферу в периоды НМУ и характеристики выбросов вредных веществ в атмосферу в периоды НМУ заполняются по форме согласно приложению 9 к настоящей Методике.

Порядок реализации организационных, технологических и технических мероприятий, информирование соответствующих местного исполнительного органа административно-территориальной единицы и территориального подразделения уполномоченного органа в области охраны окружающей среды о принятых мерах по снижению выбросов загрязняющих веществ, подтверждаемые данными прямых инструментальных замеров во всех технически возможных случаях, производится при установлении нормативов допустимых выбросов.

Таблица плана технических мероприятий по снижению выбросов (сбросов) загрязняющих веществ с целью достижения нормативов допустимых выбросов (допустимых сбросов) заполняется по форме согласно приложению 10 к настоящей Методике.

37. При невозможности соблюдения стационарным источником и (или) совокупностью стационарных источников, расположенных на действующем объекте I категории, нормативов эмиссий (при введении государством более строгих нормативов качества окружающей среды или целевых показателей качества окружающей среды) и (или) технологических нормативов, установленных в комплексном экологическом разрешении в соответствии с Кодексом, в качестве приложения к комплексному экологическому разрешению согласовывается программа повышения экологической эффективности на срок не более десяти лет. В отношении такого объекта I категории на период выполнения программы повышения экологической эффективности применяются нормативы эмиссий согласно экологическому разрешению и заключению государственной экологи-

ческой экспертизы (при его наличии), действующим на дату подачи заявления на получение комплексного экологического разрешения. Такие нормативы эмиссий в случае, предусмотренном подпунктом 4) части первой пункта 2 статьи 119 Кодекса, применяются с учетом предусмотренных в программе повышения экологической эффективности показателей поэтапного снижения негативного воздействия на окружающую среду. По достижении каждого соответствующего показателя поэтапного снижения негативного воздействия на окружающую среду такой показатель становится обязательным нормативом для оператора.

38. При невозможности соблюдения стационарным источником и (или) совокупностью стационарных источников, расположенных на действующем объекте I или II категории, нормативов эмиссий (при введении государством более строгих нормативов качества окружающей среды или целевых показателей качества окружающей среды), установленных в экологическом разрешении на воздействие в соответствии с Кодексом, в качестве приложения к экологическому разрешению на воздействие согласовывается план мероприятий по охране окружающей среды. В отношении такого объекта на период выполнения плана мероприятий по охране окружающей среды применяются нормативы эмиссий согласно экологическому разрешению и заключению государственной экологической экспертизы (при его наличии), действующим на дату подачи заявления на получение экологического разрешения на воздействие.

План мероприятий по охране окружающей среды содержит показатели снижения негативного воздействия на окружающую среду, которые достигаются оператором объекта в период действия плана мероприятий по охране окружающей среды, и график поэтапного достижения таких показателей. По достижении каждого соответствующего показателя поэтапного снижения негативного воздействия на окружающую среду такой показатель становится обязательным нормативом для оператора.

39. Эффективность снижения выбросов вредных веществ для оператора в целом оценивается по снижению выбросов на источниках, которое во всех технически возможных случаях определяется по данным прямых инструментальных замеров. При этом расчет годовой величины снижения выбросов выполняется в соответствии с методиками расчетов выбросов, утверждаемыми уполномоченным органом в области охраны окружающей среды.

40. Операторы, для которых установлены нормативы допустимых выбросов, осуществляют производственный экологический контроль соблюдения допустимых выбросов на основе программы, разработанной в объеме, необходимом для слежения за соблюдением экологического законодательства Республики Казахстан с учетом своих технических и финансовых возможностей.

Таблица плана-графика контроля на объекте за соблюдением нормативов допустимых выбросов на источниках выбросов заполняется по форме согласно приложению 11 к настоящей Методике.

Продолжение в следующем номере

Санитарно-эпидемиологические требования к условиям труда и бытового обслуживания при строительстве, реконструкции, ремонте и вводе, эксплуатации объектов строительства

«Об утверждении Санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к условиям труда и бытового обслуживания при строительстве, реконструкции, ремонте и вводе, эксплуатации объектов строительства»

Приказ Министра здравоохранения Республики Казахстан от 16 июня 2021 года № ҚР ДСМ-49

Вступил в силу: 02.07.2021

Продолжение. Начало в № 7, 2021

20. При выполнении строительно-монтажных работ в строящихся высотных зданиях, на монтажных горизонтах необходимо устанавливать мобильные туалетные кабины биотуалет и пункты для обогрева рабочих, которые переставляются каждый раз в зону, над которой не производится транспортирование грузов кранами (вне опасной зоны).

По мере накопления мобильные туалетные кабины «Биотуалет» очищаются и нечистоты вывозятся специальным автотранспортом.

21. Производство строительно-монтажных работ на территории действующего предприятия или строящегося объекта осуществляется при выполнении следующих мероприятий:

- 1) установление границы территории, выделяемой для производства;
- 2) проведение необходимых подготовительных работ на выделенной территории.

22. Строительные материалы и конструкции поступают на объект в готовом для использования виде.

23. Оборудование, при работе которого выделяются вредные газы, пары и пыль, поставляется в комплекте со всеми необходимыми укрытиями и устройствами, обеспечивающими надежную герметизацию источников выделения вредных веществ. Укрытия оборудуются устройствами для подключения к аспирационным системам (фланцы, патрубки и другие) для механизированного удаления отходов производства.

24. При использовании машин, транспортных средств в условиях, установленных эксплуатационной документацией, уровни шума, вибрации, запыленности, загазованности на рабочем месте машиниста (водителя), а также в зоне работы машин (механизмов)

не превышают установленные гигиенические нормативы в соответствии с документами государственной системы санитарно-эпидемиологического нормирования.

25. Погрузочно-разгрузочные работы для грузов весом до 15 килограмм для мужчин и до 7 килограмм для женщин (далее – кг) и при подъеме грузов на высоту более двух метров (далее – м) в течение рабочей смены механизуются.

26. Погрузо-разгрузочные операции с сыпучими, пылевидными и опасными материалами производятся с использованием средств индивидуальной защиты.

27. Выполнять погрузо-разгрузочные работы с опасными грузами при неисправности тары, отсутствии маркировки и предупредительных надписей на ней не допускается.

28. Заготовка и обработка арматуры при проведении бетонных, железобетонных, каменных работ и кирпичной кладки производится на специально оборудованных местах.

29. Уплотнение бетонной массы производится пакетами электровибраторов с дистанционным управлением.

30. Строительный мусор перед укладкой бетонной смеси удаляется промышленными пылесосами. Продувать арматурную сетку и забетонированные поверхности сжатым воздухом не допускается.

31. Обработка естественных камней в пределах территории площадки проводится в специально выделенных местах. Рабочие места, расположенные на расстоянии менее трех метров друг от друга, разделяются защитными экранами.

32. Кладка и облицовка наружных стен многоэтажных зданий во время погодных условий, ухудшающих видимость, не допускается.

33. Очистка подлежащих монтажу элементов конструкций от грязи и наледи, окраска и антикоррозийная защита конструкций и оборудования производится до их подъема. После подъема, окраска или антикоррозийная защита проводится в местах стыков или соединения конструкций.

34. Распаковка и расконсервация подлежащего монтажу оборудования производится на специальных стеллажах или подкладках; укрупнительная сборка и доизготовление (нарезка резьбы на трубах, гнутье труб, подгонка стыков и другие работы) – на выделенных для этих целей площадках.

35. Приготовление огнезащитных составов производится в передвижных станциях с бесперебойной работой системы вентиляции, использованием растворешалок с автоматической подачей и дозировкой компонентов. Присутствие в помещении лиц, не связанных с работами, не допускается.

36. Рабочие, выполняющие огнезащитное покрытие, устраивают через каждый час работы десяти минутные перерывы, технологические операции по приготовлению и нанесению растворов чередуются в течение рабочей недели.

37. При сварке материалов, обладающих высокой отражающей способностью (алюминия, сплавов на основе титана, нержавеющей стали), сварочная дуга и поверхности свариваемых изделий экранируются встроенными или переносными экранами.

38. При ручной сварке штучными электродами используются переносные малогабаритные воздухоприемники с пневматическими, магнитными и другими держателями.

39. При выполнении сварки на разных уровнях по вертикали предусматривается

защита персонала, работающего на ниже расположенных уровнях.

40. Сварка изделий средних и малых размеров в стационарных условиях проводится в кабинах с открытым верхом, выполненных из негорючих материалов, устройством местной вытяжной вентиляции. Свободная площадь в кабине на один сварочный пост предусматривается не менее 3 (трех) квадратных метров (далее – м²).

41. Сварка в замкнутых и труднодоступных пространствах производится при непрерывной работе местной вытяжной вентиляции с отсасывающим устройством.

42. На каждое стационарное рабочее место для газопламенной обработки металлов отводится не менее 4 (четырёх) м², помимо площади, занимаемой оборудованием и проходами. Проходы должны иметь ширину не менее одного метра. Площадь рабочего места оператора газопламенного напыления предусматривается не менее десяти метров квадратных.

43. Газопламенное напыление покрытий и наплавка порошковых материалов на крупногабаритные изделия проводится в помещениях с использованием ручного отсоса.

44. Засыпка и уборка порошков в бункеры для газопламенного напыления покрытий и наплавки порошков проводится с использованием местных отсосов или в специальных камерах и кабинах, снабженных вытяжной вентиляцией.

45. Для механизированных процессов сварки и резки предусматривается устройство местных вытяжных пылегазоприемников, встроенных в машины или оборудование.

46. Газопламенная обработка в замкнутых пространствах и труднодоступных местах выполняется при:

- 1) наличии непрерывно работающей приточно-вытяжной вентиляции;
- 2) устройстве специальной вентиляции с организацией местных отсосов от стационарных или передвижных установок;
- 3) звукоизоляции помещения для проведения детонационного напыления покрытий.

47. Рабочие места для сварки, резки, наплавки, зачистки и нагрева оснащаются средствами коллективной защиты от шума, инфракрасного излучения и брызг расплавленного металла (экранами и ширмами из негорючих материалов).

48. Изоляционные работы на технологическом оборудовании и трубопроводах выполняются до их установки или после постоянного закрепления.

49. При проведении изоляционных работ внутри аппаратов или крытых помещений рабочие места обеспечиваются механической вентиляцией и местным освещением.

50. Битумная мастика доставляется к рабочим местам по битумопроводу или в емкостях при помощи грузоподъемного крана. При перемещении битума вручную применяются металлические бачки с плотно закрывающимися крышками. Использовать битумные мастики с температурой выше плюс (далее – «+») 180 градусов Цельсия (далее – °С) при изоляционных работах не допускается.

51. При изготовлении и заливке пенополиуретана исключается попадание компонентов на кожные покровы работника.

52. Стекловата, шлаковата, асбестовая крошка, цемент подаются в контейнерах или пакетах.

53. Демонтаж старой изоляции при работах с асбестом проводится с применением увлажнения.

54. На участке и в помещении выполнения антикоррозийных работ предусматривается механизация технологических операций и приточно-вытяжная вентиляция.

Очистка поверхностей, подлежащих антикоррозийному покрытию, с применением пескоструйного и дробеструйного способов в замкнутых емкостях не допускается.

55. Нанесение антикоррозийных лакокрасочных материалов и клеев вручную осуществляется кистями с защитными шайбами у основания ручек.

56. При производстве работ внутри емкостей, камер и закрытых помещений оборудуется система принудительной вентиляции и электроосвещения.

57. Устройства для сушки основания расплавления наплавляемого рубероида оборудуются защитными экранами. Теплозащитные экраны машин и механизмов, с выделением избыточного тепла в области ног рабочих, имеют высоту не менее 500 миллиметров (далее – мм).

58. Хранение и перенос горючих и легковоспламеняющихся материалов осуществляется в закрытой таре. Хранение и транспортировка материалов в бьющейся (стеклянной) таре не допускается.

59. Элементы и детали кровли подаются к рабочему месту в контейнерах, изготовление их непосредственно на крыше, не допускается.

60. Помещения, в которых производится приготовление растворов из сыпучих компонентов для штукатурных и малярных работ, оборудуются механической вентиляцией.

61. Малярные составы готовятся централизованно в помещении, оборудованном вентиляцией, моющими средствами и теплой водой.

Рабочие составы красок и материалов готовятся на специальных площадках.

62. Подача рабочих составов (лакокрасочные материалы, обезжиривающие и моющие растворы), сжатого воздуха к стационарному окрасочному оборудованию блокируется с включением коллективных средств защиты работников.

63. При переливе окрасочных материалов из бочек, бидонов и другой тары весом более десяти килограмм для приготовления рабочих растворов необходимо предусмотреть механизацию данного процесса.

64. При проведении штукатурных и малярных работ не допускается:

1) при подготовке поверхностей для штукатурных работ внутри помещений обработка их сухим песком;

2) применение свинцовых, медных, мышьяковых пигментов для декоративных цветных штукатурок;

3) гашение извести в условиях строительного производства;

4) пневматическое распыление лакокрасочных материалов в помещениях;

5) наносить методом распыления лакокрасочные материалы, содержащие соединения сурьмы, свинца, мышьяка, меди, хрома, а также краски против обрастания, составы на основе эпоксидных смол и каменноугольного лака;

6) эксплуатация мобильных малярных станций для приготовления окрасочных составов, не оборудованных принудительной вентиляцией;

7) обогревать и сушить помещение жаровнями и другими устройствами, выделяющими в помещение продукты сгорания топлива.

65. Материалы для облицовочных, плотницких, столярных и стекольных работ подаются

на рабочее место механизированным способом в готовом виде. Подъем и переноска стекла проводится с применением безопасных приспособлений или в специальной таре.

Производить заготовку конструкций на подмостьях не допускается.

66. Нанесение раствора и обработка облицовочных материалов выполняются с помощью пескоструйных аппаратов в помещении, оборудованном механической вентиляцией.

67. Антисептические и огнезащитные составы приготавливаются в отдельных помещениях, оборудованных вентиляцией. Обработка конструкций во время работ в смежных помещениях или при смежных работах в одном помещении не допускается.

68. Обработка стекла при помощи пескоструйных аппаратов проводится в средствах индивидуальной защиты для глаз, органов дыхания и рук.

69. Раскрой стекла осуществляется в горизонтальном положении на специальных столах при плюсовой температуре воздуха.

70. Монтаж аккумуляторных батарей осуществляется после завершения отделочных работ, испытания систем вентиляции, отопления и освещения.

71. Кислотный электролит приготавливается в оцинкованных или стальных гуммированных емкостях. Использовать стеклянные или эмалированные сосуды для разведения электролита не допускается.

72. Разжигание горелок, паяльных ламп, разогрев кабельной массы и расплавленного припоя производится на расстоянии не менее двух метров от кабельного колодца. Расплавленный припой и разогретая кабельная масса подаются в кабельный колодец в специальных ковшах или закрытых бачках.

73. При подогреве кабельной массы в закрытом помещении оборудуется система механической вентиляции.

74. Пайка, сварка электродов в аккумуляторных помещениях проводится не ранее чем через два часа после окончания зарядки аккумуляторных батарей.

75. Пропитывать свинцовым суриком льняные и пеньковые концы для уплотнения резьбовых соединений не допускается.

76. Отделочные или антикоррозийные работы в закрытых помещениях с применением вредных химических веществ проводятся с использованием естественной и механической вентиляции и средств индивидуальной защиты.

77. Оборудование с возможным выделением вредных газов, паров и пыли, оснащается укрытиями и устройствами, обеспечивающими герметизацию источников выделения вредных веществ.

78. Машины, выделяющие пыль (дробильные, размольные, смесительные и другие), оборудуются средствами пылеподавления или пылеулавливания.

79. Эксплуатация ручных машин осуществляется при выполнении требований:

1) проверки комплектности и надежности крепления деталей, исправности защитного кожуха при каждой выдаче машины в работу;

2) ручные машины, весом десять килограмм и более, должны оснащаться приспособлениями для подвешивания;

3) проведения своевременного ремонта машин и послеремонтного контроля параметров вибрационных характеристик.

80. Ручки ножей или аналогичных режущих инструментов имеют предохранительную скобу,

предупреждающую возможность скольжения кисти руки. Рукоятки вибраторов оборудованы амортизаторами, форма рукояток изготавливается из материала низкой теплопроводности.

81. Материал к рабочим местам транспортируется механизировано. Порошкообразные и другие сыпучие материалы транспортируются в плотно закрытой таре.

82. На рабочих местах лакокрасочные, изоляционные, отделочные и другие материалы хранятся в количествах, не превышающих сменной потребности.

83. Материалы, содержащие вредные вещества, хранятся в герметически закрытой таре.

84. Цемент хранится в силосах, бункерах, ларях и других закрытых емкостях.

85. Горючие и легковоспламеняющиеся материалы хранятся и транспортируются в закрытой таре. Хранение и транспортировка материалов в бьющейся (стеклянной) таре не допускается. Тара имеет соответствующую надпись.

86. Строительные и отделочные материалы для строительства, реконструкции, перепрофилирования и ремонта допускаются к применению в Республике Казахстан.

87. Устройство рабочих мест на строительной площадке соответствует следующим требованиям:

1) площадь рабочего места оборудуется достаточной для размещения строительных машин, механизмов, инструмента, инвентаря, приспособлений, строительных конструкций, материалов и деталей, требующихся для выполнения трудового процесса;

2) положение рабочего исключает длительную работу с наклонами туловища, в напряженно вытянутом положении, с высоко поднятыми руками.

88. Процессы, выполняемые вручную или с применением простейших приспособлений, осуществляются в зоне досягаемости, процессы, выполняемые с помощью ручных машин, в зоне оптимальной досягаемости, процессы, связанные с управлением машинами (операторы, машинисты строительных машин), в зоне легкой досягаемости.

89. Рабочее место включает зону для размещения материалов и средств технического оснащения труда, зону обслуживания (транспортная зона) и рабочую зону.

90. Рабочие места оснащаются строительными машинами, ручным и механизированным строительным инструментом, средствами связи, устройствами для ограничения шума и вибрации.

91. Участки, на которых проводятся работы с пылевидными материалами, обеспечиваются аспирационными или вентиляционными системами.

92. Управление затворами, питателями и механизмами на установках для переработки извести, цемента, гипса и других пылевых материалов осуществляется с выносных пультов.

93. Проемы в перекрытиях, устройства лифтов, лестничных клеток закрываются сплошным настилом или ограждаются.

94. При эксплуатации машин с повышенным уровнем шума применяются:

1) технические средства для уменьшения шума в источнике его образования;

2) дистанционное управление;

3) средства индивидуальной защиты;

4) выбор рационального режима труда и отдыха, сокращение времени воздействия шумовых факторов в рабочей зоне, лечебно-профилактические и другие мероприятия.

95. Работа в зонах с уровнем звука свыше восьмидесяти децибел без использования

средств индивидуальной защиты слуха и пребывание строителей в зонах с уровнями звука выше ста двадцати децибел не допускается.

96. Рабочее место с применением или приготовлением клея, мастики, краски и других материалов с резким запахом обеспечивается естественным проветриванием, закрытое помещение оборудуется механической системой вентиляции.

97. Рабочее место при техническом обслуживании и текущем ремонте машин, транспортных средств, производственного оборудования и других средств механизации оснащается грузоподъемными приспособлениями.

98. Рабочие места строителей, работающих стоя, имеют пространство для размещения стоп не менее 150 мм по глубине и 530 мм по ширине.

99. Работы с усилиями до пяти кг, при небольшом размахе движений, без значительного изменения положения головы выполняются в положении сидя.

100. При работе на высоте два и более метра рабочее место оборудуется площадками. Площадка имеет ширину не менее 0,8 м, перила высотой одного м и сплошную обшивку снизу на высоту не менее 150 мм. Между обшивкой и перилами, на высоте 500 мм от настила площадки устанавливается дополнительная ограждающая сетка по всему периметру площадки.

101. Лестницы к площадкам выполняются из несгораемых материалов, шириной не менее 700 мм со ступенями высотой не более 200 мм.

102. Внутрисменный режим работы предусматривает предупреждение переохлаждения работающих лиц за счет регламентации времени непрерывного пребывания на холоде и времени обогрева.

103. Температура воздуха в местах обогрева поддерживается на уровне +21 – +25 °С. Помещение для обогрева кистей и стоп оборудуется тепловыми устройствами, не превышающими +40 °С.

104. При температуре воздуха ниже минус 40 °С предусматривается защита лица и верхних дыхательных путей.

105. На рабочих местах размещаются устройства питьевого водоснабжения и предусматривается выдача горячего чая, минеральной щелочной воды, молочнокислых напитков. Оптимальная температура жидкости +12 – +15 °С.

106. Сатураторные установки и питьевые фонтанчики располагаются не далее семи-десяти пяти метров от рабочих мест, в гардеробных, помещениях для личной гигиены женщин, пунктах питания, в местах отдыха работников и укрытиях от солнечной радиации и атмосферных осадков.

107. Работники, работающие на высоте, машинисты землеройных и дорожных машин, крановщики и другие обеспечиваются индивидуальными флягами для питьевой воды.

108. Рабочим и инженерно-техническому персоналу выдается специальная одежда, специальная обувь и другие средства индивидуальной защиты в соответствии с порядком и нормами обеспечения работников специальной одеждой, специальной обувью и другими средствами индивидуальной и коллективной защиты, санитарно-бытовыми помещениями и устройствами, за счет средств работодателя.

109. Выдаваемые работникам средства индивидуальной защиты соответствуют их полу, росту и размерам, характеру и условиям выполняемой работы и обеспечивать в течение заданного времени снижение воздействия вредных и опасных факторов производства.

110. Работодатель организует надлежащий уход за средствами индивидуальной защиты и их хранение, своевременно осуществляет химчистку, стирку, ремонт, дегазацию, дезактивацию, обезвреживание и обеспыливание специальной одежды, специальной обуви и других средств индивидуальной защиты, устраиваются сушилки и камеры для обеспыливания для специальной одежды и обуви.

111. Увеличение продолжительности рабочей смены для работников, подвергающихся воздействию вредных производственных факторов, не допускается. Отдых между сменами составляет не менее двенадцати часов.

112. Очистка подлежащих монтажу элементов конструкций от грязи и наледи производится до их подъема.

113. При использовании штукатурно-затирачных машин уменьшение концентраций пыли в воздухе рабочей зоны производится путем увлажнения затираемой поверхности.

114. При подготовке поверхностей для штукатурных работ внутри помещений не допускается их обработка сухим песком.

115. Пневматическое распыление лакокрасочных материалов в помещениях, не допускается. При окраске пневматическим распылителем применение краскораспылителей с простыми трубчатыми соплами не допускается.

116. Не допускается наносить методом распыления лакокрасочные материалы, содержащие соединения сурьмы, свинца, мышьяка, меди, хрома, а также краски против обростания, составы на основе эпоксидных смол и каменноугольного лака.

117. В процессе нанесения окрасочных материалов работники перемещаются в сторону потока свежего воздуха, чтобы аэрозоль и пары растворителей относились от них потоками воздуха.

118. Краскораспылители используются массой не более одного кг, усилие нажатия на курок краскораспылителя не превышает десяти Ньютон.

119. Для просушивания помещений строящихся зданий и сооружений при невозможности использования систем отопления применяются воздухонагреватели. Не допускается обогревать и сушить помещение жаровнями и другими устройствами, выделяющими в помещение продукты сгорания топлива.

120. При выполнении работ по нанесению раствора и обработке облицовочных материалов с помощью механизмов пескоструйных аппаратов не допускается обдуть одежду на себе сжатым воздухом от компрессора.

121. При разборке строений механизированным способом кабина машиниста защищается сеткой.

122. Перед допуском работников в места с возможным появлением газа или вредных веществ проводятся детоксикационные мероприятия и проветривание помещения.

123. На строительной площадке устраиваются временные стационарные или передвижные санитарно-бытовые помещения с учетом климатогеографических особенностей района ведения работ. В случае невозможности устройства их на территории строительной площадки, они размещаются за ее пределами в радиусе не далее 50 м.

124. Площадка для размещения санитарно-бытовых помещений располагается на незатопляемом участке и оборудуется водоотводящими лотками и переходными мостиками при наличии траншей, канав.

125. Санитарно-бытовые помещения размещаются с подветренной стороны на расстоянии не менее пятидесяти метров от разгрузочных устройств, бункеров, бетонно-растворных узлов и других объектов, выделяющих пыль, вредные пары и газы.

126. На каждой строительной площадке предоставляется и обеспечивается следующее обслуживание в зависимости от числа работающих и продолжительности работ: санитарные и умывальные помещения, помещения для переодевания, хранения и сушки одежды, помещения для принятия пищи и для укрытия людей при перерывах в работе по причине неблагоприятных погодных условий.

127. Работники по половому признаку обеспечиваются отдельными санитарными и умывальными помещениями.

128. Санитарно-бытовые помещения оборудуются приточно-вытяжной вентиляцией, отоплением, канализацией и подключаются к централизованным системам холодного и горячего водоснабжения, водоотведения. При отсутствии централизованных систем канализации и водоснабжения устраиваются местные системы.

129. Проходы к санитарно-бытовым помещениям не пересекают опасные зоны (строящиеся здания, железнодорожные пути без настилов и средств сигнализации, под стрелами башенных кранов и погрузочно-разгрузочными устройствами и другие).

130. В санитарно-бытовые помещения входят: комнаты обогрева и отдыха, гардеробные, временные душевые кабины с подогревом воды, туалеты, умывальные, устройства питьевого водоснабжения, сушки, обеспыливания и хранения специальной одежды. Гардеробные для хранения личной и специальной одежды оборудуются индивидуальными шкафчиками.

131. Пол в душевой, умывальной, гардеробной, туалетах, помещениях для хранения специальной одежды оборудуется влагостойким с нескользкой покрытием, имеет уклон к трапу для стока воды. В гардеробных и душевых укладываются рифленые резиновые или пластмассовые коврики, легко поддающиеся мойке.

132. Вход в санитарно-бытовые помещения со строительной площадки оборудуется устройством для мытья обуви.

133. Размер помещения для сушки специальной одежды и обуви, его пропускная способность обеспечивает просушивание при максимальной загрузке за время сменного перерыва в работе.

134. Сушка и обеспыливание специальной одежды производятся после каждой смены, стирка или химчистка – по мере необходимости, но не реже двух раз в месяц. У рабочих, контактирующих с порошкообразными и токсичными веществами, специальная одежда стирается отдельно от остальной специальной одежды после каждой смены, зимняя – подвергаться химической чистке.

135. Помещения для обеспыливания и химической чистки специальной одежды размещаются обособленно и оборудуются автономной вентиляцией.

136. Стирка спецодежды, а в случае временного проживания строительных рабочих вне пределов постоянного места жительства нательного и постельного белья, обеспечивается прачечными как стационарного, так и передвижного типа с центральной доставкой грязной и чистой одежды, независимо от числа работающих.

137. Уборка бытовых помещений проводится ежедневно с применением моющих

и дезинфицирующих средств, уборочный инвентарь маркируется, используется по назначению и хранится в специально выделенном месте.

138. В целях предупреждения возникновения заболеваний, связанных с условиями труда, работники, занятые в строительном производстве, проходят обязательные при поступлении на работу и периодические медицинские осмотры в соответствии с документами государственной системы санитарно-эпидемиологического нормирования.

139. На всех участках и в бытовых помещениях оборудуются аптечки первой помощи. На участках, где используются токсические вещества, оборудуются профилактические пункты. Подходы к ним освещены, легкодоступны, не загромождены. Профилактические пункты обеспечиваются защитными мазями, противоядиями, перевязочными средствами и аварийным запасом средств индивидуальной защиты на каждого работающего на участке, где используются токсические вещества.

140. В бытовых помещениях проводятся дезинсекционные и дератизационные мероприятия.

141. Работающие обеспечиваются горячим питанием. Содержание и эксплуатация столовых предусматривается в соответствии с документами государственной системы санитарно-эпидемиологического нормирования.

Допускается организация питания путем доставки пищи из базовой столовой к месту работ с раздачей и приемом пищи в специально выделенном помещении. На специально выделенное помещение и раздаточный пункт оформляется санитарно-эпидемиологическое заключение в соответствии с документами государственной системы санитарно-эпидемиологического нормирования согласно статье 20 Кодекса Республики Казахстан от 7 июля 2020 года «О здоровье народа и системе здравоохранения».

142. Лица, занятые на участках с вредными и опасными условиями труда, проходят обязательные медицинские осмотры в соответствии с документами государственной системы санитарно-эпидемиологического нормирования.

143. При проведении строительных работ на территории населенного пункта, неблагополучного по инфекционным заболеваниям, рабочим проводятся профилактические прививки.

144. Сбор и удаление отходов, содержащих токсические вещества, осуществляются в закрытые контейнеры или плотные мешки, исключая ручную погрузку.

145. Не допускается сжигание на строительной площадке строительных отходов.

146. Подземные воды, откачиваемые при строительстве, допускается использовать в технологических циклах шахтного строительства с замкнутой схемой водоснабжения, для удовлетворения культурных и хозяйственно-бытовых нужд на строительной площадке и прилегающей к ней территории в соответствии с документами государственной системы санитарно-эпидемиологического нормирования. При этом они подвергаются очистке, нейтрализации, деминерализации (при необходимости), обеззараживанию.

147. Хозяйственно-бытовые стоки со строительной площадки, расположенной в застроенной территории, отводятся в систему водоотведения населенного пункта.

148. Емкости для хранения и места складирования, разлива, раздачи горюче-смазочных материалов и битума оборудуются специальными приспособлениями, и выполняются мероприятия для защиты почвы от загрязнения.

Продолжение в следующем номере

Новая редакция Правил передачи сведений, составляющих государственные секреты, в связи с выполнением совместных и других работ

«Об утверждении Правил передачи сведений, составляющих государственные секреты, в связи с выполнением совместных и других работ»

Постановление Правительства Республики Казахстан от 31 мая 2001 года № 743
(с изменениями и дополнениями от 22.04.2021)

Правила передачи сведений, составляющих государственные секреты, в связи с выполнением совместных и других работ

1. Настоящие Правила передачи сведений, составляющих государственные секреты, в связи с выполнением совместных и других работ (далее – Правила) разработаны в соответствии со статьей 26 Закона Республики Казахстан от 15 марта 1999 года «О государственных секретах» (далее – Закон) и определяют порядок передачи сведений, составляющих государственные секреты Республики Казахстан (далее – государственные секреты), в связи с выполнением совместных и других работ.

2. В настоящих Правилах используются следующие понятия:

- 1) совместные и другие работы – проводимые заказчиком и исполнителем заказа работы с использованием государственных секретов;
- 2) заказчик – государственный орган или организация, по заказу которых проводятся работы, связанные с использованием государственных секретов;
- 3) исполнитель заказа – негосударственные (коммерческие) организации или гражданин Республики Казахстан, выполняющий заказ, для исполнения которого требуется использование государственных секретов.

3. Передача заказчиком исполнителю государственных секретов в связи с выполнением совместных и других работ предусматривает следующую последовательность:

- 1) получение заказчиком у государственного органа, в распоряжении которого согласно статье 15 Закона находятся государственные секреты, письменного разрешения о возможности передачи исполнителю заказа соответствующих сведений и только в объеме, необходимом для выполнения этих работ;
- 2) заключение заказчиком с исполнителем заказа договора на проведение совместных и других работ;
- 3) направление заказчиком письменного уведомления в органы национальной

безопасности Республики Казахстан (далее – органы национальной безопасности) по месту осуществления деятельности исполнителя заказа о заключенном договоре на проведение совместных и других работ и передаче необходимых государственных секретов.

4. Для получения письменного разрешения о возможности передачи исполнителю заказа государственных секретов заказчик направляет письменный запрос в адрес государственного органа, наделенного полномочиями по отнесению сведений к государственным секретам.

В запросе указываются:

1) полное наименование, бизнес-идентификационный номер, юридический адрес исполнителя с указанием фамилии, имени, отчества (при его наличии) его руководителя либо фамилия, имя, отчество (при его наличии) гражданина с указанием индивидуального идентификационного номера, места работы (учебы), занимаемой должности и места проживания, а также органа, выдавшего документ, удостоверяющий личность;

2) перечень планируемых к передаче государственных секретов, наименования их носителей, грифы секретности, учетные номера, номера экземпляров, количество листов секретных документов или иных секретных материалов;

3) обоснование необходимости передачи государственных секретов;

4) сроки, на которые планируется передать государственные секреты;

5) сведения о наличии разрешения на проведение работ с использованием государственных секретов и (или) допуска должностного лица или гражданина Республики Казахстан к государственным секретам (номер, дата, срок действия и кем выдан).

К запросу прилагается проект договора на проведение совместных и других работ, заключаемого между заказчиком и исполнителем заказа.

5. Государственный орган, руководитель которого наделен полномочиями по отнесению сведений к государственным секретам, в течение десяти рабочих дней со дня их поступления рассматривает запрос заказчика и направляет в его адрес письменный ответ за подписью руководителя либо лица, его замещающего, о возможности передачи исполнителю заказа государственных секретов либо мотивированный отказ с указанием причин, препятствующих передаче государственных секретов исполнителю заказа.

6. Передача государственных секретов организациям или гражданам Республики Казахстан осуществляется на основе договора на проведение совместных и других работ, заключаемого между заказчиком и исполнителем заказа.

В договоре на проведение совместных и других работ, заключаемом между заказчиком и исполнителем заказа, в соответствии с гражданским законодательством необходимо урегулирование следующих вопросов:

1) порядок осуществления контроля заказчиком и ответственность исполнителя заказа по обеспечению сохранности государственных секретов как в процессе проведения работ, так и по их завершении;

2) условия финансирования работ (услуг) по защите государственных секретов;

3) сведения о наличии разрешения органов национальной безопасности Республики

Казахстан на проведение работ с использованием государственных секретов либо оформленного допуска должностного лица или гражданина Республики Казахстан к государственным секретам (номер, дата, срок действия и кем выдан);

4) перечень планируемых к передаче государственных секретов (перечень оформляется в виде самостоятельного приложения к договору на проведение совместных и других работ, в котором указываются наименования передаваемых документов (носителей), грифы секретности, учетные номера, номера экземпляров, количество листов).

В случаях, когда предметом договора на проведение совместных и других работ является обслуживание информационных систем в защищенном исполнении, отнесенных к государственным секретам, принадлежащих заказчику, то вместо наименований передаваемых документов (носителей) к договору на проведение совместных и других работ прикладывается справка в произвольной форме, в которой отражается краткое описание циркулирующих сведений, составляющих государственные секреты, в обслуживаемых информационных системах.

Структурное подразделение, ответственное за заключение договора на проведение совместных и других работ, а также контроль его исполнения определяются руководителем заказчика.

7. До получения письменного разрешения государственного органа, наделенного полномочиями по распоряжению государственными секретами, о возможности передачи их государственных секретов заключение договора на проведение совместных и других работ и передача государственных секретов не допускаются.

8. В рамках выполнения совместных и других работ организация деятельности по защите государственных секретов, осуществляемой исполнителем заказа, возлагается на подразделения по защите государственных секретов:

- 1) исполнителя заказа, функционирующего без иностранного участия;
- 2) заказчика по месту выполнения совместных и других работ;
- 3) субъектов квазигосударственного сектора в отношении юридических (физических) лиц, аффилированных с ними в соответствии с законодательными актами Республики Казахстан;
- 4) других организаций, фактически находящихся в пределах одного города (населенного пункта) с исполнителем заказа, функционирующих без иностранного участия и со стопроцентным участием государства в ее уставном капитале и наделенных полномочиями, определенными Правительством Республики Казахстан по оказанию услуг в сфере защиты государственных секретов (в этом случае исполнитель заказа заключает с данной организацией, фактически находящейся в пределах одного города (населенного пункта) с исполнителем, договор об использовании услуг ее подразделения по защите государственных секретов, о чем делается соответствующая отметка в разрешении на проведение работ с использованием государственных секретов обеих договаривающихся сторон).

О заключении договора по оказанию услуг в сфере защиты государственных секретов организация в письменной форме информирует филиалы фельдъегерской службы и службы специальной почтовой связи.

9. Организация контроля за защитой государственных секретов при проведении совместных и других работ возлагается на заказчика этих работ в соответствии с положениями заключенного сторонами договора.

При нарушении исполнителем заказа в ходе совместных и других работ взятых на себя обязательств по защите государственных секретов заказчик вправе приостановить выполнение заказа до устранения нарушений, а при повторных нарушениях – поставить вопрос об аннулировании заказа и разрешения на проведение работ с использованием государственных секретов и привлечении виновных лиц к ответственности. При этом материальный ущерб, нанесенный исполнителем заказа государству в лице заказчика, подлежит взысканию в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

10. В случаях изменения функций, форм собственности, ликвидации или прекращения работ с использованием государственных секретов заказчика, с исполнителем заказа составляется дополнение к договору с указанием правопреемника заказчика совместных и других работ, если этот правопреемник имеет полномочия на проведение работ с использованием указанных сведений. При этом обязательно письменно уведомляется орган национальной безопасности по месту осуществления деятельности исполнителя заказа и государственные органы в случае использования их государственных секретов.

В случаях изменения функций, форм собственности, ликвидации или прекращения работ с использованием государственных секретов исполнителя заказа, заказчик совместно с исполнителем заказа принимает меры по обеспечению защиты государственных секретов, и их носителей. При этом государственные секреты, переданные исполнителю заказа в рамках договора на проведение совместных и других работ, возвращаются заказчику.

11. Передача государственных секретов исполнителю заказа без получения им разрешения органов национальной безопасности на осуществление деятельности, связанной с использованием государственных секретов, и без оформления допуска должностного лица или гражданина Республики Казахстан к государственным секретам не допускается.

Получите годовой доступ
к справочной системе

**ДЕМО-ДОСТУП
БЕСПЛАТНО
на 3 дня**

«ACTUALIS: Кадровое дело»

по специальной
цене

тариф VIP

Период действия акции:
с 1 по 31 августа 2021 года
<https://vip-kadry.mcfr.kz/about/>

Получите годовой доступ
к справочной системе

**ДЕМО-ДОСТУП
БЕСПЛАТНО
на 3 дня**

«ACTUALIS: Кадровое дело»

по специальной
цене

тариф STANDART
(для специалистов
по охране труда)

Период действия акции:
с 1 по 31 августа 2021 года
<https://standart-kadry.mcfr.kz/>